
**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO
SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA
ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2013 R.
DO 31 GRUDNIA 2013 R.**

Warszawa, 27 czerwca 2014 r.

Spis treści

WSTĘP.....	4
1. PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA	5
1.1 Podstawa prawna działania, kompetencje i zadania.....	5
2. REALIZACJA KLUCZOWYCH ZADAŃ PRIORYTETOWYCH PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA W 2013 R.	7
2.1 Opracowanie strategicznych dokumentów.....	7
2.2 Działania eksperckie.....	10
2.3 Działania wynikające ze zobowiązań międzynarodowych	13
2.4 Realizowane projekty	21
3. PROMOWANIE, UPOWSZECHNIANIE I PROPAGOWANIE PROBLEMATYKI RÓWNEGO TRAKTOWANIA.....	26
3.1 „Jestem Szefową” konkurs dla uczennic szkół ponadgimnazjalnych	26
3.2 Forum dla Rodziny.....	26
3.3 Kongres Kobiet.....	27
3.4 Uowszechnianie klauzul społecznych	28
3.5 Działania na rzecz eliminowania różnic w zarobkach kobiet i mężczyzn	29
3.6 Działania na rzecz promowania Karty Różnorodności	29
3.7 Konferencje regionalne pt. „Krajowa oraz regionalna polityka przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przemocy ze względu na płeć”	30
3.8 16 Dni Przeciwko Przemocy Wobec Kobiet.....	30
4. MONITOROWANIE SYTUACJI W ZAKRESIE PRZESTRZEGANIA ZASADY RÓWNEGO TRAKTOWANIA.....	32
4.1 Propozycje zmian legislacyjnych lub ograniczenia skutków powstałych w wyniku naruszenia zasady równego traktowania	32
4.2 Sprawy wpływające do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.....	39
5. WSPÓŁPRACA MIĘDZYINSTYTUCJONALNA	63
5.1 Krajowe zespoły, grupy, rady w których działają przedstawiciele Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania	63
5.2 Międzynarodowe zespoły, grupy, rady w których działają przedstawiciele Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania	67
6. DZIAŁANIA PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA NA FORUM MIĘDZYNARODOWYM	69
6.1 IV regionalna konferencja Rady Europy w sprawie promocji Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.....	69
6.2 57. Komisja Statusu Kobiet ONZ.....	69
6.3 Regionalna konferencja „Prawa osób LGBT w Europie”	69

6.4	Wizyta w Sztokholmie – spotkanie ze szwedzką minister ds. równości.....	69
6.5	Konferencja IDAHO (International Day Against Homophobia i Transfobia).....	70
6.6	Światowy Szczyt Kobiet.....	70
6.7	Działania na rzecz konsolidacji walki z rasizmem, ksenofobią i nietolerancją	71
6.8	Debata Organizacji Narodów Zjednoczonych na temat praw osób LGBT	71
6.9	III Komitet Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych na temat praw kobiet.....	71
7.	WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I PARTNERAMI SPOŁECZNYMI	72
7.1	Cykl spotkań z organizacjami pozarządowymi	72
7.2	Wykaz spotkań, wydarzeń i konferencji objętych honorowym patronatem	74
	WNIOSKI I REKOMENDACJE	78

WSTĘP

Sprawozdanie z działalności Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania stanowi wykonanie art. 23 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700 z późn. zm.), ustanawiającego obowiązek przedstawienia Radzie Ministrów okresowej informacji o pracy Pełnomocnika.

W kolejnym roku pracy, działania Pełnomocnika koncentrowały się głównie na zagadnieniach związanych z:

- przeciwdziałaniem przemocy wobec kobiet,
- promocją rozwiązań z zakresu polityki prorodzinnej,
- monitorowaniem i propagowaniem rozwiązań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu,
- zwiększeniem udziału kobiet w procesie podejmowania decyzji,
- działaniami zmierzającymi do ograniczania luki płacowej

W sprawozdaniu przedstawiono najważniejsze działania i inicjatywy Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania podjęte w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r.. Wskazano na przebieg spraw związanych z opracowaniem strategicznych dokumentów, opisano podejmowane przez Pełnomocnika działania eksperckie oraz działania wynikające ze zobowiązań międzynarodowych. Zawarto opisy realizowanych przez Biuro Pełnomocnika projektów oraz działań podejmowanych na rzecz promowania, upowszechniania i propagowania problematyki równego traktowania.

Sprawozdanie zawiera również opis kluczowych inicjatyw oraz interwencji podejmowanych przez Pełnomocnika w ramach monitorowania sytuacji w zakresie przestrzegania zasady równego traktowania, jak również opis działań podejmowanych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej i z organizacjami pozarządowymi oraz partnerami społecznymi.

W sprawozdaniu zaznaczono także działania Pełnomocnika, które stanowiły realizację zadań wynikających z Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016. Szerszy opis tych działań znajduje się w Raporcie z realizacji Programu za 2013 rok (stanowiącym załącznik do niniejszego sprawozdania), co każdorazowo zasygnalizowano w tekście sprawozdania. W dokumencie przedstawiono również priorytetowe zadania Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania na 2014 rok.

1. PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA

1.1 Podstawa prawna działania, kompetencje i zadania

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700, z późn. zm.), dalej zwanej ustawą. Przepisy tej ustawy określają obszary i sposoby przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania ze względu na wskazane w niej cechy prawnie chronione oraz organy właściwe w zakresie realizacji zasady równego traktowania.

Dyrektywy Unii Europejskiej nałożyły na państwa członkowskie obowiązek wskazania organu lub organów świadczących niezależną pomoc ofiarom dyskryminacji we wnoszeniu skarg w sprawach o dyskryminację, prowadzenia niezależnych badań dotyczących dyskryminacji oraz publikacji niezależnych sprawozdań i wydawania zaleceń na temat wszystkich problemów związanych z dyskryminacją. Kompetencje w tym zakresie realizuje Rzecznik Praw Obywatelskich na podstawie art. 11 ust. 2 oraz art. 17b ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich.

Obowiązek wskazania organu lub organów do spraw: promowania, analizowania, monitorowania oraz wspierania równego traktowania, jak również świadczących niezależną pomoc ofiarom dyskryminacji we wnoszeniu skarg w sprawach związanych z naruszeniem zasady równego traktowania został określony w dyrektywach Unii Europejskiej:

- 1) Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. Urz. WE L 180 z 19.07.2000, str. 22; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 20, t. 1, str. 23);
- 2) Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług (Dz. Urz. UE L 373 z 21.12.2004, str. 37);
- 3) dyrektywie 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23);
- 4) Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/41/UE z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn prowadzących działalność na własny rachunek oraz uchylającej dyrektywę Rady 86/13/EWG (Dz. Urz. UE L 180 z 15.07.2010, str. 1).

W rozumieniu przepisów zawartych w wyżej wymienionych dyrektywach oraz zgodnie z art. 18 ustawy organami odpowiedzialnymi za realizację zasady równego traktowania są Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania. Kompetencje tych organów, niezbędne do promowania, analizowania, monitorowania i wspierania równego traktowania, zastały określone w ustawie z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147, z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania.

Tryb powoływania i odwoływania Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania został określony w art. 20 ustawy, zgodnie z którym uprawnienie to przysługuje Prezesowi Rady Ministrów. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania realizując zasadę równego traktowania, podległy jest wyłącznie Presowi Rady Ministrów.

Stosownie do art. 21 ust. 1 ustawy do zadań Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania należy w szczególności:

- 1) opracowywanie i opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie równego traktowania;
- 2) przeprowadzanie analiz i ocen rozwiązań prawnych pod kątem respektowania zasady równego traktowania, a także występowanie z wnioskami o wydanie lub zmianę aktów prawnych;
- 3) podejmowanie działań eliminujących lub ograniczających skutki powstałe w wyniku naruszenia zasady równego traktowania;
- 4) dokonywanie analiz i ocen sytuacji prawnej i społecznej w zakresie równego traktowania oraz inicjowanie, realizowanie, koordynowanie lub monitorowanie działań zmierzających do zapewnienia równego traktowania, a także do ochrony przed dyskryminacją;
- 5) monitorowanie sytuacji w zakresie przestrzegania zasady równego traktowania;
- 6) promowanie, upowszechnianie i propagowanie problematyki równego traktowania;
- 7) współpraca z właściwymi organami administracji publicznej, partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania;
- 8) współpraca z zagranicznymi i międzynarodowymi organizacjami i organami działającymi w zakresie równego traktowania.

Ustawa zobowiązała Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania do opracowania i przedkładania Radzie Ministrów Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania, określającego cele i priorytety działań na rzecz równego traktowania, w szczególności w zakresie:

- 1) podnoszenia świadomości społecznej w zakresie równego traktowania, w tym na temat przyczyn i skutków naruszenia zasady równego traktowania;
- 2) przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania;
- 3) współpracy z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania.

Z realizacji tego programu Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zobowiązany jest składać Radzie Ministrów raport wraz ze sprawozdaniem z własnej działalności za poprzedni rok kalendarzowy.

2. REALIZACJA KLUCZOWYCH ZADAŃ PRIORYTETOWYCH PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA W 2013 R.

2.1 Opracowanie strategicznych dokumentów

2.1.1 Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania

10 grudnia 2013 roku Rada Ministrów zapoznała się z *Krajowym Programem Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016* (KPDRT), przedłożonym przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania była odpowiedzialna za opracowanie projektu dokumentu, następnie przeprowadzenie procesu uzgodnień i konsultacji międzyresortowych oraz społecznych, przedstawienie do rozpatrzenia projektu dokumentu przez Stały Komitet Rady Ministrów a następnie przez Radę Ministrów. *Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016* jest strategicznym dokumentem rządowym służącym realizacji działań z zakresu równego traktowania i niedyskryminacji. Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700 z późn. zm.) dokument wyznacza średniookresowe cele i narzędzia polityki rządu na rzecz równego traktowania i stanowi podstawę realizacji zadań państwa w zakresie równego traktowania oraz niedyskryminacji.

Zasada równego traktowania ma charakter horyzontalny, dlatego też działania przewidziane w Programie realizowane będą przez wszystkie resorty zgodnie z ich kompetencjami i we współpracy z organizacjami pozarządowymi, partnerami społecznymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego.

Program jest pierwszym dokumentem rządowym, który porusza problematykę równego traktowania wielu grup narażonych na dyskryminację określającym główne cele i kierunki polityki rządu na rzecz równego traktowania. Dotychczas funkcjonowały programy dotyczące przeciwdziałania rasizmowi, ksenofobii, czy dyskryminacji określonych grup etnicznych, natomiast nigdy nie opracowano horyzontalnej polityki, która objęłaby całość tych działań zarówno w zakresie treści, jak i zaangażowania poszczególnych instytucji publicznych.

Dokument ten zawiera w jednym miejscu oraz porządkuje i hierarchizuje kluczowe działania zapewniające realizację zasady równego traktowania, które są podejmowane lub zostaną podjęte przez różne resorty i urzędy podległe. Tym samym, Program uwzględnia wyniki z badań sondażowych prowadzonych w 2012 r. w ramach projektu „Równe traktowanie standardem dobrego rządzenia”, które pokazały, że 67 proc. Polek i Polaków oczekuje zaangażowania rządu na rzecz podejmowania działań prowadzących do realizacji zasady równego traktowania i niedyskryminacji.

Działania przewidziane w Programie odnoszą się do następujących obszarów:

- polityka antydyskryminacyjna,
- równe traktowanie na rynku pracy i w systemie zabezpieczenia społecznego,

- przeciwdziałanie przemocy, w tym przemocy w rodzinie i zwiększenie ochrony osób jej doświadczających,
- równe traktowanie w systemie edukacji,
- równe traktowanie w systemie ochrony zdrowia,
- równe traktowanie w dostępie do dóbr i usług.

W każdym z obszarów zaplanowano cele główne, szczegółowe oraz działania zmierzające do ich realizacji.

W Programie zastosowano język równościowy z uwagi na jego włączający charakter. Jego użycie pozwala podkreślić różnorodność osób i grup oraz ich współwystępowanie w społeczeństwie przy jednoczesnym unikaniu ich etykietowania.

Terminologia używana w Programie jest odpowiednia do opisu problematyki zdiagnozowanej w poszczególnych obszarach. Opisywane są grupy narażone na dyskryminację i nierówne traktowanie oraz zjawiska społeczne, w których występują problemy wykraczające poza nazewnictwo występujące w obiegu prawnym.

Postęp prac zapisanych w Programie będzie sprawozdawany przed Radą Ministrów raz do roku zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700, z późn. zm.).

2.1.2 Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej

W 2013 roku przedstawiciele Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania aktywnie uczestniczyli w opracowaniu przygotowywanych w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020¹. Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej (ZDPS) są wykonaniem zobowiązania przewidzianego w Rządowym Programie na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2012-2013 (Program ASOS). Program ASOS jest pierwszym ogólnopolskim programem przygotowanym na taką skalę, dedykowanym osobom starszym.

Polityka senioralna jest to ogół celowych działań organów administracji publicznej wszystkich szczebli oraz innych organizacji i instytucji, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki godnego i zdrowego starzenia się.

Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej koncentrują się na ośmiu obszarach dotyczących różnych wymiarów życia osób starszych: zdrowie i samodzielność, aktywizacja zawodowa, aktywność edukacyjna, obywatelska, kultura, wolontariat, srebrna gospodarka oraz współpraca międzypokoleniowa.

Profilaktyka i promocja zdrowego stylu życia oraz rozwój usług medycznych mają wspierać seniorów w jak najdłuższym utrzymaniu dobrego stanu zdrowia i samodzielności. Dzięki temu będą mogli kontynuować aktywność zawodową, jak i uczestniczyć w wybranych formach życia społecznego.

Specjalnie dostosowana do potrzeb i zainteresowań osób starszych oferta edukacyjna oraz w konsekwencji wzrost ich udziału w różnego rodzaju kursach i zajęciach edukacyjnych to kolejny z celów polityki senioralnej. Jednym ze sposobów ich realizacji jest wspieranie rozwoju Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

¹ Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 24 grudnia 2013 r.

Aktywność obywatelska i wolontariat ma natomiast wspierać zaangażowanie osób starszych w życie społeczności lokalnych i sprawy kraju, wykorzystanie ich umiejętności i potencjału oraz nabywanie przez seniorów nowych kompetencji. To także sposób na ich integrację z młodszymi pokoleniami.

W pracach nad Załoženiami Długofalowej Polityki Senioralnej wykorzystano koncepcję aktywnego starzenia się, które jest definiowane jako proces umożliwiający zarówno jednostkom, jak i grupom społecznym zagospodarowanie ich potencjału z perspektywy całego życia, zachowania dobrostanu psychicznego i fizycznego, aktywności zawodowej, społecznej oraz niezależności i samodzielności.²

Celem polityki senioralnej w Polsce będzie wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych.

Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej stanowią zestaw koniecznych działań w obszarze polityki senioralnej w Polsce, który jest kierowany do szerokiego grona odbiorców. Po pierwsze, do społeczeństwa, które ze względu na swoje kompetencje i potencjał stanowi kluczowy element w procesie budowania i rozwoju polityki aktywnego i zdrowego starzenia. Po drugie, do władz publicznych wszystkich szczebli, sektora prywatnego oraz pozarządowego i parterów społecznych, których działania pozwolą na odpowiednie zagospodarowanie aktywów wynikających z wydłużania życia. Tak zdefiniowani adresaci działań, w obszarze polityki senioralnej oraz ich ścisła wzajemna współpraca będzie stanowiła o skuteczności realizacji głównego celu polityki senioralnej – poprawy sytuacji osób starszych dla godnego starzenia się w dobrym zdrowiu.

Udział przedstawicieli Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania w pracach nad Załoženiami Długofalowej Polityki Senioralnej koncentrował się na wypracowaniu takich rozwiązań, które byłyby komplementarne w stosunku do zaplanowanych w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016 zadań dedykowanych osobom starszym, w poszczególnych obszarach życia społecznego.

² „Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020.” Str. 3, wprowadzenie.

2.2 Działania eksperckie

2.2.1 Przemoc seksualna wobec kobiet w tym zmiana ustawy Kodeks Karny (zmiana trybu ws. gwałtu)

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania oraz przedstawiciele Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, od momentu wpłynięcia do Sejmu poselskich projektów ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego (druki sejmowe nr 532, nr 757, nr 998), które m.in. przewidywały wprowadzenie ścigania przestępstw zgwałcenia z urzędu oraz wprowadzenie środków ochrony ofiar przed wtórną wiktymizacją, aktywnie uczestniczyli w procesie legislacyjnym ww. projektów np. poprzez udział w przygotowywaniu stanowisk rządu.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 849) weszła w życie 27 stycznia 2014 r. Ustawa ta wprowadziła m.in. ściganie z urzędu przestępstw seksualnych określonych w artykułach 197, 198, 199 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997r, Nr 88, poz.553, z późn. zm., dalej: k.k.). Ponadto wprowadziła ona szereg środków ochrony ofiar przed wtórną wiktymizacją, m.in. poprzez tryb przesłuchań. Przesłuchanie pokrzywdzonych przestępstwem seksualnym utrwała się za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk w odpowiednio przystosowanych pomieszczeniach w siedzibie sądu lub poza jego siedzibą. Ustanowiono również delegację Ministrowi Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia o sposobie przygotowania przesłuchania oraz warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia przeznaczone do przeprowadzania takich przesłuchań, w tym ich wyposażenie techniczne, mając na względzie konieczność zapewnienia swobody wypowiedzi i poczucia bezpieczeństwa osób przesłuchiowanych.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wskazywała na konieczność całkowitego uchylecia art. 205 k.k., dzięki czemu wyeliminowane zostaną niedostatki instytucji ścigania na wniosek pokrzywdzonego prowadzące m.in. do intensyfikacji poczucia bezkarności u sprawców. Ponadto wskazywała na potrzebę zniesienia trybu wnioskowego w związku z koniecznością ochrony interesów wszystkich osób poszkodowanych przestępstwami przeciwko wolności seksualnej.

Pełnomocnik oraz przedstawiciele Biura uczestniczyli także w posiedzeniach Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach oraz Podkomisji Stałej do spraw nowelizacji prawa karnego.

2.2.2 Działania na rzecz zwiększenia udziału niedoreprezentowanej płci w radach nadzorczych spółek

Pełnomocnik współpracowała z Ministrem Skarbu Państwa przy opracowywaniu standardów mających na celu zapewnienie zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w organach spółek. Zorganizowała również debatę na temat zwiększenia udziału kobiet w biznesie. W spotkaniu uczestniczyli posłanki i posłowie, podsekretarz stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa oraz przedstawiciele i przedstawicielki biznesu, świata nauki oraz organizacji pozarządowych. Pełnomocnik odniosła się do projektu dyrektywy

Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie poprawienia równowagi płci wśród dyrektorów niewykonawczych spółek giełdowych na temat zwiększenia udziału niedoreprezentowanej płci wśród członków rad nadzorczych spółek notowanych na giełdach wyraziła stanowisko, że państwo powinno dać dobry przykład i wprowadzić regulacje dotyczące spółek skarbu państwa, czyli tam gdzie wydawane są publiczne pieniądze. Na spotkaniu przedstawiono wyniki badań, z których wynika, że udział kobiet w zarządach spółek wynosi 12%. Podczas dyskusji zwracano uwagę, że jednym z powodów niskiej reprezentacji kobiet w zarządach jest stereotypowe postrzeganie społecznej roli kobiet. Uczestnicy debaty, zarówno zwolennicy wprowadzenia twardych regulacji ustawowych, jak i zwolennicy miękkich, pozaustawowych, byli zgodni, że sama dobra wola przedsiębiorców nie wystarczy, aby osiągnąć zakładany przez projekt dyrektywy wynik 40% w roku 2020. Podkreślono, że do właścicieli firm najbardziej przemawiają argumenty ekonomiczne. Przedstawicielka Ministerstwa Skarbu Państwa zaznaczyła, że zmiany należy rozpocząć od miękkich wzorców i standardów, a ewentualne zmiany prawa powinny być poprzedzone badaniami uwzględniającymi korzyści i ryzyka. Ponadto, Pełnomocnik uczestniczyła w pracach sejmowej Komisji do spraw Unii Europejskiej rozpatrującej stanowisko rządu do projektu wyżej wspomnianej dyrektywy.

Działania powyższe stanowią realizację działań zaplanowanych w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016 (KPDRT). Opis realizacji zaplanowanych w 2013 r. działań zmierzających do promowania równego udziału kobiet i mężczyzn na stanowiskach decyzyjnych znajdują się na str. 24-26 Raportu z realizacji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania za 2013 rok.

2.2.3 Badanie kosztów najczęstszych form przemocy wobec kobiet w Polsce

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania przy wsparciu ze strony Rady Europy prowadzi badanie kosztów najczęstszych form przemocy wobec kobiet w Polsce, w tym przemocy domowej. Badanie to ma na celu oszacowanie kosztów przemocy wobec kobiet dla sektora publicznego oraz sformułowanie rekomendacji, tak by jak najskuteczniej i efektywniej używać środków publicznych w odpowiedzi na ten problem. Badanie to zmierza do oszacowania kosztów form przemocy wobec kobiet w Polsce takich jak: przemocy domowej, gwałtu i przemocy seksualnej.

Jako że badanie kosztów jednej formy lub większej liczby form przemocy wobec kobiet zostało przeprowadzone jedynie w dziewięciu państwach członkowskich Rady Europy³ wciąż pozostaje miejsce na więcej działań w tym obszarze w innych państwach. W celu ułatwienia przyszłej pracy w innych państwach badanie będzie posługiwać się modelowym podejściem do oceny bezpośrednich kosztów przemocy domowej, gwałtu oraz przemocy.

Z tego względu cele tego badania są dwójakie:

- dostarczenie Rządowi RP szacunku obecnych kosztów przemocy domowej, gwałtu, przemocy seksualnej dla sektora publicznego,

³ Była Republika Jugosławii, Macedonia, Dania, Finlandia, Francja, Hiszpania, Holandia, Szwajcaria, Szwecja oraz Wielka Brytania

- zasugerowanie innym państwom Rady Europy modelowego podejścia do szacowania bezpośrednich kosztów przemocy domowej, gwałtu i przemocy seksualnej.

Badanie koncentruje się głównie na bezpośrednich kosztach tych form przemocy wobec kobiet, to jest kwocie którą władze publiczne i instytucje przeznaczają na usługi i środki związane z reagowaniem na formy przemocy objęte tym badaniem, koszty ponoszone przez sektor społeczeństwa obywatelskiego, takie jak usługi wsparcia oferowane przez organizacje pozarządowe, koszty pracodawców oraz koszty ofiar związane np. z opieką medyczną w związku z obrażeniami doznanymi w wyniku przemocy. Nie będzie ono mierzyć kosztów pośrednich czy też tego, co inne badania określają kosztami ludzkimi i emocjonalnymi, takimi jak koszt długookresowych skutków zdrowotnych, krótszej przewidywanej średniej życia albo niższej jakości życia.

Obecnie proponuje się uwzględnienie następujących kosztów:

- koszty sektora wymiaru sprawiedliwości (sądownictwo oraz egzekucja prawa),
- koszty sektora opieki zdrowotnej,
- koszty sektora społecznego,
- koszty pracodawców ze względu na zmniejszoną produktywność/absencję jako skutek np. przemocy domowej,
- koszty usług wsparcia organizacji pozarządowych,
- budżet przeznaczany na wdrażanie jakichkolwiek krajowych planów działania w zakresie różnych form przemocy wobec kobiet,
- budżet przeznaczany na implementację innych polityk rządu zapobiegających i zwalczających różne formy przemocy wobec kobiet, na przykład tworzenie i szkolenie interdyscyplinarnych zespołów do spraw przemocy domowej.

Rada Europy wybrała i pozyskała zespół badawczy do zajęcia się opracowaniem tego studium kosztów przemocy wobec kobiet w Polsce składający się z krajowych badaczek i międzynarodowych analityków. W celu jak najefektywniejszego zrealizowania badania przeprowadzono serię spotkań konsultacyjnych. Wyniki badania będą upublicznione w 2014 lub 2015 r.

2.3 Działania wynikające ze zobowiązań międzynarodowych

2.3.1 Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (CAHVIO)

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania w drugim półroczu 2012 r. otrzymała zgodę Prezesa Rady Ministrów na przedłożenie Radzie Ministrów wniosku o ratyfikację Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, dalej zwaną Konwencją.

Konwencja została przyjęta i otwarta do podpisu w dniu 11 maja 2011 r. w Stambule. Konwencja nie weszła jeszcze w życie, bowiem konieczne jest jej ratyfikowanie, przyjęcie lub zatwierdzenie przez 10 sygnatariuszy, w tym przynajmniej przez 8 państw Rady Europy. Stroną Konwencji może stać się także Unia Europejska. Do stycznia 2014 roku konwencję ratyfikowało osiem państw: Turcja, Albania, Czarnogóra, Portugalia, Włochy, Bośnia i Hercegowina, Austria i Serbia.

Podstawowymi założeniami na których opiera się Konwencja są: równość kobiet i mężczyzn, partnerskie relacje w związkach oraz walka ze stereotypami ze względu na płeć. Jednym z powodów decyzji o powstaniu Konwencji było zauważenie faktu, że zjawisko przemocy związane jest z płcią. Do tej pory na szczeblu europejskim brak było dostatecznie szczegółowych postanowień, które zobowiązywałyby państwa do podjęcia kompleksowych działań na rzecz zwalczania przemocy wobec kobiet. Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej jest pierwszym aktem prawnym na szczeblu europejskim, który całościowo traktuje sprawę przeciwdziałania i zwalczania przemocy wobec kobiet, a także przemocy domowej – zarówno w aspekcie prawa cywilnego, jak i karnego.

Celem Konwencji jest:

- zapobieganie i zwalczanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,
- eliminacja wszelkich form dyskryminacji kobiet oraz wspieranie równości kobiet i mężczyzn, w tym poprzez wzmocnienie pozycji kobiet,
- stworzenie szeroko zakrojonych strategii na rzecz ochrony i wsparcia wszystkich ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,
- ochrona ofiar przemocy,
- skuteczne ściganie i karanie sprawców przemocy.

Konwencja zawiera szereg rozwiązań zarówno z zakresu prawa materialnego, jak i prawa procesowego. Konwencja nakazuje wprowadzenie odpowiedzialności karnej dla sprawców szeregu rodzajów przemocy wobec kobiet, w tym:

- przemocy domowej: fizycznej, seksualnej i psychologicznej,
- napaści seksualnej i gwałtu,
- nękania (stalking),
- zmuszenia do zawarcia małżeństwa,
- okaleczania narządów płciowych kobiet,
- przymusowej aborcji i sterylizacji.

Konwencja zawiera też przepisy regulujące kwestie z zakresu migracji i azylu.

Jednym z największych wyzwań w zakresie dostosowania prawa polskiego do standardów Konwencji była zmiana trybu ścigania gwałtu. Pełne przyjęcie standardów Konwencji możliwe będzie po rozszerzeniu zakresu definicji przemocy domowej, w tym również poprzez wprowadzenie do niej pojęcia przemocy ekonomicznej co umożliwi objęcie pomocą osoby doznające takiej przemocy. W Polsce prawnie definiowana przemoc w rodzinie ogranicza się do sformalizowanych związków, natomiast Konwencja chroni też ofiary, które nie mieszkają z krzywdzącą je osobą. Taka sytuacja dotyczy np. osób będących po rozwodzie, psychicznie maltretowanych przez byłego partnera, a także rodziców krzywdzonych przez dorosłe dzieci. Dlatego konieczne będzie również m.in. wprowadzenie regulacji określającej uprawnienia Policji do wydania sprawcy przemocy nakazu opuszczenia lokalu, uruchomienie całodobowej, bezpłatnej infolinii, która byłaby jednocześnie anonimowym telefonem zaufania dla ofiar przemocy oraz usprawnienie systemów baz danych tak aby uwzględniały one płeć – zarówno sprawcy, jak i ofiary.

Dążenie do ratyfikacji Konwencji stanowi realizację działań zaplanowanych w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016 (KPDRT). Opis realizacji zaplanowanych w 2013 r. działań zmierzających do ratyfikacji znajduje się na str. 48-49 Raportu z realizacji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania za 2013 rok.

2.3.2 Konwencja o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w odniesieniu do zastosowań biologii i medycyny: Konwencja o prawach człowieka i biomedycynie oraz Protokół dodatkowy do Konwencji o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w odniesieniu do zastosowań biologii i medycyny w sprawie zakazu klonowania istot ludzkich.

W 2013 r. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania nadal prowadziła prace nad wnioskiem o ratyfikację Konwencji o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w odniesieniu do zastosowań biologii i medycyny⁴ oraz Protokołem dodatkowym do tej Konwencji w sprawie zakazu klonowania istot ludzkich. W pierwszej połowie 2013 r. odbyły się spotkania robocze z przedstawicielami resortów, podczas których dyskutowano na temat luk w polskim prawie oraz konieczności podjęcia działań legislacyjnych w celu ich wypełnienia. Dyskusja skupiała się również na kwestii sprzeczności polskiego prawa z przepisami Konwencji. W lipcu do konsultacji międzyresortowych zostały przesłane: projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie przedłożenia Konwencji oraz protokołu do ratyfikacji, projekt wniosku oraz jego uzasadnienie wraz z innymi dokumentami, których konieczność przedłożenia wynika z przepisów prawa. W sierpniu 2013 r. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zorganizowała międzyresortową konferencję uzgodnieniową w sprawie uwag, które napłynęły do projektu dokumentacji ratyfikacyjnej. W związku z wystąpieniem rozbieżności, co do istnienia sprzeczności polskiego prawa z przepisami

⁴ Upoważnienie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2012 r. (Konwencja) oraz z dnia 24 lipca 2012 (Protokół)

Konwencji, w grudniu 2013 r. zorganizowano ekspercką debatę, której kontynuacja nastąpiła w lutym 2014 r.

Dążenie do ratyfikacji Konwencji stanowi realizację działań zaplanowanych w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016 (KPDRT). Opis realizacji zaplanowanych w 2013 r. działań zmierzających do ratyfikacji znajduje się na str. 85-86 Raportu z realizacji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania za 2013 rok.

2.3.3 Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie poprawy równowagi płci wśród dyrektorów niewykonawczych spółek, których akcje są notowane na giełdzie i odnośnych środków

Projekt dyrektywy został przedstawiony przez Komisję Europejską 14 listopada 2012 r. Dyrektywa zakłada ustanowienie celu minimalnego – określonej kwoty udziału płci niedostatecznie reprezentowanej wśród dyrektorów spółek giełdowych (jak wskazują dane, w większości państw UE są to kobiety). Proponowany w projekcie dyrektywy cel – 40 % minimalnego udziału obu płci jest zgodny z celami będącymi obecnie przedmiotem dyskusji oraz ustalonymi w kilku państwach członkowskich UE/EOG. Wartość ta mieści się w przedziale między minimalną masą krytyczną 30%, którą uznano za niezbędną do uzyskania trwałego wpływu na wyniki organów spółki, a pełnym parytetem płci (50%).

W roku 2013 - podczas Prezydencji Irlandzkiej i Litewskiej – prace prowadzone były na forum eksperckiej grupy roboczej. Dyskusje dotyczyły m.in. kwestii podstawy prawnej wniosku, celu ilościowego, wymogów proceduralnych oraz środków egzekwowania. Dyskusje na forum grupy roboczej pokazały, że wszystkie delegacje, co do zasady, opowiadają się za poprawieniem równowagi płci w organach spółek, jednak opinie co do najlepszego sposobu osiągnięcia tego celu nadal pozostają różne. Kilka delegacji zdecydowanie opowiedziało się za środkami krajowymi (lub niewiązującymi środkami na szczeblu UE, np. zaleceniem Rady), inne natomiast poparły przepisy ogólnounijne. Choć udało się poczynić postępy w wypracowywaniu szerszego porozumienia w sprawie przedmiotowego wniosku, utrzymująca się od kilku miesięcy tzw. „mniejszość blokująca” uniemożliwia wypracowanie wiążących przepisów na poziomie europejskim i wyraża sprzeciw wobec dalszych prac nad projektem. W związku z brakiem osiągnięcia konsensusu umożliwiającego przyjęcie podejścia ogólnego, na posiedzeniu Rady EPSCO w dniach 9-10 grudnia 2013 r. przyjęto sprawozdanie z postępu prac nad przedmiotowym projektem dyrektywy.

Pierwsze czytanie projektu dyrektywy w Parlamencie Europejskim odbyło się 18-21 listopada 2013 r. i zakończyło się przyjęciem kilkudziesięciu poprawek które wyrażają stanowisko Parlamentu Europejskiego.

2.3.4 Wniosek dotyczący dyrektywy Rady Unii Europejskiej w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na: religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną

W roku 2013 r. w trakcie sprawowania prezydencji w Radzie Unii Europejskiej przez Irlandię oraz Litwę kontynuowane były prace nad projektem dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na: religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Dyrektywa pozwoli wypełnić całościowo lukę we wspólnotowej legislacji sprzyjającej zwalczaniu dyskryminacji z różnych powodów i w różnych dziedzinach poza zatrudnieniem. Jest to podejście zgodne z preferowanym przez większość Państw Członkowskich nastawieniem legislacyjnym, które polega na przyjmowaniu jednej ustawy antidyskryminacyjnej stojącej na straży równego traktowania i przestrzegania praw człowieka w odniesieniu do wszystkich ludzi, a nie jedynie wybranych grup społecznych. Ponadto, dyrektywa ma zapewnić jednakowy bądź porównywalny poziom ochrony przed dyskryminacją bez względu na religię, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną w takich obszarach, jak: dostęp do ochrony socjalnej (w tym zabezpieczenie społeczne, pomocy społecznej, budownictwa socjalnego oraz opieki zdrowotnej), dostęp do edukacji, dostęp oraz podaż dóbr i usług, w tym usług mieszkaniowych, które są dostępne publicznie oraz oferowane poza kontekstem życia prywatnego oraz rodzinnego. Wejście w życie dyrektywy umożliwi pogłębienie współpracy z odpowiednimi organizacjami pozarządowymi oraz prowadzenie jednolitej polityki informacyjnej w celu podnoszenia świadomości społecznej. Dyrektywa zobowiąże Państwa Członkowskie również do udzielania pomocy ofiarom dyskryminacji.

Zapisy projektu dyrektywy bazują na przyjętych już antidyskryminacyjnych regulacjach unijnych, przyjmując między innymi obowiązujące w nich definicje, które zostały już wprowadzone w polskich przepisach prawnych. Konstytucja RP w art. 32 stanowi, że „wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne” oraz, że „nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny”. Zakres przesłanek dyskryminacyjnych jest więc w polskiej Konstytucji otwarty i tym samym szerszy niż w obecnie wskazanych dyrektywach antidyskryminacyjnych, które zostały implementowane ustawą z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2010 r. Nr 254, poz. 1700, z późn. zm.).

Przedstawiciel Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania brał udział w posiedzeniach Grupy Roboczej do Spraw Kwestii Społecznych, podczas których był procedowany projekt dyrektywy. W trakcie sprawowania prezydencji przez Irlandię odbyły się cztery posiedzenia Grupy Roboczej w dniach: 14 stycznia, 11 marca, 22 kwietnia oraz 24 maja 2013 r., w ramach których przedstawiciele Państw Członkowskich Unii Europejskiej, Komisji oraz Rady UE dyskutowali nad uściśleniem przepisów dotyczących m.in.:

1) kwestii niepełnosprawności: zmiany w projekcie dyrektywy zaproponowane zostały w celu poprawy jej przejrzystości. W odniesieniu do definicji racjonalnego udogodnienia (art. 4a ust. 2 projektu dyrektywy) zaproponowano, że dla celów określonych w art. 4a ust. 1 dyrektywy, racjonalne udogodnienie oznacza dokonanie koniecznych i stosownych zmian oraz adaptacji niewiążących się z nieproporcjonalnym ciężarem, jeżeli w konkretnym przypadku są one

niezbędne, aby zapewnić osobom niepełnosprawnym na równych zasadach z innymi, dostęp do zabezpieczenia społecznego, działalności edukacyjnej oraz dóbr i usług. Mając na uwadze, że dokonanie racjonalnych udogodnień może wiązać się z nałożeniem na podmioty zobowiązane dodatkowych obciążeń finansowych, Prezydencja Irlandzka zaproponowała zmianę art. 4a ust. 3 dyrektywy, zgodnie z którym w przypadku budownictwa mieszkaniowego, ust. 1 i 2 art. 4a dyrektywy nie zobowiązuje świadczeniodawców do dokonywania zmian konstrukcyjnych w lokalu lub do finansowania takich zmian. Zgodnie z prawem krajowym oraz praktyką świadczeniodawca akceptuje takie zmiany, jeśli zostały sfinansowane z innych źródeł.

2) prawa do ochrony przed dyskryminacją w związku z innymi prawami oraz wolnościami:

Prezydencja Irlandzka odniosła się również do kwestii prawa ochrony przed dyskryminacją w odniesieniu do innych praw i wolności. Zaproponowała dodanie do projektu dyrektywy w art. 2 nowego ust. 7a, który stanowi, że zakaz dyskryminacji nie może naruszać poszanowania innych praw i wolności, włączając ochronę prawa prywatnego i rodzinnego, wolności religii, stowarzyszenia się, słowa, prasy oraz informacji. Stwierdzono również, że dyrektywa będzie mieć zastosowanie bez uszczerbku dla przepisów krajowych ustanowionych w demokratycznym społeczeństwie w celu ochrony praw i wolności innych osób.

3) zakresu dyrektywy oraz pojęcia „dostęp”: Prezydencja Irlandzka zaproponowała również przeniesienie przepisu art. 3 ust. 3 do art. 3 ust. 2 lit. e w zakresie, w jakim przepis ten określa obszary, do których dyrektywa nie ma zastosowania. Tym obszarem jest różne traktowanie osób ze względu na religię lub światopogląd przy przyjmowaniu do instytucji edukacyjnej, której założenia opierają się na religii lub światopoglądzie zgodnie z przepisami, tradycją oraz praktyką krajową. Prezydencja Irlandzka zaproponowała również przeredagowanie art. 3 ust. 2 lit. d projektu dyrektywy, zgodnie z którym doprecyzowano zakres stosowania dyrektywy, stwierdzając, że zakaz dyskryminacji nie będzie mieć zastosowania również do: treści nauczania oraz działalności edukacyjnej, organizacji oraz finansowania przez Państwa Członkowskie systemów edukacji, w tym przepisów kształcenia osób ze specjalnymi potrzebami, utworzenia i kierowania instytucjami edukacyjnymi, rozwoju programów i innych działań edukacyjnych, ograniczeń wiekowych w zakresie edukacji, w ramach w jakich sprawy te należą do wyłącznej kompetencji Państw Członkowskich. Do art. 3 projektu dyrektywy Prezydencja Irlandzka zaproponowała również dodać definicję dostępu, mając na uwadze, że pojęcie to jest przytaczane w projekcie dyrektywy w odniesieniu do zakresu jej stosowania

4) dyskryminacji bezpośredniej oraz prześladowania przez stowarzyszenie: podczas Prezydencji Irlandzkiej doprecyzowano również definicję dyskryminacji bezpośredniej oraz prześladowania przez stowarzyszenie, które dla celów art. 2 ust. 1 projektu dyrektywy mają miejsce wtedy, gdy dana osoba jest dyskryminowana lub prześladowana ze względu na swój związek lub przekonanie, że ta osoba ma taki związek z osobami o określonej religii, światopoglądzie, z niepełnosprawnością, w określonym wieku lub o określonej orientacji seksualnej. W nowej wersji tej definicji odniesiono się również do kwestii, gdy osoba nie ma związku z określoną osobą lub grupą osób, a jest dyskryminowana w oparciu o przekonane, że jest powiązana ze ściśle określoną osobą lub grupą osób.

5) *gender mainstreaming*: Prezydencja Irlandzka, w związku ze zaktualizowaniem brzmienia art. 14a projektu dyrektywy, zaproponowała dodanie w motywie 13 projektu dyrektywy nowego zdania, w którym stwierdzono, że w przepisach ustawowych, wykonawczych oraz administracyjnych niezbędnych do wykonania niniejszej dyrektywy, Państwa Członkowskie będą brały pod uwagę w tych regulacjach zróżnicowany wpływ na mężczyzn i kobiety.

6) działań pozytywnych: w celu podkreślenia znaczenia przepisów odnoszących się do działań pozytywnych (art. 5 oraz motyw 21 projektu dyrektywy), Prezydencja Irlandzka zaproponowała dodanie do motywu 21 projektu dyrektywy zapisu, zgodnie z którym przyjmowane przez Państwa Członkowskie środki w celu zapobiegania defaworyzacji mogą zezwalać na istnienie organizacji określonych osób, jeżeli głównym celem tych organizacji jest ekonomiczna, kulturalna oraz społeczna promocja tych osób oraz wspieranie szczególnych potrzeb tych osób.

Podczas Prezydencji Litewskiej, w II połowie 2013 r., odbyły się dwa posiedzenia Grupy Roboczej do Spraw Kwestii Społecznych w dniach: 18 października oraz 7 listopada 2013 r. Prezydencja Litewska wypracowała do projektu dyrektywy rozwiązania, które dotyczyły uściślenia jej przepisów w zakresie:

1) pojęcia „dyskryminacji”: Prezydencja Litewska zaproponowała powrót do jednego pojęcia „dyskryminacja” bez względu na zakres wskazany w projekcie dyrektywy. W związku z tym w rozumieniu projektu dyrektywy dyskryminacja oznaczać będzie: dyskryminację bezpośrednią, dyskryminację pośrednią, molestowanie, dyskryminację pośrednią lub molestowanie ze względu na więź, odmowę racjonalnego usprawienia dla osób niepełnosprawnych oraz polecenie nakazujące dyskryminowanie osób ze względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,

2) pojęcia „dostępu”: Prezydencja Litewska zaproponowała zróżnicować pojęcie „dostępu” do ochrony społecznej oraz dostępu do edukacji, które zostały zdefiniowane wężej niż dostęp do dóbr i usług. Pojęcie dostępu do ochrony społecznej obejmować będzie szukanie informacji, składanie wniosku, rejestrację oraz podobne czynności, jak również faktyczne zapewnienie środków ochrony społecznej. Pojęcie dostępu do edukacji obejmować będzie również proces szukania informacji, składanie wniosku, rejestrację oraz faktyczne przyjęcie oraz udział w działalności edukacyjnej. Dostęp do dóbr i usług obejmować będzie proces szukania informacji, składanie wniosku, rejestrację, zamawianie, rezerwację, wynajmowanie, kupowanie oraz podobne czynności oraz faktyczne zapewnienie i korzystanie z dóbr i usług.

W części preambuły do projektu dyrektywy dookreślono, że projekt dyrektywy obejmuje stosowanie zasady równego traktowania w zakresie dostępu do ochrony socjalnej, dostępu do edukacji i dostępu do usług i dostaw towarów i usług, w granicach kompetencji Unii Europejskiej. Pojęcie „dostępu” w niniejszym kontekście powinno być określone bardziej szczegółowo dla każdego obszaru, nie obejmuje ono ustalenia, zgodnie z prawem krajowym lub praktyką, czy dana osoba kwalifikuje się do otrzymywania ochrony społecznej lub wykształcenia, ponieważ państwa członkowskie są odpowiedzialne za ich organizację oraz treść, ochronę społeczną oraz systemy edukacyjne, jak również definiowania, kto jest uprawniony do otrzymywania ochrony społecznej lub edukacji,

3) podziału kompetencji: Prezydencja Litewska przereklamowała również część preambuły poprzez zaznaczenie, że w zakres kompetencji Państw Członkowskich wchodzi kwestie związane z zabezpieczeniem społecznym, pomocą społeczną, budownictwem socjalnym oraz

opieką zdrowotną, w szczególności w odniesieniu do zarządzania i finansowania systemami ochrony społecznej w sprawach dotyczących kwalifikowalności.

Obecnie prace nad projektem dyrektywy kontynuowane są przez Prezydencję Grecką.

2.3.5 Przegląd Platformy Pekinńskiej

Według Deklaracji Pekinńskiej i Platformy Działania – najważniejszych dokumentów ONZ w zakresie wzmocnienia statusu kobiet na świecie przyjętego na zakończenie IV Światowej Konferencji w sprawie Kobiet w Pekinie 4 – 15 września 1995 r. – 189 państw (w tym Polska) zobowiązały się do poprawy sytuacji kobiet w 12 newralgicznych obszarach takich jak: ubóstwo, edukacja, zdrowie, przemoc, konflikt zbrojny, gospodarka, władza i procesy decyzyjne, mechanizmy instytucjonalne na rzecz podnoszenia awansu kobiet, prawa kobiet jako prawa człowieka, media, środowisko i dziewczęta.

Konferencja i dokument programowy wraz z deklaracją na rzecz poprawy sytuacji kobiet ma charakter przełomowy – po raz pierwszy w dokumentach tej wagi pojawiło się sformułowanie *gender mainstreaming* – włączanie perspektywy płci społeczno-kulturowej do polityk i programów społecznych, politycznych i gospodarczych.

Unia Europejska od 1996 roku dokonuje systematycznego przeglądu założeń i wskaźników Pekinńskiej Platformy Działania – każda prezydencja przedstawia raport na wybrany temat, który jest jej priorytetem. Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn w Wilnie (EIGE) przygotowuje niezależne raporty merytoryczne na dany temat z wykorzystaniem dostępnych i porównywalnych danych wszystkich krajów UE, które stanowią podstawę do opracowania projektu politycznych konkluzji.

W pierwszym półroczu 2013 r. Prezydencja Irlandzka opracowała konkluzje Rady UE pt. „Kobiety a media: zwiększanie roli kobiet jako podmiotów decyzyjnych” dotyczących punktu krytycznego „J” Pekinńskiej Platformy Działania „Kobiety i media” po raz pierwszy w Unii Europejskiej (jak dotąd jedynym nieopracowanym punktem są „Kobiety i prawa człowieka”).

Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn przygotował raport, w którym skupiono się na trzech wskaźnikach:

- wskaźnik 1: udział procentowy kobiet i mężczyzn na stanowiskach decyzyjnych w organizacjach medialnych w UE,
- wskaźnik 2: udział procentowy kobiet i mężczyzn w zarządach organizacji medialnych w UE,
- wskaźnik 3: polityki służące propagowaniu równości kobiet i mężczyzn w organizacjach medialnych.

Konkluzje mówią o zwiększeniu reprezentacji kobiet w sferze podejmowania decyzji dotyczących mediów oraz o potrzebie promowania zrównoważonego i niestereotypowego wizerunku kobiet w mediach, przy zachowaniu zasady niezależności mediów.

W drugiej połowie 2013 r. Prezydencja Litewska opracowała projekt konkluzji pt. „Skuteczność mechanizmów instytucjonalnych na rzecz poprawy statusu kobiet i równości płci” dotyczących punktu krytycznego „H” Pekinńskiej Platformy Działania, tj. „Kobiety i mechanizmy instytucjonalne”. Konkluzje koncentrują się na zarysowaniu mapy instytucjonalnych mechanizmów (ciała równościowe, komisje, programy na rzecz *gender*

mainstreaming itp.) na poziomie państw członkowskich oraz UE na rzecz wzmocnienia statusu kobiet. Zawierają także propozycję wprowadzenia kolejnego wskaźnika służącego do monitorowania, efektywności oraz funkcjonowania instytucjonalnych mechanizmów pt. „Produkcja i rozpowszechnianie statystyk z podziałem na płeć”. Podstawą merytoryczną dla projektu konkluzji był raport Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn przygotowany na zlecenie Prezydencji Litewskiej (ostatnie opracowanie w tym zakresie zostało dokonane przez Prezydencję Fińską w 2006 r.).

2.4 Realizowane projekty

2.4.1 Projekt „Równe Traktowanie Standardem Dobrego Rządzenia”

W roku 2013 zakończona została realizacja projektu systemowego pt. „Równe traktowanie standardem dobrego rządzenia”, w ramach Priorytetu V: Dobre Rządzenie, Działanie 5. 1.: Wzmocnienie potencjału administracji rządowej, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt realizowany był przez Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania w partnerstwie ze Szkołą Główną Handlową (Partner SGH) i Uniwersytetem Jagiellońskim (Partner UJ).

RÓWNE TRAKTOWANIE
STANДАРDEM DOBREGO RZĄDZENIA
siecirownosci.gov.pl

Potrzeba realizacji projektu wynikała z faktu, że pomimo dobrych rozwiązań prawnych i instytucjonalnych, w praktyce nadal mamy do czynienia z wieloma przypadkami nierówności.

Celem ogólnym projektu było podjęcie działań zmierzających do przygotowania administracji rządowej na wszystkich poziomach do tworzenia i monitorowania prawa oraz opracowywania i wdrażania odpowiednich strategii uwzględniających zasadę równości.

Celami szczegółowymi projektu były:

- usprawnienie wdrażania zasady równego traktowania w administracji publicznej przez utworzenie ogólnopolskiej sieci Koordynatorów ds. Równego Traktowania (KRT) we wszystkich ministerstwach, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, urzędach wojewódzkich i wybranych instytucjach publicznych;
- wprowadzenie zasady równego traktowania do standardu dobrego rządzenia przez opracowanie Strategicznych Rekomendacji na rzecz Równego Traktowania (SRRT) stanowiących bazę do opracowania Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania;
- podniesienie kompetencji kadr administracji publicznej (w szczególności rządowej) poprzez przeprowadzenie szkoleń z zakresu realizacji zasady równego traktowania i przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji dla ok. 460 pracowników urzędów i instytucji publicznych;
- upowszechnienie idei równości i przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji przez realizację społecznej kampanii informacyjnej na temat równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji.

Wszystkie cele i rezultaty projektu zostały osiągnięte. Potwierdza to wynik przeprowadzonego badania ewaluacyjnego. Wysoko ocenione zostały szkolenia urzędników, szczególnie pod względem merytorycznym i programowym. Szkoleniami objęto ponad 85 instytucji i przeszkolono 480 urzędników, w tym również dyrektorów generalnych. Po przeprowadzonych szkoleniach w wielu urzędach zostały wprowadzone specjalne procedury antydyskryminacyjne lub/i antymobbingowe, co przyczyni się do utrzymania rezultatów projektu. Niektóre z instytucji objętych projektem zleciły również dodatkowe szkolenia

swojego personelu, bazując na modelu szkoleniowym wypracowanym w ramach realizowanego projektu.

Utrzymaniu rezultatów służy również powołana sieć Koordynatorów do Spraw Równego Traktowania (KRT). W wielu urzędach stanowiska te zostały zachowane również po zakończeniu projektu dodatkowo kilka urzędach, które nie brały udziału w projekcie również powołało swoich koordynatorów ds. równego traktowania. Dokonana w ramach projektu analiza funkcjonowania sieci koordynatorów wykazała zasadność kontynuacji działania, dlatego też zostało ono wpisane jako działanie w ramach Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania (*Cel główny 1. Podniesienie standardów prowadzenia polityki antydyskryminacyjnej, Cel szczegółowy 1.4. Stworzenie skutecznego mechanizmu współpracy w ramach administracji rządowej na szczeblu centralnym i wojewódzkim.*). Ponadto z analizy wynika, że w urzędach wojewódzkich powinni zostać powołani Pełnomocnicy do Spraw Równego Traktowania, a w ministerstwach oraz wybranych jednostkach podległych wyznaczeni Koordynatorzy do Spraw Równego Traktowania. Jest to przykład włączania rezultatów projektu do głównego nurtu polityki krajowej w obszarze równego traktowania (mainstreamingu).

Przeprowadzone badania (szczególnie badanie społecznego zjawiska dyskryminacji) są wysoko oceniane przez środowisko naukowe i pozwoliły na ukazanie skali i zasięgu zjawisk o charakterze dyskryminacyjnym. Stanowiły one również istotną podstawę do określenia kierunków interwencji ujętych w Strategicznych Rekomendacjach na rzecz Równego Traktowania, które wyznaczyły bardzo ambitne cele, jakie powinny zostać osiągnięte, aby minimalizować zjawiska nierównego traktowania i mają np. przełożenie na treść nowych programów operacyjnych, w szczególności programu POWER.

Również opracowane w ramach projektu materiały szkoleniowe, filmy instruktażowe, podręcznik szkoleniowy dla administracji, będą wykorzystywane w kolejnych realizowanych działaniach i projektach.

2.4.2 Projekt „Równe Traktowanie Standardem Dobrego Rządzenia w Regionach”

równe traktowanie
standardem dobrego rządzenia w regionach

Projekt “Równe Traktowanie Standardem Dobrego Rządzenia w Regionach” realizowany jest przez Kancelarię Prezesa

Rady Ministrów, Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, od maja 2013 do czerwca 2014 roku. Projekt jest współfinansowany przez Komisję Europejską w ramach Programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej PROGRESS (2007-2013).

Ogólnym celem projektu jest przygotowanie pracowników administracji rządowej na szczeblu regionalnym do tworzenia i wdrażania strategii na rzecz równego traktowania na szczeblu regionalnym oraz do właściwego reagowania na przypadki dyskryminacji, z którymi spotykają się w codziennej pracy.

W 2013 r. działania w ramach projektu skupiły się na: opracowaniu merytorycznym i graficznym zestawu materiałów informacyjnych i edukacyjnych w zakresie równego traktowania dla pracowników administracji rządowej. Pakiet publikacji (m.in. podręcznik *Równe Traktowanie w administracji publicznej. Wymiar regionalny i lokalny*, broszura,

ulotka i zakładka do książki pod wspólnym hasłem *Pamiętaj! Masz Prawo do równego traktowania!*) dostosowany do potrzeb urzędników, którzy na co dzień zajmują się osobami i środowiskami doświadczającymi dyskryminacji lub zagrożonymi dyskryminacją. Obejmuje, poza zagadnieniami generalnymi, także wymiar regionalny i lokalny polityki równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji.

W 2014 roku przewidziane są następujące działania:

- szkolenia antydyskryminacyjne dla urzędników pracujących w urzędach na szczeblu regionalnym nieobjętych dotychczas prowadzonymi szkoleniami. Celem szkoleń będzie wyposażenie ich uczestników w wiedzę i umiejętności pozwalające sprawnie tworzyć i wdrażać strategie na rzecz równego traktowania na szczeblu regionalnym oraz właściwie reagować w przypadku wystąpienia problemów w tym zakresie w ich codziennej pracy. Dwudniowe kursy zostaną zorganizowane w pięciu miejscach. Ich uczestnicy (pełnomocnicy wojewodów do spraw mniejszości narodowych i etnicznych, kuratorzy oświaty, pracownicy wydziałów do spraw cudzoziemców, i wydziałów do spraw społecznych) mają pochodzić z 3–4 sąsiednich województw. Umożliwi to nawiązywanie kontaktów roboczych i tworzenie sieci oraz wymianę dobrych praktyk.
- publikacja artykułów sponsorowanych, napisanych przez niezależnych ekspertów i wydrukowanie w prasie o zasięgu ogólnokrajowym. Artykuły zaprezentują wybrane zagadnienia równego traktowania bez względu na m.in.: płeć, wiek, religię i wyznanie oraz narodowość i pochodzenie etniczne, a także problematykę przestępstw z nienawiści.
- druk i produkcja publikacji oraz materiałów promocyjnych i informacyjnych.
- konferencje: inauguracyjna i kończąca projekt pozwolą na zaprezentowanie założeń i wyników projektu szerszemu gronu osób zawodowo zajmujących się zwalczaniem dyskryminacji. Umożliwią też dyskusję na wybrane, priorytetowe tematy związane z realizowaniem zasady równego traktowania.

2.4.3 Projekt Rady Europy dotyczący zwalczania dyskryminacji opartej na orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej

Celem projektu realizowanego w latach 2011-2013 było prowadzenie działań na rzecz pełnego wdrożenia rekomendacji CM/Rec (2010)5 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w zakresie środków zwalczania dyskryminacji opartej na orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej. Projekt finansowany był z dobrowolnych dotacji Belgii, Finlandii, Holandii, Niemiec, Szwecji, Szwajcarii i Wielkiej Brytanii.

W dniu 18 lipca 2012 roku Pełnomocnik, we współpracy z Radą Europy, zorganizowała konferencję inaugurującą Projekt w Polsce. W czasie konferencji przedstawicielki i przedstawiciele Rady Europy oraz Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej omówili badania oraz standardy europejskich organizacji międzynarodowych w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji osób LGBT. Przedstawicielki i przedstawiciele rządu, Rzecznika Praw Obywatelskich oraz organizacji pozarządowych zaprezentowali diagnozę sytuacji w Polsce widzianą z perspektywy instytucji i organizacji, które reprezentowali.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania, jako punkt kontaktowy Projektu LGBT Rady Europy w Polsce, jako priorytetu Polski, wskazała wsparcie dla projektów organizacji pozarządowych oraz działania na rzecz wzmocnienia potencjału tych organizacji, a także działania uświadamiające sytuację, prawa i problemy osób ze środowisk LGBT w Polsce. Umowy w sprawie finansowania projektów podpisywane były przez Radę Europy z ich bezpośrednimi realizatorami – organizacjami pozarządowymi.

W Polsce, w ramach Projektu LGBT Rady Europy, realizowane były następujące projekty:

- spot telewizyjny promujący prawo osób LGBT do życia rodzinnego, zrealizowany przez Studio Lowe, emitowany przez trzy tygodnie w TVP1 i TVP2.
- kampania plakatowa i internetowa „Proste równanie”, zainicjowana w czasie Parady Równości w Warszawie. Osoby publiczne zostały zaproszone do uczestnictwa w Paradzie oraz pozowania do zdjęć „wsparcia” dla praw osób LGBT. Projekt zrealizowany przez Fundację Wolontariat Równości.
- druk 5000 broszury „Lekcja równości – materiały dla nauczycieli i nauczycielek”, udostępnianych nauczycielom i pedagogom na zasadzie dobrowolności oraz druk i dystrybucja 5000 plakatów promujących broszurę rozprowadzonych za pośrednictwem „Głosu Nauczyciela” i ośrodków kształcenia nauczycieli. Projekt zrealizowany przez Kampanię Przeciwko Homofobii.
- stworzenie zabezpieczonych przed atakami hakerów stron internetowych organizacji pozarządowych, zgodnie z rekomendacjami Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji. Projekt zrealizowany przez Kampanię Przeciwko Homofobii.
- intensywny, wyspecjalizowany kurs języka angielskiego dla aktywistów organizacji LGBT.
- wsparcie i pomoc dla osób LGBT będących ofiarami przestępstw z nienawiści. Projekt zrealizowany przez Kampanię Przeciwko Homofobii obejmował szkolenia oraz przygotowanie i dystrybucję w środowiskach LGBT 5000 kart informujących o praktycznych możliwościach reagowania na przestępstwa z nienawiści wobec osób LGBT.
- konferencja „Europejskie standardy i dobre praktyki w zakresie korekty płci metrykalnej”, zorganizowana przez Fundację Trans-Fuzja i Rzecznika Praw Obywatelskich (Warszawa, 4 listopada 2013).

Przedstawiciele polskich instytucji publicznych (w tym Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania) i organizacji pozarządowych uczestniczyli w 2013 r. w następujących międzynarodowych seminariach zorganizowanych w ramach projektu:

- Seminarium nt. szkoleń dla pracowników służby zdrowia i pomocy społecznej w zagadnieniach związanych z LGBT (Belgrad, 11-12 marca 2013).
- Seminarium nt. zbierania danych i badań związanych z sytuacją osób LGBT, współorganizowane z Agencją Praw Podstawowych (Ryga, 18-19 kwietnia 2013).
- Kolokwium „Prawa dzieci i młodzieży do orientacji seksualnej i tożsamości płciowej (Sion, 2-4 maja 2013).
- Seminarium nt. prawnych aspektów związanych z sytuacją osób transpłciowych (Haga, 15 maja 2013) oraz warsztat dla przedstawicieli organizacji pozarządowych zajmujących się sprawami osób trans- (Amsterdam, 16 maja 2013).

- Seminarium nt. rozpatrywania wniosków o azyl ze strony osób LGBT zorganizowane we współpracy z UNHCR (Rzym 10-11 września 2013).
Konferencja podsumowująca projekt odbyła się 16 grudnia 2013 roku w Strasburgu.

2.4.4 Projekt „Równość kobiet i mężczyzn w procesach podejmowania decyzji ekonomicznych – narzędziem zmiany społecznej” w ramach Programu Wspólnotowego PROGRESS

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania jest partnerem merytorycznym w projekcie „Równość kobiet i mężczyzn w procesach podejmowania decyzji ekonomicznych – narzędziem zmiany społecznej” realizowanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Projekt jest współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej w ramach Programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej PROGRESS (2007-2013) priorytet 5: równość płci. Termin realizacji projektu to 1 października 2013 r.-30 września 2015 r.

Projekt, promując udział kobiet w gospodarczym podejmowaniu decyzji, stanowi realizację działań zaplanowanych w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016 (KPDRT). Opis realizacji zaplanowanych w 2013 r. działań zmierzających do promocji ww. zagadnienia znajduje się na str. 24-26 Raportu z realizacji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania za 2013 rok.

3. PROMOWANIE, UPOWSZECHNIANIE I PROPAGOWANIE PROBLEMATYKI RÓWNEGO TRAKTOWANIA

3.1 „Jestem Szefową” konkurs dla uczennic szkół ponadgimnazjalnych

W 2013 roku odbyła się czwarta edycja konkursu „Jestem szefową” – wspólnej inicjatywy Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania i Ministra Edukacji Narodowej realizowana w partnerstwie z Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce.

Celem konkursu jest przełamywanie stereotypów dotyczących kobiet i władzy oraz promowanie pozytywnego wizerunku kobiet-liderek wśród młodzieży. Konkurs ma zachęcać uczennice szkół ponadgimnazjalnych do pełnienia funkcji przywódczych i w przyszłości podjęcia walki o najwyższe stanowiska w świecie biznesu, nauki i polityki nie tylko w Polsce, ale i w całej Europie. Zadaniem uczestniczek konkursu jest przygotowanie pracy, w której przedstawiają siebie w roli szefowej w dowolnym obszarze życia społeczno-politycznego lub gospodarczego i opisują co chcą zmienić, na jakie bariery napotykają, jak widzą siebie – kobietę w roli szefowej.

Po raz drugi w historii konkursu finalistki, rodzice/opiekunowie oraz nauczyciele/nauczycielki (razem ok. 60 osób) zostali objęci programem rozwojowym zawierającym takie elementy, jak warsztaty, szkolenia oraz mentoring. Z roku na rok konkurs cieszy się coraz większym zainteresowaniem, na co wskazuje zwiększająca się liczba prac nadsyłanych na konkurs z całej Polski, (podczas ostatniej edycji było ich ponad 400, w pierwszej edycji 180), stale zwiększająca się liczba członków Kapituły konkursu oraz instytucji zaangażowanych w realizację konkursu, oraz pozytywne oceny uczestników i uczestniczek konkursu.

Konkurs stanowi realizację działań zaplanowanych w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016 (KPDRT). Opis przebiegu konkursu w 2013 r. znajduje się na str. 32-33 Raportu z realizacji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania za 2013 rok.

3.2 Forum dla Rodziny

W październiku 2013 r. z inicjatywy Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania odbyło się spotkanie konsultacyjne w sprawie polityki rodzinnej rządu pt. „Forum dla rodziny”. Kontynuacją spotkania jakie odbyło się w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów były regionalne Fora dla Rodziny, w takich miastach jak: Dąbrowa Górnicza (16.11.2013), Gdańsk (25.11.2013 r.), Kraków (29.11.2013), Poznań (9. 12. 2013) oraz Lublin (16.12. 2013).

Podczas konferencji inauguracyjnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz 5 forów regionalnych dyskutowano na temat zarówno bieżących, jak i długofalowych działań w zakresie polityki rodzinnej rządu. Podsumowano działania z ostatnich kilku lat, a szczególnie roku 2013 – Roku Rodziny, które były realizowane przez rząd w konsultacji,

a czasami także z inspiracji partnerów społecznych – organizacji pozarządowych i ekspertów. Podczas Forów dyskutowano o polityce mieszkaniowej, żłobkach, urlopach rodzicielskich i godzeniu ról, o edukacji, świetlicach szkolnych i „przedszkolach za złotówkę”, o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy, ojcostwie oraz rodzinach wielopokoleniowych i wielodzietnych.

Działania wpisujące się w politykę prorodzinną rządu zostały zaplanowane w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016 (KPDRT). Opis realizacji zaplanowanych w 2013 r. działań zmierzających do wsparcia aktywnego ojcostwa znajduje się na str. 15 Raportu z realizacji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania za 2013 rok.

3.3 Kongres Kobiet

W dniach 14-15 czerwca 2013 r. odbył się V Kongres Kobiet. Jednym z pierwszych punktów podczas pierwszego dnia była Kongresu Kobiet sesja pytań do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.

Podczas swojego wystąpienia Pełnomocnik zaapelowała o częstsze zapraszanie kobiet do programów publicystycznych, przekonując, że zaproszenia te powinny "odzwierciedlać rzeczywistość, a nie pokazywać ją w krzywym zwierciadle". Jak wynika z badań, w gazetach, radiu i telewizji jest to tylko 23 proc. kobiet. Choć w parlamencie kobiet jest blisko jedna czwarta, w materiałach dotyczących polityki czy gospodarki jest ich tylko 15 proc., jeszcze rzadziej pojawiają się w roli ekspertek od polityki. W porannej publicystyce radiowej i telewizyjnej kobiety stanowią jedynie 9 proc. gości.

Ponadto Pełnomocnik była współorganizatorką – razem z Ministrem Pracy i Polityki Społecznej – Okrągłego Stołu Ministrów UE ds. równości płci. Podczas III Okrągłego Stołu Ministrów UE ds. równości płci (I odbył się w 2011 r. podczas Prezydencji polskiej – III Kongres Kobiet był oficjalnym wydarzeniem kalendarza prezydencji) ministrowie wysłuchali prezentacji na temat raportu pt. „Mind the gap” („Uwaga na lukę. Nierówność wynagrodzeń kobiet i mężczyzn. Możliwe kierunki działań”) przygotowanego przez ekspertkę Banku Światowego, a następnie wzięli udział w debacie na temat *gender pay gap*.

Raport analizuje ogólne doświadczenia sześciu państw OECD (niebędącymi państwami członkowskimi UE – Australia, Kanada, Nowa Zelandia, Norwegia, Szwajcaria i Stany Zjednoczone) w przeciwdziałaniu nierówności wynagrodzeń kobiet i mężczyzn ze szczególnym uwzględnieniem ich możliwości zastosowania (prowadzone polityki, dobre praktyki itp.) w Polsce.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania podczas swojego wystąpienia podkreśliła, że luka płacowa jest jednym z najbardziej konkretnych dowodów na nierówność kobiet i mężczyzn, choć nie zawsze oznacza ona wprost dyskryminację. Jak mówiła, jest to element kulturowy, ponieważ kobiety uzasadniają swoją trudniejszą sytuację na rynku pracy tym, że brakuje przedszkoli, żłobków, brak jest miejsc, gdzie można oddać osobę starszą do opieki.

W drugim dniu Kongresu Kobiet gościem Kongresu był m.in. Premier Donald Tusk. Uczestniczki poprosiły go o wsparcie projektu przygotowanego przez Kongres Kobiet,

w ramach którego w całej Polsce powstawać mają – na wzór boisk zwanych orlikami – "światliki", czyli świetlice dla całej lokalnej społeczności. Premier odniósł się do niektórych postulatów Kongresu – poinformował m.in., że trwają przygotowania do ratyfikacji Konwencji RE o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, prowadzone są prace nad wprowadzeniem systemu suwakowego na listach wyborczych. Zapowiedział, że rząd będzie starał się promować partnerstwo w rodzinie, aby roczne urlopy stały się naprawdę rodzicielskimi, a nie macierzyńskimi.

Przedstawicielka Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania zabrała głos w panelu dotyczącym polityki regionalnej i nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020.

W dniu 20 czerwca 2013 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów miało również miejsce spotkanie przedstawicielek Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania z delegacją z Afganistanu, przybyłą na V Kongres Kobiet. W skład afgańskiej delegacji wchodziły: Pani Gul Jan Zmarai (fizyczką i dyrektorką Afgańskiej Federacji Kobiet Biznesu), Pani Bakhtnazira Neazi (nauczycielka i pracowniczka na rzecz kobiet w biznesie w Afganistanie), Pani Aziza Mohmand (Abdulhafiz) (nauczycielka i przewodnicząca Afgańskiej Federacji Kobiet Biznesu), Pani Bakht Bibi Rahimi (ginekolożka i senatorka), Pani Zakera Jamal (managerka do spraw planowania w departamencie do spraw kobiet w prowincji Ghazni) i Pani Aziza Maisam (nauczycielka i członkini rady prowincji Ghazni).

W trakcie spotkania poruszono kwestię osiągnięć Kongresu Kobiet, sposobów na polityczną i społeczną aktywizację kobiet i znaczenie kobiet w polskich przemianach demokratycznych. Przedstawicielki afgańskiej delegacji z kolei podzieliły się niektórymi trudnościami z jakimi napotykają się w rodzimym kraju, i wyraziły nadzieję, że im również uda się zorganizować afgański Kongres Kobiet.

Ponadto Pełnomocnik brała czynny udział w regionalnych kongresach kobiet:

- Regionalny Kongres Kobiet w Koninie - 23 lutego,
- Kongres Kobiet Północnej Wielkopolski w Pile - 23 lutego ,
- Regionalny Kongres Kobiet w Łodzi - 20 kwietnia,
- Dolnośląski Kongres Kobiet we Wrocławiu - 16 listopada,
- Wielkopolski Kongres Kobiet w Poznaniu - 14 listopada.

3.4 Upowszechnianie klauzul społecznych

W roku 2013 kontynuowane były prace nad upowszechnianiem klauzul społecznych – Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania przeprowadziło zamówienia m.in. na organizację Forum dla rodziny oraz na przeprowadzenie szkoleń, w ramach których wykonawca realizujący zamówienie był zobligowany do zatrudnienia do realizacji zamówienia osób z niepełnosprawnością.

Dokonano również podsumowania danych o klauzulach zastosowanych przez inne urzędy – zebrane dane zostały przekazane Instytutowi Spraw Publicznych zaangażowanemu w prace nad Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Pracownicy Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania brali też udział w seminarium i badaniu fokusowym dotyczącym praktycznych doświadczeń i wniosków wynikających ze stosowania klauzul społecznych. Badanie i seminarium było

zorganizowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z Instytutem Spraw Publicznych.

Problematyka klauzul społecznych została także wskazana jako jedno z kluczowych działań przewidzianych do realizacji w obszarze rynku pracy i w systemie zabezpieczenia społecznego w Raporcie z realizacji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania (str. 35-40).

3.5 Działania na rzecz eliminowania różnic w zarobkach kobiet i mężczyzn

Pełnomocnik co roku uczestniczy w obchodach Europejskiego Dnia Równości Płac. W 2013 r. z inicjatywy Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania odbyło się seminarium poświęcone luce płacowej.

Ponadto w Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania odbyła się debata ekspercka pt. "Luka płacowa – polskie realia i europejskie perspektywy".

W 2013 roku Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do Najwyższej Izby Kontroli o przeprowadzenie kontroli spółek Skarbu Państwa i spółek komunalnych pod kątem przestrzegania wymogu jednakowego wynagradzania kobiet i mężczyzn za jednakową pracę lub za pracę o jednakowej wartości. W związku z powyższym NIK z własnej inicjatywy przeprowadził kontrolę w jednostkach administracji rządowej, w jednostkach samorządu terytorialnego, w jednoosobowych spółkach utworzonych przez Skarb Państwa oraz jednoosobowych spółkach utworzonych przez jednostki samorządu terytorialnego w pięciu województwach z różnych regionów Polski.

Niwelowanie różnic w zarobkach kobiet i mężczyzn stanowi realizację działań zaplanowanych w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016 (KPDRT). Opis realizacji zaplanowanych w 2013 r. działań w tym zakresie znajdują się na str. 29-30 Raportu z realizacji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania za 2013 rok.

3.6 Działania na rzecz promowania Karty Różnorodności

Pełnomocnik we współpracy z Komisją Europejską oraz Forum Odpowiedzialnego Biznesu zorganizowała spotkanie poświęcone znaczeniu różnorodności w biznesie. Wydarzenie miało miejsce w dniu 17 października 2013 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. W trakcie spotkania cztery nowe firmy podpisały Kartę Różnorodności.

Promowanie równego udziału kobiet i mężczyzn na stanowiskach decyzyjnych stanowi realizację działań zaplanowanych w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016 (KPDRT). Opis realizacji zaplanowanego w 2013 r. działania zmierzającego do promocji ww. zagadnienia znajduje się na str. 24-26 Raportu z realizacji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania za 2013 rok.

3.7 Konferencje regionalne pt. „Krajowa oraz regionalna polityka przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przemocy ze względu na płeć”

W 2013 r. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania wraz z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej zorganizowali 16 regionalnych konferencji, których celem było omówienie kwestii związanych z przeciwdziałaniem i zwalczaniem przemocy w rodzinie oraz wobec kobiet w gronie profesjonalistów i profesjonalistek. Na każdej z konferencji omówione zostały znaczenie stereotypów płciowych i rola Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, jak również praktyczne wyzwania i rozwiązania dla gminnych zespołów interdyscyplinarnych.

Działanie realizowane było w ramach Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016.(KPRDT) Szczegółowy opis sposobu realizacji działania znajduje się na str. 49-52 Raportu z realizacji KPRDT.

3.8 16 Dni Przeciwno Przemocy Wobec Kobiet

W 2013 r. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania brała aktywnie udział w Międzynarodowej Kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy wobec kobiet zwanej „16 Dni Przeciwno Przemocy wobec Kobiet” trwającej od 25 listopada do 10 grudnia.

25 listopada jest Międzynarodowym Dniem Walki z Przemocą Wobec Kobiet.

Międzynarodowa kampania organizowana jest od 1991 z inicjatywy Centrum na rzecz Globalnego Przywództwa Kobiet. Jej pomysłodawcy za cel stawiają sobie wyeliminowanie wszelkich form przemocy ze względu na płeć. Średnio co roku w kampanii bierze udział ponad 2 tys. organizacji w blisko 160 krajach.

Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka obchodzony jest corocznie 10 grudnia w rocznicę podpisania Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka (1948 rok). Ustanowiony został rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ w 1950 roku. 10 grudnia – Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka – jest też ostatnim dniem międzynarodowej kampanii 16 Dni Przeciwno Przemocy wobec Kobiet.

Międzynarodowa kampania „16 Dni Przeciwno Przemocy wobec Kobiet” ma zwrócić uwagę na to, że przemoc wobec kobiet jest łamaniem podstawowych praw człowieka. Co roku w przedsięwzięciu uczestniczą miliony ludzi, tysiące organizacji pozarządowych i przedstawiciele rządów wielu krajów.

W 2013 roku Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania z okazji 16 dni przeciwno przemocy wobec kobiet, zorganizowała akcję mającą na celu przybliżenie pracy osób, które z wyjątkowym zaangażowaniem i innowacyjnym podejściem, w ramach swoich codziennych służbowych obowiązków zwalczają przemoc w rodzinie i ze względu na płeć. W wyniku tego działania powstały artykuły, których założeniem jest przybliżenie opinii publicznej idei oraz celów Konwencji Rady Europy dotyczących zapobiegania oraz zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Poruszono w nich głównie tematykę związaną z: istniejącymi stereotypami płciowymi oraz ich wpływem na przemoc, w tym przemocą seksualną wobec kobiet, ochroną przed powtórną wiktyimizacją, przemocą

ekonomiczną, brakiem całodobowego, bezpłatnego telefonu zaufania, dyrektywą dotyczącą ofiar przestępstw oraz korzystaniem z nowych technologii przez dzieci i młodzież. Podjęto również zagadnienia dotyczące współpracy międzynarodowej, zgłaszania przemocy domowej i zmiany świadomości społecznej. Opiszana została także kampania „Biała Wstążka”. Inne ważne kwestie odnosiły się do: pomocy ofiarom przemocy domowej i przemocy wobec kobiet, niewystarczającej ilości programów dla sprawców, pomocy medycznej dla ofiary przemocy domowej oraz konieczność szybkiej reakcji.

Z przygotowanych wywiadów powstała II edycja artykułów dostępna na stronie www.rownetraktowanie.gov.pl i na oficjalnym profilu facebook Pełnomocnika.

Wśród zaproszonych do udziału w akcji byli:

- policjanci i policjantki (wyróżnieni w konkursie „Policjant, który mi pomógł” i przedstawiciele Komendy Głównej Policji łącznie z Komendantem Głównym Policji),
- praktycy z sektora prawniczego – sędzia, prokurator i prawnik,
- przedstawiciele i przedstawicielki sektora pozarządowego (Grupy Edukatorów Seksualnych „Ponton”, Centrum Praw Kobiet, Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy Domowej „Niebieska Linia”).

4. MONITOROWANIE SYTUACJI W ZAKRESIE PRZESTRZEGANIA ZASADY RÓWNEGO TRAKTOWANIA

4.1 Propozycje zmian legislacyjnych lub ograniczenia skutków powstałych w wyniku naruszenia zasady równego traktowania

4.1.1 Rządowy projekt założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz niektórych innych ustaw

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania brała udział w „konsultacjach rządowego projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz niektórych innych ustaw. Autorem projektu tych założeń jest Ministerstwo Sprawiedliwości. Celami projektowanej ustawy są: poprawa jakości życia w sferze psychospołecznej osób transseksualnych, skuteczniejsza ochrona i realizacja praw człowieka, przeciwdziałanie stygmatyzacji i dyskryminacji tych osób poprzez usprawnienie regulacji sytuacji prawnej osób transseksualnych.

Ponadto w toku przygotowywania stanowiska Rządu do poselskiego projektu ustawy o uzgadnianiu płci metrykalnej (druk 1469) Pełnomocnik wyraziła pozytywne stanowisko. W dniu 6 grudnia 2013 r. Sejm zdecydował o dalszej pracy nad projektem ustawy o uzgadnianiu płci metrykalnej.

Projekt ten został skierowany do rozpatrzenia przez Komisję Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Komisję Zdrowia.

4.1.2 Zmiana kodeksu pracy w zakresie urlopów macierzyńskich/rodzicielskich,

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania brała czynny udział w konsultacji projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa. W korespondencji z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, podjętej jeszcze w 2012 r., oraz w trakcie uzgodnień międzyresortowych w 2013 r. zwracała uwagę na określenia dotyczące poszczególnych etapów urlopów przysługujących z tytułu urodzenia i wychowania dziecka postulując wprowadzenie określenia „urlop rodzicielski” dla wszystkich etapów urlopów, z których mogą korzystać oboje rodzice. Analogicznie, Pełnomocnik postulowała żeby zaproponowane określenie zostało zastosowane w odniesieniu do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego. Ponadto części zasiłków przypadające w okresie urlopów rodzicielskich powinny zostać określone jako zasiłek rodzicielski.

W przekonaniu Pełnomocnika zaproponowane określenia już na poziomie języka ustawy podkreślałyby rolę obojga rodziców w procesie wychowania i opieki nad dzieckiem a także należycie odzwierciedlałyby ideę partnerstwa w rodzinie. Pełnomocnik zwracała również uwagę, że sformułowanie „urlop rodzicielski” zakłada zaangażowanie obojga rodziców, co mogłoby wpływać na stopniową zmianę nastawienia pracodawców względem

matek - pracownic i tym samym zwiększyć ich szanse na rynku pracy. Ponadto, Pełnomocnik wskazywała na konieczność zaplanowania wyraźnej kampanii upowszechniającej wprowadzone ustawą rozwiązania oraz promującej korzyści płynące z włączenia ojców w proces wychowania i opieki nad dzieckiem. Postulowała także rozważenie możliwości przeznaczenia, w przyszłości, części urlopu rodzicielskiego do wykorzystania tylko przez ojca.

Na kolejnym etapie procedowania projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła do Sekretarza Komitetu Rady Ministrów, ponawiając m.in. nieprzyjęte uwagi dotyczące nazewnictwa. Zdaniem Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania proponowane zmiany w ustawie Kodeks pracy w zakresie uregulowań związanych z urlopem rodzicielskim powinny przewidywać również możliwość korzystania z takiego urlopu również przez pracującego rodzica w sytuacji, gdy drugi rodzic nie jest pracownikiem w rozumieniu Kodeksu pracy. W opinii Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania w sytuacji kiedy to ojciec-pracownik będzie korzystał z wszystkich przysługujących mu uprawnień pracowniczych związanych z rodzicielstwem, będzie miał bardzo ograniczone możliwości wykorzystania przysługującego mu urlopu ojcowskiego, ponieważ może z niego korzystać tylko do ukończenia przez dziecko 12 miesiąca życia. Ponadto Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania podzielała opinię Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w zakresie konieczności rozstrzygnięcia kwestii dotyczącej uposażeń przysługujących funkcjonariuszom w związku z projektowanymi zmianami w Kodeksie pracy, aby zapobiec nierównym zasadom wypłacania zasiłków, co może budzić w przyszłości uzasadniony sprzeciw i konflikty.

4.1.3 Wniosek o zmianę dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego 400 zł przyznawanego tylko w tej wysokości niezależnie od liczby urodzonych dzieci przy jednym porodzie.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rozważenia podjęcia działań legislacyjnych, których skutkiem byłaby zmiana przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.). Przepis art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych stanowi, że dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, uprawnionemu do urlopu wychowawczego. Dodatek ten przysługuje w wysokości 400 zł miesięcznie. Kwestia przysługiwania dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w przypadku urodzenia dwojga lub więcej dzieci przy jednym porodzie nie jest jednoznaczna w orzecznictwie sądów administracyjnych. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 25 stycznia 2008 r., sygn. akt IV SA/Po 848/07, stwierdził, że związanie dodatku wychowawczego (art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych) z zasiłkiem rodzinnym przyznawanym na każde dziecko uprawnia do poglądu, że na gruncie ustawy o świadczeniach rodzinnych – przy uwzględnieniu rezultatów wykładni językowej, systemowej i celowościowej – dodatek ten

przysługuje do każdego zasiłku. W związku z tym dodatek ten przysługuje na każde dziecko, niezależnie ile dzieci urodziło się przy jednym porodzie. W orzecznictwie sądu administracyjnego pojawił się również pogląd odmienny. W wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 14 lutego 2013 r., sygn. II SA/Ke 38/13, stwierdzono z kolei, że art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych nie uzależnia wysokości dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego od ilości dzieci wychowywanych przez osobę uprawnioną do jego otrzymania, tak jak to czyni ustawodawca w innych przepisach ustawy o świadczeniach rodzinnych. Stosowanie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych w omawianym zakresie prowadzi więc do nierównego traktowania matek wychowujących dwoje lub więcej dzieci urodzonych przy jednym porodzie w stosunku do innych matek znajdujących się w takim samym stanie faktycznym. Ponadto do nierównego traktowania dochodzi również względem ww. matek w stosunku do matek, które wychowują jedno dziecko.

4.1.4 Kwestia ustalenia ojcostwa

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, w związku z wpływającymi skargami w zakresie ustalenia ojcostwa, zwróciło się do Biura Rzecznika Praw Dziecka o analizę tychże spraw pod kątem sprawdzenia czy nie zostały naruszone prawa dziecka do poznania swoich biologicznych rodziców.

Z jednej ze skarg wynika, że skarżący musi płacić alimenty na dziecko, które zgodnie z przeprowadzonymi badaniami genetycznymi, nie jest jego dzieckiem. Skarżący zwrócił się do prokuratora o wystąpienie przez niego z pozwem o zaprzeczenie ojcostwa, jednakże prokurator odmówił wystąpienia z powództwem o zaprzeczenie ojcostwa w związku z brakiem zgody byłej żony na powtórzenie badań genetycznych.

W odpowiedzi Biuro Rzecznika Praw Dziecka poinformowało o podjęciu przekazanych spraw. Jednocześnie ww. piśmie wskazano, że po analizie akt zostanie rozważona zasadność zwrócenia się do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o zainteresowanie się problematyką w zakresie rozważenia podjęcia inicjatywy ustawodawczej.

4.1.5 Zmiana niejasnych i nieprzyjaznych zasad odliczenia od dochodu wydatków ponoszonych na opłacanie przewodnika(ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r., poz. 361, z późn. zm. art.26 ust.7c)

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła do Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych o rozważenie podjęcia inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zmianę przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r., poz. 361, z późn. zm.), zgodnie z którymi podatnicy zaliczeni do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z powodu uszkodzenia wzroku, mają obowiązek wskazywania z imienia i nazwiska przewodnika, na opłacenie którego niewidomy podatnik poniósł koszty, które następnie odliczył w ramach tzw. ulgi rehabilitacyjnej, od dochodu przy rozliczaniu podatku dochodowego od osób fizycznych w kwocie nie przekraczającej w roku podatkowym 2.280 zł.

Przedstawiciele Polskiego Związku Niewidomych (PZN) zwracali Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Równego Traktowania uwagę, że istnieje problem z ujawnianiem danych osobowych potencjalnych przewodników ze względu na obawę wezwania ich do Urzędu Skarbowego w celu składania wyjaśnień. Z uwagi na ten fakt PZN postulował o zmianę przepisów art. 26 ust. 7c ww. ustawy w ten sposób by:

- nie było konieczności wskazywania z imienia i nazwiska przewodnika, na którego niewidomy podatnik poniósł koszty i który uzyskał korzyść majątkową w formie innej niż pieniężna za świadczenie pomocy jako przewodnik,
- „opłacanie” zastąpić określeniem „korzystanie z pomocy przewodników”.

W odpowiedzi Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych przekazał stanowisko Ministerstwa Finansów w tej sprawie. W wyjaśnieniach Minister Finansów poinformował, że kwestie dotyczące ulgi rehabilitacyjnej były przedmiotem wielokrotnych wyjaśnień Ministerstwa. W ocenie Ministra brak zapłaty jest równoznaczny z brakiem prawa zastosowania odliczenia z tytułu opłacenia przewodnika, przy czym Ministerstwo Finansów nie kwestionuje faktu, iż zapłata może odbywać się w formie innej niż pieniężna.

Odnosząc się do propozycji polegającej na zniesieniu wymogu wskazywania z imienia i nazwiska przewodnika, który za świadczoną pomoc uzyskał korzyść majątkową w innej formie niż pieniężna, oraz zastąpienie wyrazu „opłacenie” wyrazami „korzystanie z pomocy”, Ministerstwo Finansów poinformowało, iż jej przyjęcie różnicuje na gruncie przepisów ustawy sytuację prawnopodatkową osób, które odpłatnie wykonują funkcję przewodnika, a ponadto umożliwi dokonywanie odliczeń niezależnie od uprzedniego poniesienia wydatku. Wystarczającym byłoby bowiem korzystanie z pomocy przewodnika a nie zapłata za świadczone przez niego usługi. Stałoby to w sprzeczności z podstawowym warunkiem dla skorzystania z ulgi rehabilitacyjnej jakim jest poniesienie wydatku.

Mając powyższe na uwadze, Minister Finansów nie znalazł uzasadnienia do podjęcia inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zmianę obecnie obowiązujących zasad korzystania z ulgi rehabilitacyjnej z tytułu opłacenia przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa.

4.1.6 Wystąpienie do Ministra Finansów z prośbą o rozważenie zmiany przepisów w związku z wyczerpywalnością się sumy gwarancyjnej

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania po raz kolejny zwróciła się do Ministra Finansów o rozważenie możliwości podjęcia działań legislacyjnych, których skutkiem będzie nowelizacja ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 392) w zakresie, w jakim zakład ubezpieczeń byłby zobowiązany do informowania osoby uprawnionej o możliwości wyczerpania się sumy gwarancyjnej określonej w umowie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, gdy suma wypłaconych świadczeń przekroczy 80% określonej w umowie sumy gwarancyjnej.

Maksymalny limit odpowiedzialności gwarancyjnej zakładu ubezpieczeń został wprowadzony z dniem 1 stycznia 1991 r. rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18

grudnia 1990 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 89, poz. 527, z późn. zm.). Rozporządzenie to wykonywało upoważnienie ustawowe zawarte w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62, z późn. zm.), wprowadzając sumę gwarancyjną w wysokości 7,2 mld zł (przed denominacją) w odniesieniu do jednego zdarzenia.

W okresie późniejszym, m.in. ze względu na negatywne skutki inflacji wywołanej przemianami gospodarczymi, dostrzeżono konieczność wzmocnienia pozycji osób poszkodowanych poprzez podwyższenie sumy gwarancyjnej. Dlatego też, rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 96, poz. 475, z późn. zm.), z dniem 1 stycznia 1993 r. sumę gwarancyjną ustalono na poziomie 11,5 mld zł w odniesieniu do jednego zdarzenia bez względu na liczbę osób poszkodowanych. Rozporządzenie to zostało znowelizowane rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 1994 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 134, poz. 700), którym wprowadzona została suma gwarancyjna w wysokości 600 tys. euro. Od dnia 1 stycznia 2004 r., tj. po wejściu w życie ustawy z dnia 23 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152, z późn. zm.), zgodnie z art. 36 tej ustawy, suma gwarancyjna w odniesieniu do szkód na osobie wynosiła 350 tys. euro na każdego poszkodowanego, zaś do szkód na mieniu 200 tys. euro na jedno zdarzenie bez względu na liczbę poszkodowanych. Z kolei od dnia 1 stycznia 2006 r., ustawą z dnia 8 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. Nr 167, poz. 1396), suma gwarancyjna podniesiona została w odniesieniu do szkód na osobie do kwoty 1,5 mln euro na jedno zdarzenie bez względu na liczbę osób poszkodowanych, a w odniesieniu do szkód na mieniu 300 tys. euro także na jedno zdarzenie i bez względu na liczbę poszkodowanych; sumy te obowiązywały w stosunku do umów zawartych do dnia 10 grudnia 2009 r. W dniu 11 czerwca 2007 r. weszła w życie kolejna nowelizacja ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Została ona dokonana ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 102, poz. 691), na podstawie której w stosunku do umów zawartych od dnia 11 grudnia 2009 r. do dnia 10 czerwca 2012 r. sumę gwarancyjną w odniesieniu do szkód na osobie ustalono na kwotę 2,5 mln euro, zaś w przypadku umów zawartych od dnia 11 czerwca 2012 r. kwota ta wynosi 5 mln euro. W stosunku do szkód na mieniu sumy gwarancyjne wynosić będą odpowiednio 500 tys. euro oraz 1 mln euro.

Nowelizacje te były wynikiem konieczności dostosowania przepisów prawa polskiego do wymogów prawa unijnego, choć niezależnie od tego faktu, zdaniem większości przedstawicieli rynku ubezpieczeń, sumy gwarancyjne jako zbyt niskie należało podwyższyć

z uwagi na istniejące zagrożenie ich wyczerpywania. Wprowadzone obecnie sumy gwarancyjne – w szczególności te, które obowiązują po 11 grudnia 2009 r. – stanowią należyte zabezpieczenie długoterminowych świadczeń należnych osobom poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych. W chwili obecnej – szczególnie w przypadkach osób, które poniosły szkodę w latach 90-tych – zdarza się, iż ze względu na wyczerpanie się sumy gwarancyjnej osoby te tracą możliwość dalszego uzyskiwania środków bądź utratą taką są zagrożone. Ponadto w przypadku jednoczesnego braku możliwości uzyskiwania dalszych świadczeń bezpośrednio od sprawcy szkody dochodzi do naruszenia zasady pełnego odszkodowania zawartej w przepisie art. 361 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.).

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania podniosła, że aktualny jest problem wyczerpania sum gwarancyjnych w przypadku umów zawartych w latach 90-tych. Problem wyczerpywalności sumy gwarancyjnej był wielokrotnie analizowany przez przedstawicieli doktryny, praktyków rynku ubezpieczeniowego oraz judykaturę w kontekście możliwości podwyższenia świadczenia należnego osobie poszkodowanej. Waloryzacja ta może być dokonana w razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, w drodze orzeczenia sądu, który zgodnie z zasadami współzycia społecznego może zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego, chociażby były ustalone w orzeczeniu lub umowie. Wydanie orzeczenia w tych sprawach uwarunkowane jest jednak wniesieniem pozwu do czasu kiedy nastąpi wyczerpanie się sumy gwarancyjnej.

Kierując wystąpienie do Ministra Finansów, Pełnomocnik zauważyła istniejący problem polegający na tym, że zakłady ubezpieczeń nie są ustawowo obowiązane do informowania uprawnionych osób o tym, że suma gwarancyjna jest bliska wyczerpania. Powoduje to, że z chwilą powzięcia przez osoby uprawnione informacji o wyczerpaniu się sumy gwarancyjnej, nie mogą one skorzystać z możliwości wniesienia pozwu w sprawie waloryzacji otrzymywanego świadczenia. W ocenie Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania należy wprowadzić zmiany do ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, które będą wychodzić naprzeciw oczekiwaniom osób poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych oraz zadośćuczynić zasadzie współzycia społecznego.

Zapewnienie poszkodowanym ciągłości otrzymywania świadczeń jest podyktowane zasadą słuszności i współzycia społecznego. Zgodnie z art. 32 ust. 1 Konstytucji, wszyscy są równi wobec prawa i wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne wobec czego Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wskazała, że równość w prawie odnosi się także do procesu stanowienia prawa i nakłada na prawodawcę obowiązek tworzenia prawa, które respektuje nakaz jednakowego traktowania podmiotów podobnych. W ocenie Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania zasada ta została naruszona w chwili wprowadzenia limitu odpowiedzialności zakładów ubezpieczeń w roku 1991, bowiem jedynie osoby poszkodowane przed tą datą mają zapewnioną ciągłość otrzymywania świadczeń ze względu na brak ograniczenia odpowiedzialności ubezpieczycieli poprzez wprowadzenie sumy gwarancyjnej. Tym samym położenie osób poszkodowanych już po wprowadzeniu sumy gwarancyjnej jest znacznie trudniejsze niż osób poszkodowanych w okresie wcześniejszym.

4.1.7 Sytuacja nieletnich matek przebywających w zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich

Obecnie brak rozwiązań systemowych, na podstawie których przy zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich byłyby tworzone odpowiednie oddziały – domy dla matki i dziecka, w których dziecko na życzenie matki mogłoby przebywać. Sytuacja ta może mieć wpływ na decyzję nieletniej matki dotyczącą zatrzymania bądź oddania do adopcji jej dziecka, a w konsekwencji na treść składanego na ten temat świadczenia w trybie art. 119 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012, poz. 788, z późn. zm., dalej k.r.o) lub art. 1191 k.r.o.

W związku z tym, że sytuacja dotyczy relatywnie małej grupy, ok. 60 matek i tyleż samo dzieci, które niemniej są w bardzo ciężkiej sytuacji, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania uznała, że celowym jest rozważenie wprowadzenia do ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich przepisów normujących sytuację nieletnich matek przebywających w zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich. W celu przedyskutowania tej możliwości dnia 28 października 2013 r. odbyła się w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów konferencja pt. „Sytuacja nieletnich matek będących wychowankami ośrodków wychowawczych i resocjalizacyjnych – debata ekspercka”. Udział w spotkaniu wzięli przedstawiciele i przedstawicielki Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Sejmu, Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Biura Rzecznika Praw Dziecka, Ośrodka Rozwoju Edukacji, Krajowej Rady Kuratorów jak również Uniwersytetów, władz samorządowych i organizacji pozarządowych, Ośrodka dla Nieletnich w Falenicy i Zakładu Karnego w Krzywańcu.

Uczestniczki/cy debaty zgodzili się, że obecny system nie zaspokaja potrzeb resocjalizacyjnych i rodzinnych wychowanek młodzieżowych ośrodków wychowawczych i poprawczych, które zostają matkami. Młodzi rodzice są w niewystarczającym stopniu wspierani w rodzicielstwie i brakuje w tym względzie systemowych rozwiązań. W trakcie spotkania posłanka Magdalena Kochan zobowiązała się do złożenia poselskiego projektu ustawy, która umożliwiłaby młodym matkom pozostanie z ich dziećmi i usprawnił obecny system ich wspierania.

4.2 Sprawy wpływające do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania

W 2013 roku Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania rozpatrzyło **565** spraw dotyczących problematyki nierównego traktowania i zachowań o charakterze dyskryminacyjnym. W porównaniu do roku **2012**, w którym Biuro rozpatrzyło **460** spraw oraz do roku 2011, w którym wpłynęło - **405**, nastąpił wzrost liczby spraw wpływających do Biura. Wzrost liczby spraw wpływających do Biura pełnomocnika Rządu do spraw Równego traktowania wynika m.in. ze wzrostu świadomości społecznej na temat równego traktowania i potencjalnych sytuacji, w których może nastąpić dyskryminacja.

Należy jednak zaznaczyć, że autorzy części wniosków i interwencji wpływających do Pełnomocnika skarżąc się na dyskryminację, *de facto* zwracają się w sprawach, które dotyczą nie dyskryminacji, lecz innych zdarzeń lub procesów, odbieranych jako niesprawiedliwe społecznie lub niezgodne z prawem.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania podejmuje działania na podstawie wniosków i informacji ze strony obywateli, grup obywateli lub organizacji pozarządowych. Niezależnie od kierowanych do niej wniosków, część zagadnień podejmuje z własnej inicjatywy oraz na podstawie doniesień mediów. Niektóre sprawy Pełnomocnik podejmuje do prowadzenia (sugerując na przykład zmiany prawa lub zaniechanie działań o charakterze dyskryminującym), w innych wskazuje wnioskodawcy przysługujące mu środki prawne lub możliwości działania.

Część spraw Pełnomocnik przekazuje do rozpatrzenia organom, do których kompetencji należy podjęcie działań lub udzielenie informacji, żądając przesłania stosownych wyjaśnień w danej sprawie.

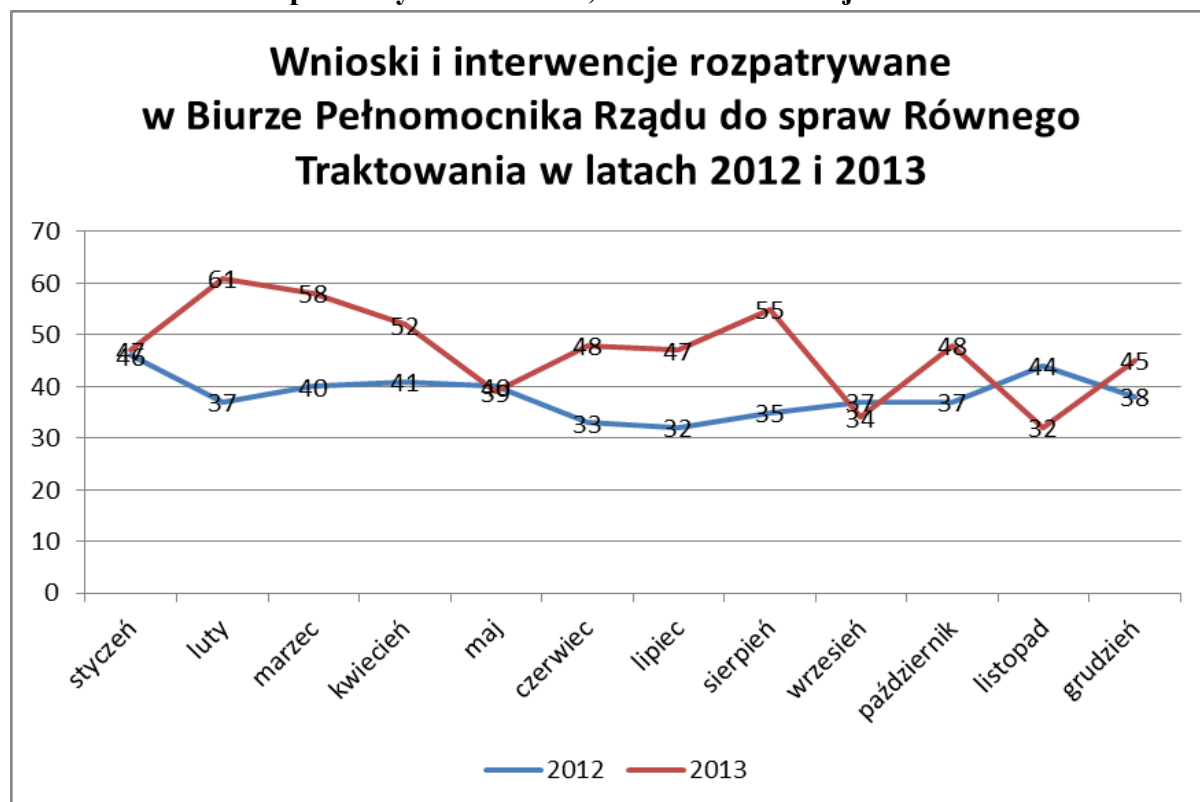
Spśród 565 spraw zdecydowana większość została przekazanych wg kompetencji do rozpatrzenia właściwym organom i instytucjom z prośbą o zajęcie merytorycznego stanowiska w tej sprawie bądź nadesłania kopii odpowiedzi udzielonej zainteresowanym. W wielu przypadkach Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania korespondowało z właściwą instytucją w celu wyjaśnienia sprawy lub zajęło merytoryczne stanowisko w sprawie lub poinformowania zainteresowanych o przysługujących im prawach lub obowiązującym stanie prawnym lub wskazało instytucje właściwe.

Najwięcej wniosków, listów i interwencji dotyczyło przypadków działań o charakterze dyskryminującym ze względu na płeć oraz niepełnosprawność. Kolejną znaczącą grupą spraw były wnioski z prośbą o podjęcie interwencji w związku z przypadkami noszącymi znamiona dyskryminacji ze względu na wiek, stan zdrowia oraz orientację seksualną. Najmniejszy odsetek stanowiły sprawy dotyczące dyskryminacji ze względu na rasę.

Tabela 1. Liczba rozpatrzonych wniosków, listów i interwencji wg obszarów dyskryminacji

Ilość wpływających wniosków i interwencji wg obszaru dyskryminacji			
Obszar dyskryminacji	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
inne	132	117	161
płeć	93	115	139
niepełnosprawność	41	60	71
wiek	46	30	45
orientacja seksualna	26	31	26
status materialny	6	15	11
pochodzenie etniczne	22	14	20
religia lub wyznanie	6	12	13
stan rodzinny	3	13	20
stan zdrowia	11	13	28
światopogląd lub poglądy polityczne	1	11	4
obywatelstwo	0	10	9
rasa	12	9	1
mobbing	5	7	15
stan cywilny	1	3	3
Suma	405	460	566

Tabela 2. Liczba rozpatrzonych wniosków, listów i interwencji w latach 2012 i 2013.

4.2.1.1 Dyskryminacja ze względu na płeć:

1. Do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęła skarga dotycząca aktualnego systemu oceny pracowników naukowych, który – zdaniem Skarżącej – dyskryminuje kobiety, bowiem systematycznie rozliczając je z dorobku naukowego nie uwzględnia okresu poświęconego na założenie rodziny. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się w tej sprawie do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W odpowiedzi Ministerstwo poinformowało, że w polskim prawie istnieją regulacje odnoszące się do polityki prorodzinnej. W art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (DZ. U. z 2010. Nr 96. Poz. 619. z późn. zm.) przewidziano możliwość zawieszania biegu terminów zatrudnienia na stanowiskach asystenta i adiunkta na czas trwania urlopu macierzyńskiego i wychowawczego. Możliwość godzenia życia prywatnego z karierą naukową w szkole wyższej, to warunki skracania i przedłużania okresów zatrudnienia, które określa statut uczelni. Ponadto Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie posiada uprawnień do ingerowania w działania polegające na zmianie okresów zatrudnienia na uczelni osób na stanowisku asystenta i adiunkta ze względu na urlop macierzyński czy wychowawczy.

2. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynął list z prośbą o interwencję w sprawie kampanii reklamowej „Jak przegadać całe życie o facetach” przeprowadzonej przez firmę Orange, która zdaniem autorki listu utrwała szkodliwe stereotypy płci sugerujące, że świat kobiet kręci się głównie wokół mężczyzn. Pełnomocnik zwróciła się do Rzecznika Klientów Orange Polska z prośbą o informacje w tej sprawie.

W odpowiedzi Rzecznik Klientów Orange Polska zapewnił, iż zamiarem firmy Orange nie było utrwalanie jakichkolwiek negatywnych stereotypów, a lekkie i „niekończące się” rozmowy pomiędzy przyjaciółkami na temat mężczyzn są jedynie przykładem ilustrującym korzyści wynikające z przedstawionej oferty. Rzecznik zwrócił również uwagę, że istnieje też „męska” odsłona tej kampanii, przedstawiająca dwóch przyjaciół rozmawiających o kobietach, o których także „można przegadać całe życie”. Ponadto poinformował, że płeć przeciwna wydaje się być jednym z najbardziej uniwersalnych tematów rozmów zarówno kobiet, jak i mężczyzn, dlatego na nim oparto ww. kampanię. Emitując ww. spot, firma Orange nie miała na celu zlekceważenia kogokolwiek – ani kobiet, ani mężczyzn.

3. W związku z nadesłaną do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania prośbą o interwencję w sprawie zastosowania dyskryminującego – zdaniem autorki listu – kryterium płci jako czynnika mającego wpływ na ocenę kandydatów ubiegających się o udział w projekcie pt. „Studia podyplomowe – Zarządzanie w ochronie zdrowia” realizowanym przez Wyższą Szkołę Zarządzania i Bankowości w Krakowie na podstawie umowy zawartej z Ministerstwem Zdrowia, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do Ministerstwa Zdrowia z prośbą o informacje w tej sprawie. W odpowiedzi na wystąpienie Pełnomocnika Ministerstwo Zdrowia poinformowało, że projekty realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zobowiązane są spełniać tzw. standard minimum w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn. W tym celu projektodawca ma obowiązek przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn w obszarze

interwencji projektu oraz przedstawienia jej wyników we wniosku o dofinansowanie projektu, ocenianym przez Komisję Oceny Projektów. Rektor Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości w Krakowie wyjaśnił, że wprowadzenie dodatkowego kryterium rekrutacji z uwagi na płeć wynika właśnie z przeprowadzonej analizy danych statystycznych w obszarze ochrony zdrowia. Badania pokazały, że sektor ochrony zdrowia jest jednym z najbardziej sfeminizowanych sektorów gospodarki (dane GUS z 2010 r.). W związku z powyższym, bez dodatkowego wsparcia, mężczyznom trudno byłoby się dostać do projektu. Potwierdzeniem ww. sytuacji są wyniki pierwszego i drugiego naboru do ww. projektu. W pierwszej edycji studiów w ramach projektu zostało przyjętych 80 osób, w tym jedynie 20 mężczyzn, z czego 13 dzięki zastosowaniu dodatkowego kryterium. W ramach drugiego naboru do projektu zostało przyjętych 26 mężczyzn na 80 osób. Ogółem w całym projekcie założono udział mężczyzn na poziomie 32%. Aby odpowiedzieć pozytywnie na segregację pionową występującą w ochronie zdrowia, tj. małą liczbę kobiet obejmujących stanowiska kierownicze, projekt podejmuje działania edukacyjne z tego zakresu (w programie studiów przewidziany jest kilkugodzinny moduł na ten temat równości płci, a na egzaminie końcowym pojawiają się pytania dotyczące tego obszaru). Ponadto w związku z kontrowersjami, jakie wywołuje przyznawanie dodatkowych punktów dla mężczyzn, Rektor ww. uczelni zwrócił się do Instytucji Wdrażającej (IP2) z prośbą o zmianę w zapisach kryteriów rekrutacyjnych i usunięcie tego punktu przy naborze na kolejne edycje studiów podyplomowych. Prośba została rozpatrzona pozytywnie.

4. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynął list dotyczący IV spotu reklamowego kampanii „Bądź mężczyzną. Chroń zdrowie”, będącego jednym z działań prowadzonych przez Ministerstwo Zdrowia w zakresie Projektu M45+ realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Zdaniem autora listu ww. reklama powiela stereotypy na temat „prawdziwych” mężczyzn. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do Ministerstwa Zdrowia z prośbą o przeanalizowanie opisanej sprawy.

W odpowiedzi Departament Polityki Zdrowotnej Ministerstwa Zdrowia poinformował, iż wykorzystanie ogólnie znanego oraz głęboko zakorzenionego w polskiej kulturze powiedzenia nie miało na celu powielenia stereotypu, a umniejszenie jego znaczenia. Spot otwiera dotychczas „zamknięty” katalog na kolejne elementy, w tym wypadku dbanie o zdrowie, które niestety nadal uważane jest jako zachowanie niemęskie. Ponadto wykorzystanego przysłowia nie należy traktować w sposób literalny. Przytoczone w przysłowiu elementy takie jak „wybudowany dom”, „posadzone drzewo” czy „posiadanie syna” można utożsamić między innymi z dbaniem o bliskich, założeniem rodziny, posiadaniem potomstwa oraz zapewnieniem mu stabilności i bezpieczeństwa. Są to jedynie wartości wskazywane przez część społeczeństwa jako pożądane i nie stanowią podstawy do osądzania o czyjejś męskości bądź jej braku. Jednocześnie Departament poinformował, iż przed produkcją spotów reklamowych ich scenariusze zostały poddane dogłębnej analizie ekspertów z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu między innymi pod względem zastosowanych tam treści. Ponadto projekty spotów poddano ocenie w jakościowym badaniu populacyjnym. Spot „Klasa” został najlepiej oceniony przez respondentów i nikt z przebadanych osób nie stwierdził, iż wykorzystane przysłowie jest dla

mężczyzn dyskryminujące. Jednocześnie przed emisją spotów w telewizji zostały one poddane ocenie pod względem technicznym, językowym oraz etycznym przez stacje mające go emitować. Wszystkie stacje, w tym Telewizja Polska, dopuściły do emisji spotu „Klasa” bez zastrzeżeń. Tym samym eksperci medialni nie doszukanali się w nim żadnych treści dyskryminujących. Departament zapewnił jednak, że w przyszłości zwróci jeszcze większą uwagę na prezentowane treści tak, aby przy produkcji materiałów reklamowych nie powstały żadne wątpliwości i niedomówienia.

5. W związku ze skargą w sprawie sytuacji, do jakich dochodzi na oddziale II Pediatrii i Neurologii Wieków Rozwojowych SPS ZOZ „Zdroje” w Szczecinie, gdzie z dzieckiem na noc może pozostać jedynie kobieta z rodziny dziecka, a mężczyznom odmawia się takiego prawa, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do Ministra Zdrowia z prośbą o przeanalizowanie opisanej sprawy oraz rozważenie możliwości zwrócenia uwagi dyrektorom szpitali, że przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych w obecności bliskiej dziecku osoby, kwestia płci tej osoby nie powinna mieć znaczenia.

W odpowiedzi Minister Zdrowia poinformował, że zwrócił się do ww. placówki z prośbą o stosowne wyjaśnienia oraz podjęcie działań mających na celu respektowanie praw ojców do sprawowania opieki nad dzieckiem przebywającym w szpitalu. Jednocześnie Minister Zdrowia poinformował, że wkrótce na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia zamieszczony zostanie komunikat dotyczący realizacji prawa pacjenta do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego przez podmioty lecznicze udzielające całodobowych i stacjonarnych świadczeń zdrowotnych.

6. Pełnomocnik podjęła interwencję w sprawie kampanii reklamowej filmu „Do zaliczenia”. Plakaty będące częścią kampanii reklamowej filmu przedstawiają młodą dziewczynę nad którą widnieje duży napis „Zalicz ją w te wakacje”. Na plakacie oprócz zdjęcia bohaterki filmu znajdują się również dodatkowe hasła, np. „Potrzebuje supersamca”, „Dziewice są w cenie” oraz „Stracę cnotę, bo mam na to ochotę”. Stowarzyszenie „Twoja Sprawa” w okresie wakacyjnym przeprowadziło akcję mającą na celu zaprotestowanie przeciwko ww. reklamie. Do Stowarzyszenia „Twoja Sprawa” wpłynęło 1330 listów protestacyjnych w tej sprawie.

Biorąc pod uwagę art. 4 Kodeksu Etyki Reklamy zakazujący przedstawiania w reklamach treści dyskryminujących, w szczególności ze względu na rasę, przekonania religijne, płeć lub narodowość, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do Związku Stowarzyszeń Rada Reklamy z prośbą o przeanalizowanie opisanej sprawy pod kątem naruszenia zasad etyki reklamy. Zdaniem Pełnomocnika kampania jest uprzedmiotawiająca, dyskryminująca, narusza dobre obyczaje i buduje niekorzystne stereotypy dotyczące wizerunku kobiet. Do chwili obecnej Biuro Pełnomocnika nie otrzymało odpowiedzi od Związku Stowarzyszeń Rada Reklamy.

7. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęła prośba o podjęcie interwencji w sprawie wypowiedzi Kuby Wojewódzkiego, która padła w trakcie prowadzącej przez niego audycji „Zwolnienie z WF-u”. Zdaniem autorki listu prowadzący w programie kolejny raz w niestosowny sposób żartował sobie z przestępstwa zgwałcenia.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła do Prezesa Radia Eska Rock S.A. z prośbą o ustosunkowanie się do tego, jak egzekwowany jest odpowiedni standard wypowiedzi dziennikarzy w audycjach w Radiu Eska Rock, szczególnie w odniesieniu do nie propagowania postaw przemocowych.

W odpowiedzi na wystąpienie Pełnomocnik Prezes Zarządu Radia Eska Rock S.A. poinformował, iż osobiście nie słuchał ww. audycji, jednak z informacji uzyskanych od osób zaangażowanych w produkcję oraz prowadzących audycję wynikało, że w tej audycji, co do zasady o satyrycznym charakterze, poruszono temat, którym interesowały się wówczas media – posądzenia o gwałt Macieja Szczęsnego. Artykuły na ten temat publikowały wówczas m. in. portale Onet.pl, polskatimes.pl oraz „Rzeczpospolita”. Prezes Zarządu Radia Eska Rock S.A. poinformował także, że odbył rozmowę dyscyplinującą z prowadzącymi audycję „Zwolnienie z WFu” oraz rozmowę z Kierownikiem Stacji, podczas której ponownie podkreślił, że temat gwałtu, jak i inne informacje o podobnej treści, nie są tematami do audycji satyrycznej.

Ponadto zwrócił uwagę na fakt, iż z całą pewnością nie było intencją Stacji niestosowne żartowanie z przestępstwa zgwałcenia. Zapewnił także, że dołoży wszelkich starań, żeby linia programowa Stacji była należycie realizowana, a emitowane audycje nie wzbudzały w słuchaczach tego rodzaju negatywnych reakcji.

8. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wyraziła swój sprzeciw wobec treści plakatu i filmu pod nazwą "WYSEPKA", będącego elementem kampanii "Drogi zaufania" programu ochrony życia i zdrowia ludzi na drogach krajowych prowadzoną przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, a finansowanych ze środków UE. Z uwagi na fakt, że kampania przedstawia przedmiotowe traktowanie kobiet i jednocześnie propaguje obraźliwe stereotypy o mężczyznach, Pełnomocnik wystąpiła do Dyrektora Generalnego Dróg i Autostrad z prośbą o podjęcie działań w tej sprawie. Jednocześnie Pełnomocnik poinformowała o tej sprawie Minister Infrastruktury i Rozwoju. W odpowiedzi na wystąpienie, Pełnomocnik Ministra poinformował, że zwróci się do Centrum Unijnych Projektów Transportowych, które bezpośrednio rozlicza projekt Generalnej Dyrektacji Dróg i Autostrad, z prośbą o szczegółową weryfikację spełniania przez beneficjenta zasad równości szans kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji w ramach realizowanego projektu.

Ponadto Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju zwróciło się pisemnie do p.o. Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i autostrad o zapewnienie udziału większej ilości pracowników GDDKiA w szkoleniach dotyczących zasady równości szans kobiet i mężczyzn we wdrażaniu i promocji Funduszy Europejskich. W szczególności dotyczy to pracowników odpowiedzialnych za realizację działań informacyjno-promocyjnych. Jednocześnie wskazano konieczność uwzględniania negatywnych opinii specjalistów przy tworzeniu komunikatów w prowadzonych przez GDDKiA działaniach informacyjno-promocyjnych.

9. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła uwagę Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na reklamę zewnętrzną serwisu „ShowUp.tv”. W opinii Pełnomocnika reklama ta mogła stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, przedstawiała bowiem kobietę wystylizowaną na diablicę oraz zawiera napis „Bo wszystkie diablice są twoje po pracy”. Pełnomocnik wskazała, że tak skonstruowana reklama telewizyjnej internetowej stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, a zatem, w rozumieniu

art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm) „czynem nieuczciwej konkurencji w zakresie reklamy jest w szczególności: reklama wprowadzająca klienta w błąd i mogąca przez to wpłynąć na jego decyzję co do nabycia towaru lub usługi”.

W opinii Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania reklama zewnętrzna serwisu „ShowUp.tv” wprowadza klientów w błąd co do treści i formy oferowanej usługi. W reklamie nie ma żadnych sugestii ani wzmianek co do faktycznych treści, prezentowanych w serwisie „ShowUp.tv”. Reklama sugeruje możliwość zawierania znajomości, korzystając z serwisu „ShowUp.tv”, jednakże nie ma w niej wzmianki ani o faktycznej formie tych kontaktów, ani o opcjonalnym systemie płatności (tzw. „żetony”) za treści dostępne na stronie internetowej „ShowUp.tv”. Ponadto przedmiotowa reklama sugeruje, że kobiety są towarem, który jest dostępny, w domyśle dla mężczyzn, na stronie „ShowUp.tv”. W szczególności taki charakter nadaje reklamie zwrot „Bo wszystkie aniołki i diablice są na ShowUp.tv” oraz „Bo wszystkie diablice są twoje po pracy”. Takie sformułowanie przekazuje kobiety jako przedmiot oraz uchybia godności kobiety.

W odpowiedzi na pismo Pełnomocnika, Wiceprezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wskazał, że nie dysponuje kompetencjami pozwalającymi na podjęcie działań w przedmiotowej sprawie, gdyż brak jest przesłanek do stwierdzenia, że doszło do naruszenia ekonomicznych interesów konsumentów. W sytuacji, gdy reklama jest nieetyczna, istnieje możliwość złożenia w tym zakresie stosownej skargi do Komisji Etyki Reklam.

10. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęła skarga dotycząca nierównego traktowania przez hipermarket mężczyzn, poprzez wydzielanie specjalnych miejsc parkingowych przeznaczonych tylko dla matek z dziećmi. Skarżący zauważył, że jest to dyskryminacja ojców przyjeżdżających z dziećmi na zakupy do hipermarketu. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do dyrektora marketu z prośbą o przeanalizowanie opisanej sytuacji.

W odpowiedzi na ww. wystąpienie Pełnomocnika, dyrektor hipermarketu poinformował, że na terenie hipermarketu opisy „miejsce dla matki z dzieckiem” zostały zastąpione opisami „miejsce dla klientów z dzieckiem”.

11. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęła skarga dotycząca kwalifikacji kobiet do służby w Żandarmerii Wojskowej. Decyzją Rejonowej Wojskowej Komisji Lekarskiej w Elku Skarżąca nie została przyjęta do służby ze względu na niski wzrost. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła do Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej w Warszawie z prośbą o wnikliwie przeanalizowanie opisanej sprawy oraz o wyjaśnienie zarzutów podniesionych przez Zainteresowaną.

W odpowiedzi na wystąpienie Pełnomocnika Zastępca Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej poinformował, iż dostrzegając problemy związane z naborem kobiet do Żandarmerii Wojskowej dotyczące wymogu minimalnego wzrostu, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej w styczniu 2013 r. przedstawił Szefowi Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia prośbę o podjęcie inicjatywy legislacyjnej zmierzającej do zmiany

rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 stycznia 2010 r. w sprawie orzekania o zdolności do zawodowej służby wojskowej oraz właściwości i trybu postępowania wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach (Dz. U. Nr 15, poz. 80). W odpowiedzi na nią Szef Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia poinformował, że w marcu 2013 r. wystąpił do Przewodniczącego Centralnej Wojskowej Komisji Lekarskiej o podjęcie inicjatywy w tym zakresie. Zastępca Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej podkreślił, także że trzeba pamiętać, iż zmiany przepisów obowiązujących są procesami długotrwałymi, niemniej uznał, iż przedstawiony problem naboru kobiet niespełniających obecnie określonych kryteriów wzrostu zostanie w niedalekiej przyszłości rozwiązany.

12. W związku z informacjami podanymi w prasie oraz napływającymi do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania skargami, w sprawie organizacji wykładu otwartego „Gender – dewastacja człowieka i rodziny” 5 grudnia 2013 r. na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu, Pełnomocnik zwróciła uwagę, że tytuł wykładu otwartego w formie konkretnej i stanowczej tezy legitymizuje niezgodne ze współczesną nauką twierdzenia oraz manipuluje pojęciem płci społeczno-kulturowej (ang. *gender*).

W opinii Pełnomocnika prowadzić to może do wypaczania wartości takich jak zasada równego traktowania czy niedyskryminacji, określonych w Konstytucji RP, w wiążących Polskę umowach międzynarodowych oraz ustawach szczegółowych takich jak Kodeks Pracy czy ustawa o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania. Mając na uwadze publicznie wygłaszane w mediach opinie przez wykładowcę ks. prof. dr hab. Pawła Bortkiewicza o płci społeczno-kulturowej, należy zwrócić szczególną uwagę, aby podczas wykładu była zapewniona zrównoważona dyskusja oraz możliwość obiektywnego przedstawienia poglądów przez wszystkich specjalistów działających w ramach uczelni, przede wszystkim zaś tych, którzy zajmują się naukowo tematyką płci społeczno-kulturowej.

13. W związku z planowanym wejściem w życie w styczniu 2014 r. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych zmieniającego rozporządzenie w sprawie postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w Policji⁵, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania w piśmie do Ministra Spraw Wewnętrznych wyraziła swoje zaniepokojenie regulacjami zawartymi ww. dokumencie. W opinii Pełnomocnika proponowane zmiany polegające m.in. na zwiększeniu z 40 do 60 liczby punktów możliwych do uzyskania przez kandydata/kandydatkę do służby z testu sprawności fizycznej, z jednoczesnym zwiększeniem minimalnej liczby punktów możliwych do uzyskania z tego etapu z 21 do 43 punktów (co oznacza, że aby zdać test sprawności fizycznej należy go zdać na min 71 %, a wcześniej było to 51%), w połączeniu ze zmniejszeniem norm czasowych na wykonanie ćwiczeń, oznacza preferowanie męzkandydatów do służby w Policji, a tym samym jest niezgodne z Konstytucją RP. Proponowane zmiany wpłyną na ograniczenie liczby kobiet przyjmowanych do służby w Policji, która to liczba i tak w porównaniu z innymi krajami europejskimi jest bardzo niska. W polskiej Policji bowiem tylko 14% funkcjonariuszy to policjantki, natomiast na Litwie jest

⁵ Dz.U. z 2013 Nr 1663

to 30%, w Szwecji 28,6%, w Holandii 29%, w Estonii 34%, na Łotwie 28,5%, w Niemczech 22,5%, w Anglii i Walii 27%, w Norwegii 20%. W opinii Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania podpisanie nowego rozporządzenia mogłoby odwrócić pozytywne zjawisko, jakim jest rosnący ostatnio udział kobiet w polskiej Policji. Dodatkowo Pełnomocnik zwrócił uwagę, że wiele zadań Policji nie wymaga wyjątkowej sprawności fizycznej – praca na komisariacie, w prewencji bądź w wydziale dochodzeniowym jest tego dobrym przykładem. Należy również wspomnieć, iż Polska jest obecnie w procesie ratyfikacji Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Jednym z wymogów Konwencji jest aby ofiary przemocy były przesłuchiwane – jeśli sobie tego życzą – przez osobę tej samej płci. W Polsce większość ofiar przemocy to kobiety i istnieje obawa, że nawet obecna liczba kobiet w Policji nie jest wystarczająca, aby na każdym posterunku ten wymóg Konwencyjny był spełniony. Proponowane zmiany, mając na uwadze również zmiany z 2007 r., które polegały na wprowadzeniu identycznych norm na testach sprawności fizycznej dla kobiet i mężczyzn, oznaczają dyskryminację kobiet w dostępie do służby w Policji. Należy pamiętać, że Policja jest największą formacją przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa publicznego. Z wielu analiz wynika, że nierówność płci, nieproporcjonalność zatrudniania kobiet w sektorze bezpieczeństwa publicznego ma wpływ na dostęp i korzystanie z różnych praw przez osoby płci męskiej i żeńskiej. Warto zwrócić uwagę, że w Straży Granicznej kobiety i mężczyźni mają odrębne normy na testach sprawności fizycznej, wskutek tego w tej służbie jest już ok. 22% funkcjonariuszek i w żaden sposób nie wpłynęło to ujemnie na skuteczność pracy tej formacji.

Znaczna liczba interwencji wpływających do Biura Pełnomocnika dotyczy – w ocenie samych zainteresowanych – dyskryminacji ojców w polskich sądach. Wnioskodawcy zarzucają najczęściej przewlekłość w orzekaniu o powierzeniu opieki nad dzieckiem oraz stronniczość w stosunku do matek dzieci. Wpływające do Biura Pełnomocnika listy i wnioski są na bieżąco przekazywane do odpowiednich organów, w szczególności: Ministerstwa Sprawiedliwości i Rzecznika Praw Dziecka.

1. W związku ze skargą na konstrukcję prawną domniemania pochodzenia dziecka od męża matki, która obowiązuje również gdy małżonkowie żyją w faktycznym rozłączeniu oraz w związku z funkcjonowaniem tego domniemania, sporządzanie aktu urodzenia dziecka, który stwierdza zdarzenie niezgodne z prawdą, Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wskazało, że podnoszony problem był tematem interwencji Biura. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania już w 2010 r. wystąpiła do Ministra Sprawiedliwości o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w celu zmiany art. 62 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r., poz. 788, z późn.zm.), tak aby biologiczni rodzice dzieci urodzonych w okresie 300 dni po ustaniu lub unieważnieniu małżeństwa nie byli zmuszani do wszczynania procesu o zaprzeczenie ojcostwa, które wiąże się z prowadzeniem niekiedy długotrwałego postępowania dowodowego służącego obaleniu pochodzenia dziecka od męża matki. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania równocześnie przedstawiła propozycję zmian art. 62 poprzez dodanie do § 1 następującego zdania: „Domniemanie tego nie stosuje się, jeżeli dziecko urodziło się po orzeczeniu separacji lub jeżeli matka oraz mężczyzna, od którego dziecko pochodzi, za zgodą męża matki,

oświadczą przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego w terminie 14 dni od dnia urodzenia dziecka, że są jego rodzicami”. W odpowiedzi Ministerstwo Sprawiedliwości wskazało, że planuje opracować zmianę ww. przepisu, która zapewni ochronę wszystkim zainteresowanym osobom, przede wszystkim dziecku, a także mężczyźnie, który jest biologicznym ojcem dziecka.

4.2.1.2 Dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność:

1. W reakcji na liczne skargi od osób będących opiekunami niesamodzielnymi osobami niepełnosprawnymi Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła do Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie nowelizacji ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. W piśmie Pełnomocnik podniosła, że nowelizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych powoduje wygaśnięcie ex lege przyznanych w formie prawomocnych i bezterminowych decyzji administracyjnych uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego. Ponadto nowelizacja spowodowała, że osoby, które opiekują się osobami wymagającymi pomocy i pobierali świadczenia pielęgnacyjne, ale nie zrezygnowali z zatrudnienia, nie są objęci przepisami ustawy. W dniu 16 września br. Pełnomocnik otrzymała odpowiedź z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w której wskazano m.in., że w dniu 11 września 2013 r. Zespół do spraw Programowania Prac Rządu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów podjął decyzję o rozpoczęciu przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej prac nad zmianami przepisów dotyczących przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego polegającymi na ujednoczeniu zasad ich przyznawania.

Ponadto w resorcie pracy i polityki społecznej prowadzone są obecnie prace nad wprowadzeniem w najbliższych miesiącach, finansowanego ze środków PFRON, programu wsparcia dla osób niepełnosprawnych, których opiekunowie utracili prawo do świadczenia pielęgnacyjnego i nie spełniają warunków do uzyskania prawa do nowego świadczenia opiekuńczego tj. specjalnego zasiłku opiekuńczego. Planuje się, że przedmiotem programu będzie w szczególności dofinansowanie kosztów opieki nad niesamodzielnymi osobami niepełnosprawnymi. Ostateczne decyzje w tej materii, w tym kształt programu i formy wsparcia zostaną przedstawione w najbliższym czasie po zakończeniu prac nad programem.

2. W związku z artykułem „Niepełnosprawny nie został wpuszczony do klubu. Nowy Sącz miastem <<łysych i dresów>>?” zamieszczonym na portalu www.natemat.pl opisującym sytuację, jaka miała miejsce w dniu 30 grudnia 2012 r., w której mężczyzna nie został wpuszczony do Klubu Bohema w Nowym Sączu, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do właściciela klubu z prośbą o przesłanie informacji w ww. sprawie. Według doniesień medialnych przyczyną niewpuszczenia do klubu była niepełnosprawność mężczyzny.

W odpowiedzi na wystąpienie Pełnomocnika właściciel restauracji zapewnił, że lokal traktuje wszystkich klientów z należyty szacunkiem, a osoby z niepełnosprawnościami są częstymi gośćmi restauracji. Lokal przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zdaniem właściciela klubu zaistniała sytuacja jest jedynie wynikiem nieporozumienia i nie nosi znamion dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność.

3. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynął list dotyczący inicjatywy ustawodawczej, która ma wprowadzić zawód „asystenta osoby niepełnosprawnej ruchowo i społecznie w znacznym stopniu”. Zdaniem Zainteresowanych wprowadzenie ww. zawodu ułatwiłoby niepełnosprawnym ruchowo wykonywanie codziennych czynności życiowych.

W odpowiedzi Zastępca Dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wyjaśnił, iż zawód asystenta osoby niepełnosprawnej do polskiej klasyfikacji zawodów został wprowadzony w 2001 roku. Dokumentem określającym cele kształcenia i wymagania wobec asystentów jest rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 roku w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2012 r., poz. 7). Zgodnie z przywołanym rozporządzeniem w grupie zawodów oznaczonych symbolem 341, tj. średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i religii znajduje się zawód asystent osoby niepełnosprawnej (poz. Nr 341201). Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych poinformowało, że odnosząc się do kwestii zatrudniania i obowiązków pracodawcy w tym zakresie (m.in. odprowadzania wymaganych prawem składek na ubezpieczenia społeczne), powyższe zagadnienie reguluje ustawa z 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, ze zm.).

Równocześnie Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych poinformowało, iż mając na względzie problemy różnych grup osób niepełnosprawnych, szczególnie tych osób, które nie znajdują odpowiedniego wsparcia w istniejącym systemie Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej podjęło inicjatywę powołania zespołu, który miałby w sposób systemowy rozwiązać problemy niesamodzielnych osób niepełnosprawnych. W związku z powyższym Zarządzeniem Nr 32 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. MIPS.2012.35) powołany został Zespół do spraw rozwiązań systemowych na rzecz osób niepełnosprawnych. Głównym celem działania Zespołu jest stworzenie odpowiednich warunków systemowych zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności, sprzyjających włączaniu osób niepełnosprawnych w nurt życia społecznego i zawodowego, poprzez opracowanie propozycji rozwiązań prawnych w aspekcie mieszkalnictwa, opieki całodobowej oraz rehabilitacji społeczno-zawodowej i integracji osób niepełnosprawnych o szczególnych potrzebach, tj. o ograniczonej samodzielności oraz ich rodzin. Jednym z zagadnień podejmowanych przez Zespół jest problem umiejscowienia w systemie asystenta osoby niepełnosprawnej oraz określenia finansowania dla tej usługi.

4. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do Dyrektora Poznańskich Ośrodków Sportu i Rekreacji z prośbą wyjaśnienia przyczyn wykluczenia z Poznańskiego Maratonu osób poruszających się na wózkach i rolkarzy. Powołując się na regulamin maratonu, w którym jedynym kryterium udziału jest wymóg pełnoletności, Pełnomocnik poprosił o informację dlaczego od 2007 roku zniknęły z maratonu powyższe kategorie. W swoim wystąpieniu Pełnomocnik zwróciła się, także z prośbą o wyjaśnienie dużej dysproporcji w wysokościach nagród pieniężnych (biegacze za pierwsze miejsce otrzymują 5000 zł, rolkarze 1000 zł zaś wózkarze 800 zł) i poprosił Dyrektora Poznańskich Ośrodków Sportu i Rekreacji o informacje na temat kryteriów, którymi się kierowano podczas ustalania tak różnych kwot w powyższych kategoriach. W odpowiedzi na ww. wystąpienie

Pełnomocnika, Dyrektor Poznańskich Ośrodków Sportu i Rekreacji poinformował, że ze względu na duże zainteresowanie maratonem i wzrost liczby startujących w nim osób zaistniała konieczność zmiany dotychczasowej, dwu pętlowej trasy, na jedno pętlową zamykaną sekwencyjnie w trakcie trwania maratonu. Podkreślił też, że priorytetem dla organizatorów jest zagwarantowanie bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom i wyłączenie ze startu w maratonie osób poruszających się na wózkach w żadnej mierze nie było nacechowane dyskryminacją czy chęcią wykluczenia ww. osób a jedynie ich bezpieczeństwem. Cały czas trwają prace nad znalezieniem rozwiązania tego problemu.

Poinformowano też, że POSiR wprowadził przed laty zasadę zwolnienia z opłaty startowej dla osób poruszających się na wózkach. Odnosząc się do różnic w kwotach nagród, Dyrektor POSiR zadeklarował, że poczyni wszelkie starania w celu pozyskania sponsora, który pokryje różnice w tym zakresie.

5. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęły pisma wystosowane przez Dyrektora Oddziału Łódzkiego Polskiego Związku Głuchych oraz Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie konieczności podjęcia działań mających na celu opracowanie i wdrożenie systemu nauczania języka polskiego jako języka obcego oraz Polskiego Języka Migowego głuchych uczniów. Art. 24 Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, ratyfikowanej przez Polskę w 2012 r., gwarantuje prawo do edukacji bez dyskryminacji i na zasadach równych szans. Przepis ten nakłada na państwo obowiązek ułatwiania nauki języka migowego i zapewnienia osobom głuchym edukacji przy pomocy sposobów i środków najodpowiedniejszych dla tych osób. Podstawą problemu w edukacji dzieci głuchych jest brak nauczania w szkołach Polskiego Języka Migowego oraz brak nauczycieli, którzy by się tym językiem posługiwali. Niezbędne jest więc podjęcie działań na poziomie Ministerstwa Edukacji Narodowej mających na celu opracowanie i wdrożenie systemu nauczania języka polskiego jako języka obcego i Polskiego Języka Migowego we wszystkich szkołach dla głuchych. Tym samym uwzględnienie działań mających na celu nauczanie dwujęzycznego i tym samym realizowanie gwarantowanego przez Konwencję ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych prawa do edukacji głuchych w języku migowym powinno być uwzględnione w Krajowym Programie Działań na Rzecz Równego Traktowania.

W związku z powyższymi pismami Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania poprosiła o stanowisko w tej sprawie Ministra Edukacji Narodowej oraz Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. W ocenie Ministra Edukacji Narodowej nie ma potrzeby wprowadzania nowych działań w obszarze edukacji osób głuchych, gdyż uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego mają zapewnioną możliwość organizacji nauczania Polskiego Języka Migowego na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 15, poz. 142, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204). Pełnomocnik Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych uważa natomiast, że warto rozważyć nauczanie języka migowego nie w formie dodatkowych zajęć a raczej w formie samodzielnego przedmiotu

nauczania. Podkreśla też, że wprowadzenie takiej zmiany wymaga w pierwszej kolejności przygotowania w zakresie komunikacji migowej nauczycieli.

6. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła do Pełnomocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych z prośbą o przeanalizowanie potrzeby podjęcia inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zmianę przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.), zgodnie z którymi podatnicy zaliczeni do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z powodu uszkodzenia wzroku mają obowiązek wskazywania z imienia i nazwiska przewodnika, na opłacenie którego niewidomy podatnik poniósł koszty, które następnie odliczył w ramach tzw. ulgi rehabilitacyjnej, od dochodu przy rozliczaniu podatku dochodowego od osób fizycznych w kwocie nie przekraczającej w roku podatkowym 2.280 zł.

W odpowiedzi Minister Finansów poinformował (udzielając stosownych wyjaśnień, opisanych na 35 str. Sprawozdania) że nie znajduje uzasadnienia do podjęcia inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zmianę obecnie obowiązujących zasad korzystania z ulgi rehabilitacyjnej z tytułu opłacenia przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa.

7. Do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęła skarga w sprawie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność przy zawieraniu umów ubezpieczenia. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła w tej sprawie do Rzecznika Ubezpieczonych.

W odpowiedzi Rzecznik Ubezpieczonych poinformował Skarżącą, że umowy ubezpieczenia należą do kategorii umów ubezpieczeń dobrowolnych. W takiej sytuacji zakład ubezpieczeń oraz ubezpieczający mają prawo samodzielnie kształtować treść warunków umowy ubezpieczenia, o ile nie narusza to powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Stosownie do zasady swobody umów wynikającą z art. 353¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121) strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swojego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Zasada ta oznacza swobodę wyboru strony umowy, o ile wybór ten jest oparty na płci, rasie, pochodzeniu etnicznym lub narodowości. Ponadto stosownie do art. 5 pkt 3 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700, z późn. zm.) zasada równego traktowania nie ma zastosowania do swobody strony umowy, o ile wybór ten jest oparty na: płci, rasie, pochodzeniu etnicznym lub narodowości. W toku badania przedmiotowej sprawy, Rzecznik Ubezpieczonych nie stwierdził naruszenia praw lub interesów Skarżącej.

4.2.1.3 Dyskryminacja ze względu na wiek:

1. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęła skarga dotycząca ograniczeń wiekowych w dostępie do badań profilaktycznych. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła do Ministerstwa Zdrowia z prośbą o wyjaśnienie powodu stosowania ww. limitów wiekowych.

W odpowiedzi na wystąpienie Pełnomocnik Minister Zdrowia poinformował, że w ramach programów profilaktycznych finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia wykonywane są badania przesiewowe przed wystąpieniem objawów klinicznych choroby. Badanie przesiewowe może obejmować całą populację lub populację „podwyższonego ryzyka”.

Aktualnie Narodowy Fundusz Zdrowia finansuje następujące programy profilaktyczne dla osób dorosłych:

- 1) program profilaktyki chorób układu krążenia dla osób w wieku 35, 40, 45, 50, 55 lat,
- 2) program profilaktyki chorób odtytoniowych (w tym POCHP) – etap podstawowy dla osób palących papierosy w wieku 18-65 lat,
- 3) program profilaktyki raka szyjki macicy dla kobiet w wieku 25 – 59 lat,
- 4) program profilaktyki raka piersi dla kobiet w wieku 50 – 69 lat,
- 5) program profilaktyki gruźlicy bez ograniczenia górnej granicy wieku.

Grupy wiekowe osób, które powinny być objęte programem zostały opracowane przez specjalistów w odpowiednich dziedzinach, przez konsultantów krajowych lub specjalistyczne zespoły powołane przez Ministra Zdrowia. Ponadto Minister Zdrowia zwrócił uwagę na fakt, iż populacyjne badania przesiewowe są prowadzone w przypadku, gdy uprzednio zostało udowodnione, że wprowadzenie ich obniży umieralność dedykowanej populacji. Jednocześnie podkreślił, iż programy profilaktyczne raka szyjki macicy i raka piersi, obejmujące badania kobiety z grupy wiekowej najwyższego ryzyka zachorowania, zostały opracowane zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rekomendacji Rady Unii Europejskiej z dnia 2 grudnia 2003 r. w sprawie badań przesiewowych [Council Recommendation of 2 December 2003 on cancer screening (2003/878/EC)].

Docelowa populacja kobiet została wybrana w oparciu o wieloletnie badania prowadzone przez ekspertów z wielu krajów. Wybór wskazanych grup wiekowych potwierdzony został względami epidemiologicznymi wskazującymi na najwyższe ryzyko umieralności i zachorowalności z powodu raka piersi i raka szyjki macicy w tych grupach wiekowych. Prowadzenie badań profilaktycznych w populacjach objętych skryningami znamienne obniża ryzyko zgonu z powodu choroby nowotworowej, przy czym obniżenie ryzyka w pozostałych grupach wiekowych jest znacznie niższe. Ponadto w przypadku mammografii, która w ramach programów profilaktycznych wykonywana jest od 50 do 69 roku życia, uzasadnione jest to parametrami aparatury medycznej dedykowanej do badań mammograficznych, z dużą czułością i swoistością mammografii wykonywanych w tej grupie. Tym samym objęcie badaniami profilaktycznymi wymienionych populacji zostało uzasadnione względami medycznymi, w tym znaczącą czułością zdjęć mammograficznych dla skryningu raka piersi wykonywanych w wybranej grupie wiekowej. Powyższe ograniczenia wiekowe dotyczą jedynie badań przesiewowych w ramach programów profilaktycznych. Należy pamiętać, że w przypadku wskazań do badań diagnostycznych, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej lub lekarz poradni specjalistycznej powinien skierować pacjenta na odpowiednie badania niezależnie od jego wieku.

2. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęła skarga rodziców dotycząca konieczności wcześniejszego rozpoczęcia edukacji szkolnej ich pięcioletniego dziecka, urodzonego w pierwszej połowie 2008 r., który musi jako sześciolatek podjąć naukę

w pierwszej klasie. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła do Ministerstwa Edukacji Narodowej z prośbą o przeanalizowanie i wyjaśnienie ww. sprawy.

W odpowiedzi na wystąpienie Pełnomocnik Minister Edukacji Narodowej poinformował, że zgodnie z założeniami reformy związanej z obniżeniem wieku obowiązku szkolnego, 1 września 2014 r. pozostaje datą wprowadzenia obowiązku szkolnego dla sześciolatków. W roku szkolnym 2014/2015 do pierwszej klasy pójdą dzieci urodzone w 2007 r. (siedmiolatki) oraz urodzone od 1 stycznia do końca czerwca 2008 r. (sześciolatki). Dzieci urodzone w drugiej połowie 2008 r. będą mogły rozpocząć naukę na wniosek rodziców. Z tego też względu, podnoszony w piśmie argument o nierównym traktowaniu dzieci urodzonych w 2008 r. nie znajduje uzasadnienia. Nie ma formalnych przeszkód, by zarówno syn Zainteresowanych (urodzony w pierwszej połowie 2008 r.), jak i jego koledzy (urodzeni w drugiej połowie 2008 r.) poszli razem do szkoły jako sześciolatki.

W ustawie wprowadzone zostało także ograniczenie liczebności uczniów w oddziałach klas pierwszych. Od września 2014 r. nie będzie mogła ona przekroczyć 25 uczniów. Rok później ta zasada obejmie zarówno klasy pierwsze, jak i drugie. Od roku szkolnego 2016/2017 wszystkie oddziały klas od pierwszej do trzeciej nie będą mogły liczyć więcej niż 25 uczniów. Proponowana zmiana wynika z potrzeby zminimalizowania obaw części rodziców dzieci sześciolatków oraz z potrzeby łagodnego zakończenia, rozpoczętego w 2009 r., procesu obniżania wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego. Osiągnięcie tych celów będzie możliwe między innymi poprzez stworzenie w klasach I-III publicznej szkoły podstawowej warunków edukacji podobnych do tych, z którymi dziecko miało do czynienia, korzystając z wychowania przedszkolnego. Tak przeprowadzone zakończenie procesu obniżania wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego pozwoli na stworzenie lepszych warunków organizacji nauczania dzieci młodszych, ułatwiając im adaptację do warunków szkolnych oraz lepsze zaspokajanie ich potrzeb.

3. W związku ze skargą w sprawie dyskryminacji ze względu na wiek osób będących w przedziale od 25 roku życia do 50 roku życia, do której miało dojść podczas realizacji projektu konkursowego pt. „Nie trać czasu, załóż własną firmę – spełniaj się zawodowo! III” realizowanego przez Starostwo Powiatowe, Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania po przeanalizowaniu ww. projektu nie dopatrzyło się naruszenia zasady równego traktowania. Projekt konkursowy zrealizowany był w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Należy stwierdzić, że przyjęty w konkursie opis grupy docelowej jest zgodny ze Szczegółowym Opiszem Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, z którego m.in. wynika, że wskaźnikiem realizacji działania – wyznaczającego zakres podmiotowy realizacji przedmiotowego konkursu – są osoby w wieku 15-24 lat. Wsparcie w ramach Priorytetu VI koncentruje się przede wszystkim na wybranych grupach docelowych, które doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy. Grupy te obejmują m.in. osoby młode (do dwudziestego piątego roku życia), które nie posiadają doświadczeń zawodowych oraz kwalifikacji koniecznych do znalezienia zatrudnienia, kobiet (w tym zwłaszcza matek samotnie wychowujących dzieci), osób starszych (po czterdziestym piątym roku życia), mających trudności z dostosowaniem się do wymogów modernizującej się gospodarki, a także osób niepełnosprawnych, poszukujących zatrudnienia na otwartym rynku

pracy. Tym samym, przyjęcie wskaźnika wiekowego 15-24 lat w powyższym konkursie nie stanowi dyskryminacji innych grup wiekowych i jest traktowane jako działanie wyrównawcze (zwane także czasami dyskryminacją pozytywną). Działania wyrównawcze polegają na stosowaniu czasowych rozwiązań, podejmowaniu działania lub wprowadzeniu określonych środków prawnych mających na celu wyrównanie szans osób należących do określonych grup mniejszościowych (np. w tym przypadku osób młodych do dwudziestego piątego roku życia), celem zmniejszenia faktycznych nierówności, których te osoby doświadczają. Działanie takie są dozwolone pod warunkiem stosowania ich wyłącznie w określonym czasie, gdyż w przypadku długotrwałego wyrównywania szans osób należących do grupy mniejszościowej może ono przerodzić się w dyskryminację osób należących w momencie jego wprowadzenia do grup większościowych, wcześniej uprzywilejowanych.

4.2.1.4 Dyskryminacja ze względu na orientację seksualną:

1. Do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynął wniosek z prośbą o informację czy w sytuacji, gdy zakład ubezpieczeń odmawia zawarcia umowy ubezpieczenia z osobą o orientacji nieheteroseksualnej pozostającej w związku partnerskim mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. Nr 254, poz. 1700, z późn. zm.). Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania poinformowała wnioskodawcę, że zgodnie z art. 6 tej ustawy wynika, że antydyskryminacyjna przesłanka orientacji seksualnej nie jest objęta ochroną wskazaną w ustawie w zakresie dostępu i warunków korzystania z szeroko rozumianych ubezpieczeń gospodarczych. W przedstawionej przez wnioskodawcę sprawie nie będą więc miały zastosowania przepisy ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania.

2. Do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpływały listy poparcia w związku z toczącą się w Sejmie RP debatą nad projektem ustaw regulującą kwestię związków partnerskich. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania poinformowała Wnioskodawców, że przedstawiciele społeczności LGBT są pełnoprawnymi obywatelami Polski. Pełnomocnik poinformowała, że ważnym krokiem w celu urzeczywistnienia tej pełnoprawności jest uchwalenie ustawy regulującej kwestię związków partnerskich.

Jednocześnie Pełnomocnik wskazała, że dochodzenie do niej to proces, który jest często w Sejmie blokowany przez środowisko konserwatywne i to już na etapie propozycji dyskusji na ten temat. Pomimo pozytywnego stanowiska Prezesa Rady Ministrów wyrażonego podczas dyskusji, Sejm odrzucił wszystkie cztery przedłożone pod głosowanie pakiety projektów ustaw dotyczących związków partnerskich. Decydujący głos w sprawie przyjęcia lub odrzucenia projektów ustaw odnoszących się do praw osób pozostających w związkach partnerskich będzie należał do Sejmu RP.

3. Do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynął wniosek w sprawie związanej z odpowiedzialnością karną osób publicznie nawołujących do nienawiści i propagujących treści o charakterze dyskryminującym z powodu orientacji seksualnej na

podstawie art. 256 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 533, z późn. zm.). Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania poinformowała Wnioskodawcę, że na podstawie przytoczonego przepisu prawa nie pozwala obecnie podjąć działań w stosunku do osób nawołujących do nienawiści ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową. Postulaty *de lege ferenda* wysuwane na przestrzeni lat przez środowiska zainteresowane zmianą obecnego stanu prawnego skutkowały opracowaniem licznych projektów nowelizacji przepisów prawa karnego.

Ponadto Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania poinformowała Wnioskodawcę, że kwestia zmiany przepisów karnych odnosząca się do ścigania osób nawołujących od nienawiści m.in. z powodu orientacji seksualnej jest obecnie rozpatrywana przez Sejm RP. Projekt ten oczekuje na dalsze rozpatrzenie przez Sejm, po skierowaniu go na pierwszym czytaniu do Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach. Zgodnie z procesem legislacyjnym projekt ten oczekuje na dalsze rozpatrzenie podczas drugiego oraz trzeciego czytania przez Sejm RP.

4. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęła skarga dotycząca umieszczonego w jednym z warszawskich klubów symbolu graficznego „zakaz pedałowania”. Zdaniem Pełnomocnika umieszczenie ww. symbolu w miejscu publicznym może zostać ocenione jako działanie mające na celu naruszenie godności, poniżenie i upokorzenie osób homoseksualnych, a także może stanowić przejaw dyskryminacji ze względu na orientację seksualną. Sytuowanie w miejscu publicznym ww. symbolu może w szczególności wyczerpywać znamiona czynu określonego w art. 141 Kodeksu wykroczeń.

Mając powyższe na uwadze, Pełnomocnik zwróciła się z prośbą o dokładne przeanalizowanie opisanej sprawy oraz o rozważenie podjęcia odpowiednich kroków prawnych.

W odpowiedzi na wystąpienie Komendant Stołeczny Policji poinformował, że w Komendzie Rejonowej Policji Warszawa I w oparciu o art. 54 ust. 1. Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia podjęto czynności wyjaśniające mające na celu ustalenie czy w ww. przypadku istnieje podstawa do sporządzenia wniosku o ukaranie sprawców wykroczenia spenalizowanego w art. 141 Kodeksu wykroczeń. Ponadto Komendant Stołeczny Policji zwrócił się do Prokuratora Rejonowego Warszawa Śródmieście Północ z wnioskiem o podjęcie decyzji w zakresie wstąpienia prokuratora do toczącego się postępowania w sprawie o wykroczenie. Prokurator rozpatrzył wniosek negatywnie.

4.2.1.5 Dyskryminacja ze względu na religię/wyznanie:

1. W reakcji na skargę na konkurs dotyczący dofinansowania projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 3.2 Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej Oś priorytetowa 3. Rozwój infrastruktury społecznej, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 ogłoszonego przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Pełnomocnik zwróciła się do Sekretarza Województwa Kujawsko-Pomorskiego z prośbą o przeanalizowanie opisanej sprawy i wyjaśnienie zarzutów podniesionych przez Zainteresowanego. Zdaniem Skarżącego Urząd Marszałkowski w ww. projekcie wziął pod

uwagę jedynie potrzeby Caritas z Torunia, pomimo tego, że konkurs ogłoszono dla wszystkich kościołów, związków wyznaniowych oraz osób prawnych kościołów i związków wyznaniowych prowadzących działalność statutową w obszarze pomocy społecznej i opiekuńczo-wychowawczej na obszarze Diecezji Toruńskiej.

W odpowiedzi Członek Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego poinformował, iż zgodnie z dokumentacją konkursową do konkursu nr RPOWKP 96/III/3.2/2013 o wsparcie ubiegać się mogły kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych prowadzące działalność statutową na obszarze pomocy społecznej i opiekuńczo-wychowawczej, na obszarze Diecezji Toruńskiej, w zakresie zaspokajania potrzeb osób ubogich związanych z wyżywieniem i zapewnieniem mieszkania. Takie warunki konkursu opracowane zostały na podstawie kryteriów wyboru projektów przyjętych uchwałą nr 8/2013 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 z dnia 29 stycznia 2013 r. Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.) w ramach programu operacyjnego dofinansowanie uzyskać mogą tylko projekty zgodne z kryteriami zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący. Z uwagi na szersze zainteresowanie konkursem w ramach Działania 3.2 Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej, schemat: pomoc społeczna niż pierwotnie przewidywała Instytucja Zarządzająca RPO, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą nr 8/232/13 z dnia 21 lutego 2013 r. odwołał konkurs Nr RPOWKP 96/III/3.2/2013 ogłoszony w dniu 8 lutego 2013 r. Następnie jak poinformował Członek Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 29 marca 2013 r. ogłoszony został ponowny konkurs w ramach Działania 3.2 Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej, schemat: pomoc społeczna. W ramach konkursu nr RPOWKP 103/III/3.2/2013 o wsparcie ubiegać się mogły:

- Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych prowadzące działalność statutową w obszarze pomocy społecznej i opiekuńczo-wychowawczej, w zakresie zaspokajania potrzeb osób ubogich związanych z wyżywieniem i zapewnieniem mieszkania, oraz
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w obszarze pomocy społecznej w zakresie zaspokajania potrzeb osób ubogich związanych z wyżywieniem i zapewnieniem mieszkania.

Jednocześnie Członek Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego zawiadomił, iż konkurs miał charakter zamknięty z etapem preselekcji. Nabór wniosków preselekcyjnych prowadzony był w terminie od 13 maja 2013 r. do 24 maja 2013 r. W ramach przedmiotowego naboru złożony został 1 wniosek preselekcyjny na kwotę 318 628,77 PLN dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WK – P. Wobec powyższego Instytucja Zarządzająca RPO uznała, że skarga ma charakter wyjaśniający.

2. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęła skarga pracownika Straży Miejskiej dotycząca konieczności uczestnictwa Zainteresowanego w poczcie sztandarowym podczas uroczystości religijnych. Mając na uwadze fakt, że z zadań straży uregulowanych w art. 10 i art. 11 ustawy z dnia 29 sierpnia 2013 r. o strażach

gminnych (Dz.U. z 1997 r. Nr 1123, poz. 779) nie wynika obowiązek uczestniczenia pracowników straży w pocztach sztandarowych, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła do Komendanta Straży Miejskiej z prośbą o przesłanie wyjaśnień w opisanym sprawie. W odpowiedzi na ww. wystąpienie Komendant Straży Miejskiej poinformował, że po przeanalizowaniu sprawy podjęta została decyzja o nie wystawianiu Zainteresowanego w skład pocztu sztandarowego.

3. W związku z wnioskiem Skarżącego o ochronę prawa policjantów do wolności religii, w związku z usunięciem katolickich krzyży z budynków policji i zakazie uczestniczenia w organizowanej przez funkcjonariuszy pielgrzymce do Częstochowy, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do Komendanta Głównego Policji o przeanalizowanie sprawy oraz ustosunkowanie się od zarzutów podnoszonych we wniosku. Z odpowiedzi uzyskanej od Pierwszego Zastępcy Komendanta Głównego Policji wynika, że podjęto decyzję o przeprowadzeniu czynności wyjaśniających w przedmiotowej sprawie przez rzecznika dyscyplinarnego. Właściwym przełożonym dyscyplinarnym w omawianej sprawie jest Komendant Wojewódzki Policji, do którego kompetencji należy zbadanie, czy przedstawione w wystąpieniu okoliczności miały miejsce oraz czy zachodzą podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego (art. 133 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy o Policji). Dodatkowo Prokuratura Rejonowa w Koźlenicach wszczęła śledztwo w omawianej sprawie. Wobec powyższego, Zastępca Komendanta Głównego Policji zapewnił, że kompleksowe wyjaśnienie poruszanych kwestii nastąpi w trybie czynności prowadzonych przez Prokuraturę, jak również w ramach działań rzecznika dyscyplinarnego.

4.2.1.6 Dyskryminacja ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, narodowość lub obywatelstwo:

1. W związku ze sprawą koczowiska rumuńskich Romów we Wrocławiu przy ul. Kamińskiego Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do Prezydenta Wrocławia oraz Wojewody Dolnośląskiego o pilne przekazanie informacji o działaniach już podjętych oraz planowanych przez władze samorządowe Wrocławia, których celem jest zażegnanie konfliktu i humanitarne, a jednocześnie zgodne z prawem rozwiązanie problemu.

W związku z artykułem Marzeny Żuchowicz „NOP chce przegonić Romów z wrocławskiego obozowiska”, który ukazał się w internetowym wydaniu *Gazety* z 11 kwietnia br. (<http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114871,13712549.html>) Pełnomocnik zwróciła się także do Prokuratora Generalnego z prośbą o zainteresowanie się sprawą oraz podjęcie czynności wyjaśniających, czy opisana powyżej internetowa akcja „Likwidacja cygańskiego koczowiska” i związane z nią wpisy w internecie nie wyczerpują znamion przestępstwa z art. 256 Kodeksu karnego (Dz.U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.). Ww. artykuł zawiera informację o tym, że Narodowe Odrodzenie Polski na swoim profilu na Facebooku zaprasza 20 kwietnia (dzień urodzin Adolfa Hitlera) na wydarzenie o nazwie „Likwidacja cygańskiego koczowiska”. Jak poinformowała dziennikarka, w tym bliżej nieokreślonym wydarzeniu, które dotyczyć ma koczowiska rumuńskich Romów we Wrocławiu przy ul. Kamińskiego, do wieczora w dniu 10 kwietnia br. swój udział

zapowiedziało ponad 400 osób. O problemie w ww. sprawie informują zarówno media elektroniczne jak i drukowane. Dodatkowe informacje spływają do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, także w wyniku roboczych kontaktów z urzędnikami publicznymi i działaczami organizacji pozarządowych z Wrocławia. Z powodu zaangażowania mediów, sprawa stała się też przedmiotem zainteresowania organizacji międzynarodowych. Pierwsze prośby o wyjaśnienia i apele o rozwiązanie problemu – zgodnie z zasadą równego traktowania bez względu na pochodzenie etniczne – wpływają do Prezesa Rady Ministrów. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania poinformowała, iż ma świadomość tego, że sytuacja jest niezwykle skomplikowana, jak i tego, że podejmowane działania mogą powodować w przyszłości daleko idące konsekwencje. Zadeklarowała także, że jest gotowa do współpracy – w ramach swoich kompetencji jako Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania – w inicjatywach, których celem byłoby wypracowanie akceptowalnego dla wszystkich stron i zgodnego z prawem rozwiązania problemu romskiego obozowiska we Wrocławiu.

2. W reakcji na skargę dotyczącą dyskryminującego zapisu w podręczniku *Jutro pójdę w świat. Podręcznik do kształcenia literackiego, kulturowego i językowego* dla klasy czwartej podstawowej (polecenie: „ucharakteryzuj dziewczynkę na Japonkę, a chłopca na Murzyna”) Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła do Ministerstwa Edukacji Narodowej z prośbą o przesłanie wyjaśnień w przedmiotowej sprawie.

W odpowiedzi Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej – wyjaśniła, iż podręcznik *Jutro pójdę w świat. Podręcznik do kształcenia literackiego, kulturowego i językowego dla klasy czwartej podstawowej* autorstwa Hanny Dobrowolskiej, Urszuli Dobrowolskiej nie zawiera dyskryminującego zapisu. Wskazany zapis znajduje się w opracowanym przez ww. autorki zeszytcie ćwiczeń, który nie podlegał dopuszczeniu do użytku szkolnego. Poinformowała, że Minister Edukacji Narodowej nie dopuszcza do użytku szkolnego zeszytów ćwiczeń. Zgodnie z przepisami prawa oświatowego dopuszczeniu do użytku szkolnego podlegają jedynie podręczniki, które stanowią podstawową pomoc dydaktyczną dla uczniów. Inne pomoce dydaktyczne nauczyciele wybierają stosownie do realizowanego przez siebie programu nauczania, biorąc tym samym odpowiedzialność za poprawność merytoryczną i wychowawczą zamieszczonych w nich treści. Niezależnie od powyższego Ministerstwo Edukacji Narodowej przekazało Wydawnictwom Szkolnym i Pedagogicznym Sp. o. o. wspomniane zastrzeżenia do treści zamieszczonych w zeszytcie ćwiczeń z prośbą o odniesienie się do nich. W odpowiedzi Dyrektor Wydawniczy Wydawnictwa Szkolnego i Pedagogicznego zapewnił w imieniu Autorki i Wydawnictwa, że zapis, który znalazł się w ww. podręczniku nie jest nacechowany „dyskryminująco rasową” intencją. Jednak ze względu na to, że wyraz „Murzyn” może budzić negatywne konotacje, w następnym zeszytcie ćwiczeń zaproponowana zostanie inna forma polecenia.

3. W związku ze skargą Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego na dyskryminacyjne działania Telewizji Polskiej oraz Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, polegające na nie wywiązywaniu się z obowiązków wobec osób posługujących się językiem regionalnym (kaszubskim), Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła w październiku 2013 roku do Prezesa Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z prośbą

o ustosunkowanie się do zawartych w piśmie zarzutów, a także o informację, czy Telewizja Polska i Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji podjęły działania – systemowe lub interwencyjne – zmierzające do zaspokajania uzasadnionych oczekiwań Kaszubów odnośnie audycji w języku kaszubskim. Odpowiedź otrzymana od Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji zawierała informację, że Oddział TVP w Gdańsku nadawał w tym okresie 4 razy w tygodniu 10 minutową audycję *Tedë jo*, adresowaną do społeczności kaszubskiej, realizowaną w języku kaszubskim z napisami w języku polskim. Ze względu na opinię przedstawioną przez Prezesa Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji postanowiła przeprowadzić do końca 2013 roku monitoring audycji przeznaczonych dla społeczności kaszubskiej, w tym audycji *Tedë jo*. Wyniki monitoringu zostaną przekazane Pełnomocnikowi po jego zakończeniu.

4. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpiła do Biura Fundacji „Maraton Warszawski” z prośbą o wyjaśnienia w związku z docierającymi do Biura informacjami dotyczącymi możliwej dyskryminacji uczestników „35 PZU Maratonu Warszawskiego” ze względu na obywatelstwo i miejsce zamieszkania.

W piśmie wskazano, że z informacji dostępnych na stronie www.runpolska.com oraz z analizy regulaminu „35 PZU Maratonu Warszawskiego” wynika, że wysokość opłaty startowej pobieranej od uczestników maratonu była różna w zależności od narodowości i miejsca zamieszkania uczestników. Obywatele Polski oraz osoby zamieszkałe w Polsce były zobowiązane do uiszczenia opłaty startowej w mniejszej wysokości niż osoby nie będące obywatelami polskimi oraz nie zamieszkujące w Polsce na stałe. Jednocześnie zaznaczono, że art. 32 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) stanowi, że „nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.” Zakaz ten ma charakter uniwersalny zarówno pod względem podmiotowym, jak i przedmiotowym. Zastosowane w regulaminie rozróżnienie uczestników maratonu na dwie kategorie, ze względu na posiadane obywatelstwo i miejsce zamieszkania oraz związane z tym zróżnicowanie opłat za wpisowe, naruszają zakaz dyskryminacji określony w art. 32 ust. 2. Bowiern uzależnianie wysokości wpisowego na ogólnodostępny, dofinansowywany ze środków publicznych bieg, od posiadanego obywatelstwa i miejsca zamieszkania, wydaje się w żaden sposób nieuzasadnione na gruncie prawnym, jak i organizacyjnym. W odpowiedzi na wystąpienie Prezes Fundacji „Maraton Warszawski” poinformował, że opłata startowa za udział w maratonie wynosi w biegach analogicznych do Maratonu Warszawskiego od 50 do 80 euro. W przypadku Maratonu Warszawskiego udział Polaków jest dofinansowany m.in. z dotacji Ministerstwa Sportu i Urzędu m.st. Warszawy i dlatego płacą oni mniej. Wskazano także, że zróżnicowane stawki opłat startowych dla obywateli kraju i osób zza granicy jest powszechnie stosowaną praktyką np. w maratonach w Pradze, Nowym Jorku, Bostonie, Londynie. Uznano również, że stosowanie metody równych stawek opłat startowych dla wszystkich uczestników oznaczałoby drastyczne podniesienie opłat startowych dla Polaków, co dla wielu osób oznaczałoby brak możliwości udziału w biegu z przyczyn finansowych.

4.2.1.7 Odrębną grupę spraw stanowią skargi dotyczące dyskryminacji na rynku pracy:

1. Do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynął list dotyczący ogłoszenia zatytułowanego „IT Konsultant w sektorze bankowym” zamieszczonego przez *Grafton Recruitment* na portalu www.pracuj.pl. Z treści ogłoszenia wynika, iż idealnym kandydatem na ww. stanowisko będzie osoba młoda. Pełnomocnik zwróciła się w tej sprawie do *Grafton Recruitment Sp. z o. o.* z prośbą o przeanalizowanie opisanej sprawy oraz o wyjaśnienie powodów zastosowania jako jednego z wymogów kryterium wieku.

W odpowiedzi firma *Grafton Recruitment Polska Sp. z o. o.* wyjaśniła, iż ich zamiarem nie było wskazanie kryterium wieku jako warunku zatrudnienia, w tym samym zapewniła, że treść ogłoszenia w żaden sposób nie miała naruszać przepisów i dyskryminować pracowników. Niefortunne sformułowanie „osoba młoda” nie pojawia się w wymaganiach wobec kandydatów, a we fragmencie ogłoszenia będącym sformułowaniem opinii Konsultanta-rekrutera, któremu zależało na podkreśleniu niewielkich wymagań wobec określonego doświadczenia kandydatów, gotowości do uczestniczenia w projektach międzynarodowych oraz otwartości na nowe dynamiczne wyzwania zawodowe. Z uwagi na to, że branża IT generalnie jest stosunkowo młoda, konsultant formułując to ogłoszenie nie użył słowa „młody” jako kryterium doboru kandydatów. Na tym stanowisku niewymagane jest rozbudowane doświadczenie, a konsultant popełnił błąd używając określenia „młody” jako synonimu „niedoświadczony w pracy zawodowej”. Nie wskazano na wiek kandydatów jako wymogu związanego z wykonywanymi obowiązkami pracowniczymi. Firma *Grafton Recruitment Polska Sp. z o. o.* zapewniła, iż dba o najwyższe standardy pracy i przestrzega wszystkich regulacji prawnych: Kodeksu pracy, ustawy o ochronie danych osobowych oraz samej etyki zawodowej. Firma *Grafton Recruitment Polska Sp. z o. o.* zapewniła także, iż są strategicznym członkiem Polskiego Forum HR branżowej organizacji, wraz z którą promują najwyższe standardy etyczne, a przede wszystkim prawne.

2. W związku ze skargami dotyczącymi ogłoszeń o pracę zamieszczonych na portalach internetowych takich jak: www.warszawa.lento.pl, www.warszawa.gumtree.pl oraz www.praca.trovit.pl na stanowiska asystentki prezesa oraz stażystki do przychodni lekarskiej, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwróciła się do Głównego Inspektoratu Pracy w Warszawie z prośbą o wyjaśnienie zarzutów podniesionych w skargach.

W odpowiedzi na wystąpienie Pełnomocnik Główny Inspektorat Pracy poinformował, iż działalność organów Państwowej Inspekcji Pracy w obszarze problematyki równego traktowania w dostępie do zatrudnienia obejmuje zarówno czynności kontrolno-nadzorcze, jak i inicjatywy o charakterze prewencyjnym. W ramach rutynowych kontroli z tematu: „Przestrzeganie przez agencje zatrudnienia przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy” ocenie poddawane jest przestrzeganie przez agencje zatrudnienia zasady zakazu dyskryminacji ze względu na: płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania polityczne i wyznanie lub przynależność związkową osób, dla których agencje poszukują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (art. 19c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy), celem ustalenia czy nie doszło do popełnienia wykroczenia z art. 121 ust 3. wskazanej ustawy. Metodyka kontroli w tym obszarze obejmuje m.in. badanie

treści ogłoszeń o pracę i innych dokumentów, pod kątem zamieszczania w nich kryteriów o charakterze dyskryminacyjnym. Przy kontroli tego zagadnienia organy PIP dokonują ustaleń także na podstawie zeznań osób, którym agencja odmówiła poszukiwania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Zamieszczenie przez agencję zatrudnienia w treści ogłoszenia rekrutacyjnego kryteriów zatrudnienia o charakterze dyskryminującym czy też kierowanie się takimi przesłankami w procesie rekrutacji na rzecz klienta agencji stanowi wykroczenie z art. 121 ust 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, skutkujące w przypadku ujawnienia odpowiedzialnością karną, za popełnienie wskazanego czynu karalnego. Kontrole Państwowej Inspekcji Pracy realizowane w tym obszarze mają także na celu między innymi ustalenie, czy nie doszło do wykroczenia z art. 123 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Przepis ten sankcjonuje działania pracodawców, którzy odmawiają kandydatom do pracy zatrudnienia na oferowanym stanowisku pracy, kierując się w procesie rekrutacji kryteriami uznawanymi za dyskryminujące, naruszając tym samym przepisy dotyczące równego traktowania w sferze pracy. Stwierdzając popełnienie wykroczeń określonych w art. 123 wskazanej ustawy związanych z odmową zatrudnienia kandydata na wolnym miejscu zatrudnienia lub miejscu przygotowania zawodowego ze względu na: płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, pochodzenie etniczne, narodowość lub orientację seksualną, organy Państwowej Inspekcji Pracy kierują do sądów wnioski o ukaranie przeciwko osobom winnym ujawnionych naruszeń przepisów obowiązującego prawa. Czynności kontrolno-nadzorcze inspektora pracy realizowane w celu ujawniania tego rodzaju czynów karalnych, zgodnie z przyjętą metodyką, prowadzone są tylko w sytuacji, gdy – w szczególności na podstawie skarg lub informacji pochodzących z innych urzędów – organy PIP powezmą wiadomość o odmowie zatrudnienia ze względu na jedno lub więcej kryteriów wyszczególnionych w powyższym przepisie. W większości przypadków inspektor pracy nie ma jednak możliwości ustalenia tożsamości osób, które zapoznały się z treścią ogłoszenia zawierającego kryteria dyskryminujące i zrezygnowały ze starania się o pracę. Sam fakt zamieszczenia w treści ogłoszenia rekrutacyjnego kryteriów zatrudnienia stawianych kandydatom do pracy z naruszeniem zasady równego traktowania nie stanowi o popełnieniu wykroczenia z art. 123 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W sytuacjach, w których nie jest możliwe ustalenie osoby, której odmówiono zatrudnienia z uwagi na zastosowanie kryterium o charakterze dyskryminującym, wnioski o ukaranie za wykroczenie z art. 123 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nie są kierowane. Ujawnione w tym zakresie nieprawidłowości skutkują zastosowaniem przez inspektorów pracy przysługujących im środków prawnych – wystąpień i poleceń – zobowiązujących kontrolowane podmioty do usunięcia stwierdzonych uchybień lub do zaniechania stosowania nielegalnych praktyk w przyszłości. W ramach działalności prewencyjnej w jednostkach organizacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy prowadzony jest stały monitoring ofert pracy zamieszczanych w prasie, internetowych serwisach rekrutacyjnych i innych mediach, pod kątem ujawniania ogłoszeń o ofertach pracy, zawierających zapisy wskazujące na nierówne traktowanie w dostępie do zatrudnienia.

W każdym przypadku powzięcia takiej informacji organy Państwowej Inspekcji Pracy dokonują ustaleń, czy nie doszło do popełnienia wspomnianego wykroczenia. W związku z wnioskiem kierowanym przez Pełnomocnik o zbadanie prawidłowości postępowania podmiotów oferujących pracę na stanowiskach asystentki prezesa w przedsiębiorstwie branży

elektronicznej oraz stażystki w przychodni lekarskiej w Warszawie zlokalizowanej na terenie dzielnicy Ursynów, który w katalogu kryteriów warunkujących zatrudnienie wskazał m.in. płeć i wiek potencjalnych kandydatów. Ponadto dla podjęcia czynności w sprawie niezbędne jest uzyskanie dodatkowych danych dotyczących placówki, w szczególności jej adresu. Z treści ogłoszeń, załączonych przez Zainteresowaną nie wynika, że rekrutacja na oferowane stanowiska pracy: asystentki i stażystki prowadzona jest na rzecz pracodawcy przez agencję zatrudnienia. W przypadku ogłoszenia dotyczącego stanowiska stażystki numer telefonu wskazany w treści ogłoszenia rekrutacyjnego odebrała osoba, która odmówiła podania szczegółowych informacji dotyczących tak podmiotu oferującego zatrudnienie, jak i jego adresu. Jednocześnie Główny Inspektorat Pracy poinformował, że ramy działalności kontrolnej Urzędu wytyczają przepisy procedury administracyjnej, a pracownicy Państwowej Inspekcji Pracy nie zostali wyposażeni w kompetencje do prowadzenia czynności o charakterze operacyjnym. Brak możliwości ustalenia danych podmiotu oferującego pracę na wolnym stanowisku pracy uniemożliwia podjęcie i skuteczne przeprowadzenie czynności kontrolnych w tej sprawie.

5. WSPÓŁPRACA MIĘDZYINSTYTUCJONALNA

5.1 Krajowe zespoły, grupy, rady w których działają przedstawiciele Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania

5.1.1 Rada ds. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Przedstawiciel Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania zarządzeniem Dyrektora Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych został powołany do Rady ds. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do zadań Rady należy:

- wprowadzanie zmian, aktualizowanie i czuwanie nad realizacją Programu Potwierdzania Kwalifikacji Osób Pracujących w Zakresie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- współpraca w zakresie opiniowania i przygotowywania programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności z problemem alkoholowym, w tym także realizowanych przez PARPA i rozwiązań administracyjno-legislacyjnych,
- współpraca w zakresie opracowania i promocji standardów związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinach w szczególności z problemem alkoholowym,
- realizacja innych zadań zleconych przez Dyrektora PARPA.

5.1.2 Zespół do Spraw Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi

Przedstawiciel Biura również uczestniczy w pracach Zespołu do Spraw Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi, któremu przewodniczy Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Pan Piotr Stachańczyk. Do zadań Zespołu należy proponowanie oraz opiniowanie podejmowanych działań zmierzających do skutecznego zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi, a także ocena realizacji Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi.

5.1.3 Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Przedstawiciel Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania jest jednym z siedmiu przedstawicieli organów administracji rządowej zasiadających w Zespole Monitorującym do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół stanowi organ opiniodawczo-doradczy ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Do jego zadań należy w szczególności:

- inicjowanie i wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- monitorowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wyrażanie opinii w sprawach dotyczących stosowania ustawy oraz inicjowanie zmian przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- opracowanie standardów pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie,

- upowszechnianie wyników monitoringu działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W roku 2013 odbyło się 5 spotkań Zespołu. Spotkania te poświęcone były m.in. projektowi nowego Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2020, założeniom do „Programu Monitorowania Losów Dziecka Krzywdzonego lub Zagrożonego Krzywdzeniem, ocenie wniosków w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” oraz pracom nad zmianami do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

5.1.4 Zespół-Grupa robocza wspierająca prace nad przygotowaniem programu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020.

Przedstawicielka Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania jest członkinią Zespołu-Grupy roboczej wspierającej prace nad przygotowaniem programu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020. Zespół-Grupa robocza została powołana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zarządzeniem NR 5 z dnia 8 kwietnia 2013 roku. Decyzja ta ma związek z podpisaniem przez Radę Ministrów 15 stycznia 2013 roku Założeń Umowy Partnerstwa na lata 2014-2020 oraz Uchwałą nr 1 międzyresortowego zespołu do spraw Programowania i Wdrażania Funduszy Strukturalnych i funduszu Spójności unii Europejskiej z dnia 4 lutego 2013 roku, w sprawie powołania Grup roboczych wspierających prace nad przygotowaniem programów operacyjnych na lata 2014-2020.

Zespół-Grupa pełni funkcje organu opiniodawczo-doradczego Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi. Jego głównym zadaniem jest wspieranie Ministra w pracach związanych z programowaniem wsparcia rozwoju obszarów wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich, w szczególności poprzez włączenie w proces przygotowania programu, na zasadach partnerskich, szerokiego grona interesariuszy.

5.1.5 Rada ds. Polityki Senioralnej

Przedstawiciele Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania weszli w skład Rady ds. Polityki Senioralnej. Rada została powołana w lutym 2013 r., w ramach komponentu systemowego Rządowego Programu Aktywność Społeczna Osób Starszych. Rada jest organem pomocniczym Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Kształt Rady odpowiada założeniu tworzenia polityki senioralnej w formule partycypacyjnej. Do stałego udziału w jej pracach zostali zaproszeni przedstawiciele/przedstawiciele ministerstw oraz centralnych organów administracji publicznej, jak również reprezentantki/reprezentanci organizacji jednostek samorządu terytorialnego, organizacji trzeciego sektora i eksperci, wydelegowani do prac w Radzie.

Posiedzenia Rady odbyły się w następujących dniach: 18 lutego 2013 r., 26 marca 2013 r., 16 kwietnia 2013 r., 21 maja 2013 r., 18 czerwca 2013 r., 23 lipca 2013 r., 30 sierpnia 2013 r., 24 września 2013 r., 30 października 2013 r., 6 grudnia 2013 r.

Głównym efektem prac Rady jest opracowanie projektu Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020.

5.1.6 Rada do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania jest członkiem Rady do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji. Rada powołana została zarządzeniem nr 6 Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 lutego 2013 r. w sprawie Rady, w celu zapewnienia koordynacji działań organów administracji rządowej oraz ich współdziałania z organami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami w zakresie przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji. Przewodniczącym Rady jest minister właściwy do spraw informatyzacji, a Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji zapewnia obsługę jej posiedzeń. W 2013 roku odbyło się 5 posiedzeń Rady. W listopadzie 2013 roku Rada przyjęła Ramowy Program, w którym zdefiniowano zakres działania; wśród priorytetowych obszarów znalazły się monitorowanie, edukowanie, reagowanie i świadczenie, powołano też Radę Konsultacyjną składającą się z przedstawicieli organizacji pozarządowych i niezależnych ekspertów oraz dwa zespoły robocze: do spraw monitorowania i do spraw wdrażania Dyrektywy o ochronie praw ofiar przestępstw (z udziałem przedstawiciela Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania), a także zebrano informację o inicjatywach członków Rady w zakresie przeciwdziałania nietolerancji przewidzianych do realizacji w 2014 roku.

5.1.7 Komisja Wspólna Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania jest członkiem Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Komisja została utworzona na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym jako organ opiniodawczo-doradczy Prezesa Rady Ministrów. Do zadań Komisji Wspólnej należy w szczególności: wyrażanie opinii w sprawach realizacji praw i potrzeb mniejszości, w tym ocena sposobu realizacji tych praw oraz formułowanie propozycji w zakresie działań zmierzających do zapewnienia realizacji praw i potrzeb mniejszości, opiniowanie programów służących tworzeniu warunków sprzyjających zachowaniu i rozwojowi tożsamości kulturowej mniejszości, opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących mniejszości, opiniowanie wysokości i zasad podziału środków przeznaczonych w budżecie państwa na wspieranie działalności zmierzającej do ochrony, zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości oraz zachowania i rozwoju języka regionalnego, podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji osób należących do mniejszości.

W 2013 roku Komisja Wspólna zebrała się pięciokrotnie.

5.1.8 Rada Bezpieczeństwa Imprez Sportowych

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania jest członkiem Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych działającej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. Zadania Rady obejmują między innymi inicjowanie, monitorowanie i opiniowanie przedsięwzięć mających na celu zapobieganie zjawiskom dyskryminacji, ze szczególnym uwzględnieniem dyskryminacji rasowej w związku z imprezami sportowymi. Rada BIS

szczególny nacisk kładzie na programy profilaktyczne dotyczące zwalczania przemocy poprzez sport oraz kształtowanie pozytywnych postaw kibiców, zwłaszcza dzieci i młodzieży. W kwietniu 2013 r. odbyło się pierwsze posiedzenie ciała pomocniczego Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych - Stałej Grupy Ekspertckiej, w której udział bierze przedstawiciel Biura Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania.

5.1.9 Rada Sportu Osób Niepełnosprawnych

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania została powołana w skład członków Rady Sportu Osób Niepełnosprawnych działającej przy Ministerstwie Sportu i Turystyki. Do głównych zadań Rady należy;

- opracowywanie propozycji i kierunków rozwoju sportu osób niepełnosprawnych,
- inicjowanie działań, wspieranie i promowanie nowych propozycji zadań w sporcie osób niepełnosprawnych,
- przekazywanie kierownictwu Ministerstwa własnych opracowań, opinii oraz wniosków w sprawach związanych ze sportem osób niepełnosprawnych.

5.1.10 Rada Różnorodności przy Konfederacji Lewiatan

Przedstawicielka Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania uczestniczy w pracach Rady Różnorodności przy Konfederacji Lewiatan. Rada spełnia funkcję ciała opiniodawczego dla szeregu inicjatyw z obszaru zarządzania różnorodnością. Jej głównym celem jest wymiana informacji i doświadczeń dotyczących zarządzania różnorodnością oraz wypracowanie na tej podstawie rekomendacji, związanych z wprowadzaniem w strukturach polskich firm tego sposobu zarządzania. W jej skład wchodzi przedstawiciele i przedstawicielki biznesu, organizacji pracodawców, mediów, administracji publicznej i organizacji pozarządowych.

W 2013 r. odbyły się dwa spotkania – pierwsze inauguracyjne, poświęcone ogólnie problemowi równego traktowania oraz drugie, poświęcone sytuacji cudzoziemców na polskim rynku pracy.

5.2 Międzynarodowe zespoły, grupy, rady w których działają przedstawiciele Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania

5.2.1 Unia Europejska

5.2.1.1 Grupa Wysokiego Szczebla ds. Gender Mainstreaming oraz Komitet Doradczy Komisji Europejskiej ds. równości szans kobiet i mężczyzn

Na poziomie Unii Europejskiej funkcjonują dwa rodzaje spotkań dotyczące równości płci – Grupa Wysokiego Szczebla ds. Gender Mainstreaming Komisji Europejskiej oraz Komitet Doradczy Komisji Europejskiej ds. równości szans kobiet i mężczyzn.

W 2013 roku odbyły się dwa spotkania Grupy Wysokiego Szczebla ds. Gender Mainstreaming Komisji Europejskiej – podczas Prezydencji Irlandzkiej w Dublinie, a Litewskiej – w Wilnie. Spotkania mają charakter ekspercki i służą wymianie informacji i poglądów pomiędzy przedstawicielami Komisji Europejskiej a przedstawicielami administracji rządowej. W spotkaniu – w części poświęconej raportom z wykonania założeń Pekinńskiej Platformy Działania – biorą też udział przedstawiciele Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn.

W 2013 roku odbyły się dwa spotkania Komitetu Doradczego Komisji Europejskiej ds. równości szans kobiet i mężczyzn. Komitet składa się z przedstawicieli Komisji Europejskiej, delegatów administracji rządowej, przedstawicieli europejskich partnerów społecznych, a także państw stowarzyszonych w EEA oraz przedstawicieli organizacji międzynarodowych ONZ UN WOMEN, Rady Europy oraz EIGE. Komitet wydaje opinie, które są podstawą merytoryczną do kampanii UE lub dyrektyw. W 2013 roku odbyły się dyskusje na temat raportu „EU citizenship: a gender perspective” z okazji obchodów roku 2013 w unii Europejskiej rokiem Obywateli, redukowania różnic w wysokości emerytur dla kobiet i mężczyzn, rytualnego obrzezania dziewczynek.

W 2013 roku Polska ponownie, już po raz drugi, została włączona w skład Zarządu Europejskiego Instytutu ds. Równości Płci (pierwszy Zarząd był w latach 2007-2010), technicznej agencji Unii Europejskiej mającej na celu pomoc UE w zakresie dostarczania ekspertyz i badań z zakresu równości płci.

5.2.1.2 Grupa Ekspertów Rządowych ds. Nie-dyskryminacji (GEG - Non-discrimination Governmental Expert Group)

Grupa zorganizowana przez Komisję Europejską miała charakter opiniodawczo-doradczy. Uczestniczyli w niej przedstawiciele rządów wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Członkiem reprezentującym rząd Polski była przedstawicielka Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.

Grupa była forum wymiany informacji oraz konsultacji we wszystkich sprawach związanych ze zwalczaniem dyskryminacji ze względu na wszystkie cechy (kryteria dyskryminacji) objęte prawem unijnym, z wyłączeniem płci i niepełnosprawności, dla których stworzono odrębne grupy konsultacyjne.

W 2013 roku odbyło się jedno posiedzenie plenarne Grupy, poświęcone przeglądowi spraw bieżących i omówieniu możliwości kontynuacji działań Grupy w perspektywie finansowej EU 2014-2020, a także seminarium poświęcone wymianie dobrych praktyk w zakresie polityk publicznych w państwach członkowskich w odniesieniu do przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową. Grupa finansowana była ze środków Programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej PROGRESS i jej mandat skończył się w 2013 roku wraz z końcem Programu. W dyskusji nad przyszłością GEG wszyscy członkowie grupy wypowiedzieli się za jej utrzymaniem, przy jednoczesnej modyfikacji trybu pracy. Kontynuowanie prac GEG zależy będzie od nowej Komisji Europejskiej – decyzja w tej sprawie możliwa będzie jesienią 2014 roku.

5.2.2 Rada Europy

W 2013 roku odbyły się dwa posiedzenia Komisji ds. Równości Płci Rady Europy. Podczas spotkań delegacji zastanawiali się nad sposobami promocji Konwencji Rady Europy w sprawie przeciwdziałania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz przygotowaniami do konferencji na temat równości płci w mediach w lipcu 2013 r. Ponadto zakończono prace i przyjęto Program działania na lata 2014-2017, którego główne punkty to zwalczanie stereotypów płciowych i seksizmu, przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy wobec kobiet, zagwarantowanie kobietom dostępu do sprawiedliwości, *gender mainstreaming* we wszystkich politykach i strategiach.

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania przy wsparciu ze strony Rady Europy prowadzi badanie kosztów najczęstszych form przemocy wobec kobiet w Polsce, w tym przemocy domowej. Badanie to ma na celu oszacowanie kosztów przemocy wobec kobiet dla sektora publicznego oraz sformułowanie rekomendacji, tak by jak najskuteczniej i efektywniej używać środków publicznych w odpowiedzi na ten problem.

6. DZIAŁANIA PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA NA FORUM MIĘDZYNARODOWYM

6.1 IV regionalna konferencja Rady Europy w sprawie promocji Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zabrała głos na IV regionalnej konferencji Rady Europy w sprawie promocji Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej która odbywała się w dniach 16-18 stycznia 2013r. w Helsinkach – opowiedziała na niej o długim i żmudnym procesie przygotowania procesu podpisania konwencji, która została z sukcesem podpisana w dniu 18 grudnia 2012.

6.2 57. Komisja Statusu Kobiet ONZ

Od 4 do 15 marca 2013 roku odbyła się 57. Komisja Statusu Kobiet ONZ, której tematem przewodnim było przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet. Pełnomocnik zabrała głos w debacie ogólnej w imieniu RP oraz w konferencji towarzyszącej Rady Europy na temat promocji Konwencji Rady Europy w sprawie przeciwdziałania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, gdzie przedstawiła przykład Polski. Komisja wypracowała końcowe konkluzje z sesji na temat przeciwdziałania przemocy, które były przyjęte jednogłośnie. Jednym z kluczowych stwierdzeń było uznanie w nich Konwencji Rady Europy w sprawie przeciwdziałania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej jako złotego standardu międzynarodowego w zwalczaniu przemocy wobec kobiet.

6.3 Regionalna konferencja „Prawa osób LGBT w Europie”

26 marca 2013 roku w Paryżu odbyła się konferencja zorganizowana przez Francję i Komisję Europejską we współpracy z Polską. Uczestniczyli w niej przedstawiciele ponad pięćdziesięciu państw europejskich oraz organizacji pozarządowych i międzynarodowych. Dyskusja koncentrowała się na zjawiskach dyskryminacji i przemocy doświadczanej przez osoby LGBT w Europie, a także na efektywnych metodach przeciwdziałania tym zjawiskom – na poziomie krajowym, regionalnym i globalnym.

Paryska konferencja była jedną z trzech regionalnych konferencji. Podobne debaty zorganizowano w Brazylii oraz w Katmandu. Ich konkluzje zostały przedstawione na światowej konferencji w Oslo (15 i 16 kwietnia 2013 roku).

6.4 Wizyta w Sztokholmie – spotkanie ze szwedzką minister ds. równości

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania w dniach 25-26 kwietnia 2013 r. odbyła wizytę w Szwecji – spotkała się ze szwedzką minister ds. równości, wiceminister edukacji, Panią Marią Arnholm – tematem rozmów było równe traktowanie ze względu na płeć, głównie kwestie przemocy wobec kobiet oraz godzenie ról zawodowych i rodzinnych. Panie Minister omówiły szwedzką legislację i praktykę dotyczącą równości płci i równego

traktowania, porównując ją z polskimi doświadczeniami. Obie Panie minister spotkały się również z przedstawicielami komendy głównej szwedzkiej policji, zwiedziły Swedish Police Board (odpowiednik Komendy Głównej Policji), a tematem wizyty były krajowe kampanie na rzecz przeciwdziałania przemocy w bliskich związkach oraz ściganie przestępstwa zgwałcenia.

Pełnomocnik rozmawiała również w Sztokholmie o ratyfikacji konwencji o zapobieganiu przemocy wobec kobiet z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości. Następnie delegacja udała się do Uppsali, żeby zwiedzić National Centre for Knowledge on Men's Violence Against Women – związane z Uniwersytetem w Uppsali centrum naukowe i ośrodek na rzecz monitorowania i przeciwdziałania przemocy wobec kobiet, gdzie Pełnomocnik zapoznała się z pakietem, który dostaje ofiara zgwałcenia. Analogiczna procedura jest teraz przygotowywana w Polsce.

6.5 Konferencja IDAHO (International Day Against Homophobia i Transfobia)

17 maja 2013 roku w Hadze, podczas międzynarodowej konferencji IDAHO (*International Day Against Homophobia i Transfobia*), Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zabrała głos w panelu organizowanym przez Agencję Praw Podstawowych, na temat badań o dyskryminacji i wiktymizacji osób LGBT w krajach UE i Chorwacji.

6.6 Światowy Szczyt Kobiet

W dniach 6-8 czerwca 2013r. w Kuala Lumpur w Malezji odbył się Światowy Szczyt Kobiet (Global Summit of Women). Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania przewodniczyła polskiej delegacji w której uczestniczyło 30 przedstawicielek rządu, parlamentu, nauki, kultury oraz biznesu, a także reprezentantki Kongresu Kobiet. W wydarzeniu udział wzięło ponad 1100 kobiet z ponad 120 krajów. Światowy Szczyt Kobiet jest dorocznym spotkaniem, w którym uczestniczą najbardziej wpływowe kobiety świata. Motywem przewodnim spotkania była rola kobiet w budowaniu i rozwoju nowoczesnych gospodarek. Światowy Szczyt Kobiet jako wydarzenie o zasięgu światowym stanowi doskonałą okazję do promocji Polski na arenie międzynarodowej. Sprzyja także budowaniu korzystnego wizerunku Polski jako kraju aktywnie uczestniczącego w światowym dialogu na rzecz umacniania roli kobiet w rozwijaniu nowych rozwiązań w polityce, nauce oraz gospodarce.

Głównym celem polskich uczestniczek było promowanie Polski jako miejsca organizacji Światowego Szczytu Kobiet w 2016 r. Delegacja wręczyła przewodniczącej Światowego Szczytu Kobiet list od polskiej Marszałek Sejmu z propozycją zorganizowania jednego z kolejnych Szczytów Kobiet w Polsce.

6.7 Działania na rzecz konsolidacji walki z rasizmem, ksenofobią i nietolerancją

Rząd Polski poparł Deklarację Rzymską, do której wsparcia wzywa Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy. 23 września 2013 roku ministrowie do spraw równouprawnienia i praw człowieka z siedemnastu państw Unii Europejskiej spotkali się na nieformalnym posiedzeniu w Rzymie. Gospodynią spotkania była włoska Minister do spraw Integracji Cécile Kyenge, zaś jego inicjatorką Joëlle Milquet, Wicepremier i Minister do Spraw Wewnętrznych i Równości Szans Belgii. Rząd polski reprezentowała Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania.

Celem spotkania było zmanifestowanie poparcia dla włoskiej Minister Kyenge pierwszego czarnoskórego polityka w rządzie Włoch, która była ofiarą rasistowskich wypowiedzi i incydentów, a także przyjęcie Deklaracji Rzymskiej stanowiącej zdecydowane potępienie wszelkich wypowiedzi i incydentów o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym i wzywającej do kontynuowania i konsolidacji walki z rasizmem, ksenofobią i nietolerancją.

6.8 Debata Organizacji Narodów Zjednoczonych na temat praw osób LGBT

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania w dniu 10 października 2013r. uczestniczyła w debacie zorganizowanej przez Minister do spraw Praw Kobiet Francji w Nowym Jorku. W debacie uczestniczyli także przedstawiciele i przedstawicielki UNFPA, UN WOMEN, UNICEF, UNHCR.

6.9 III Komitet Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych na temat praw kobiet

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zabrała głos podczas debaty na forum III Komitetu Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych na temat praw kobiet (advancement of women) w dniu 14 października 2013r. w Nowym Jorku. Pełnomocnik przywołała zobowiązania Polski na forum międzynarodowym ws. praw kobiet, wynikające z dokumentów takich, jak Konwencja w sprawie Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Kobiet, Deklaracja Pekkańska i Platforma Działania, Program Działania Międzynarodowej Konferencji na rzecz Ludności i Rozwoju (Kair). Podkreśliła wsparcie Polski, w tym finansowe, na rzecz promowania praw kobiet. Wystąpienie Pełnomocnika wpisało się w zwiększenie zaangażowania Polski w tematykę praw kobiet i intensyfikację kontaktów z UN Women, najważniejszą organizacją w ramach systemu Narodów Zjednoczonych, zajmującą się tą problematyką.

7. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I PARTNERAMI SPOŁECZNYMI

7.1 Cykl spotkań z organizacjami pozarządowymi

W roku 2013 Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania kontynuowała cykl spotkań z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze praw człowieka, równego traktowania i niedyskryminacji. Odbyło się 6 spotkań:

30 stycznia 2013 r. - spotkanie na temat polityki zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. W spotkaniu wzięli, między innymi, udział: przedstawicielka Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, Rzecznik Praw Dziecka, posłowie i posłanki, przedstawicielka Prokuratury Generalnej, przedstawiciele/ki Ministerstwa Zdrowia, służby więziennej i policji, przedstawiciele/ki uczelni wyższych, przedstawiciele/ki organizacji pozarządowych: m. in. stowarzyszenie oraz pogotowie Niebieska Linia, Fundacja Feminoteka, Fundacja Dzieci Niczyje, Helsińska Fundacja Praw Człowieka oraz przedstawicielka ruchu „Mam dość”. Podczas wystąpienia Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania przedstawiła zagadnienia, które mają zostać zrealizowane w 2013 r., tj.:

- przyspieszenie prac związanych z ratyfikacją Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,
- organizacja, wspólnie z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, konferencji w 16 województwach, podczas których zostaną poruszone zagadnienia związane z działalnością zespołów interdyscyplinarnych oraz z przemocą ze względu na płeć,
- prace nad utworzeniem telefonu „przemocowego” dostępnego 24 godziny 7 dni w tygodniu, bezpłatnego, ogólnopolskiego i anonimowego,
- wywołanie dyskusji publicznej na temat opieki medycznej dla nieletnich ofiar przemocy, w tym przemocy seksualnej, tj. usunięcie konieczności uzyskania zgody przedstawicieli ustawowych na przeprowadzenie procedury medycznej,
- szkolenia dla służb zajmujących się przemocą – szczególnie dla członków Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

20 lutego 2013 r. – spotkanie na temat zwiększenia udziału kobiet w biznesie. W spotkaniu uczestniczyli posłanki i posłowie do Parlamentu RP, Pani Urszula Paślawska podsekretarz stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa oraz przedstawiciele i przedstawicielki biznesu, świata nauki oraz organizacji pozarządowych. Na spotkaniu przedstawiono wyniki badań, z których wynika, że udział kobiet na wysokich stanowiskach w zarządach wynosi 12%. Jak pokazują badania dotyczące podejmowania decyzji nawet świetnie wykształceni eksperci, z dużym doświadczeniem zawodowym, a takimi są prezesi dużych spółek, podejmując decyzje, mogą się posługiwać błędnymi heurystykami (np. myśląc, że kobiety nie nadają się na stanowiska kierownicze w biznesie). Aby uniknąć posługiwania się tymi heurystykami podczas podejmowania decyzji konieczne jest wsparcie procesu za pomocą

narzędzi, które pomogą zobiektywizować proces podejmowania decyzji – takim bardzo prostym narzędziem, choć niedoskonałym, mogą być wyznaczone procentowe kwoty udziału kobiet na kierowniczych stanowiskach.

27 marca 2013 r. – spotkanie na temat równego traktowania rodziców przed sądem i realizacji prawa dziecka do obojga rodziców. W spotkaniu uczestniczyły organizacje zajmujące się tą problematyką, wiceminister sprawiedliwości, kuratorzy oraz przedstawiciele/ki administracji. Wśród tematów poruszonych podczas dyskusji było m.in. niewłaściwe respektowanie w praktyce decyzji sądów dotyczących opieki nad dziećmi. Głównym postulatem było ulepszenie mechanizmu mediacji w takich sprawach.

10 kwietnia 2013 r. – spotkanie dotyczące przemocy ekonomicznej wobec kobiet. W spotkaniu uczestniczyli m. in. Koordynator Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Ministerstwie Sprawiedliwości, Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji do Spraw Ochrony Praw Człowieka oraz przedstawiciele/ki sektora pozarządowego. Uczestnicy zgodzili się, co do tego, że pojęcie przemocy ekonomicznej musi aktywnie funkcjonować w języku prawniczym, jak również w świadomości społeczeństwa. W celu rozpowszechnienia problemu przemocy ekonomicznej, zaproponowano stworzenie kampanii ogólnopolskiej, której celem będzie edukacja społeczeństwa w tej kwestii. Ważne jest, by Polacy zdawali sobie sprawę z faktu, że przemoc ekonomiczna jest przestępstwem.

17 lipca 2013 r. – spotkanie poświęcone tematyce osób nieheteroseksualnych oraz dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową. W spotkaniu, między innymi, uczestniczyli: Michał Królikowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, przedstawiciele i przedstawicielki Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Obrony Narodowej, Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Biura Rzecznika Praw Dziecka, Biura Rady Europy oraz posłanka Anna Grodzka. Organizacje pozarządowe były reprezentowane m.in. przez Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego, Kampanię Przeciw Homofobii, Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej, Fundację Wolontariat Równości, Fundację Trans-fuzja, Stowarzyszenie „Pracownia Różnorodności”, Stowarzyszenie Lambda Warszawa i Stowarzyszenie Wolnego Słowa. Podczas konferencji przedstawiono wyniki badań przeprowadzonych przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) dotyczące sytuacji osób LGBT w Unii Europejskiej, zaprezentowano raport „Szkoła milczenia”, informację z badań dotyczących sytuacji osób LGBT w rzeczywistości szkolnej oraz przygotowany przez Kampanię Przeciw Homofobii raport dotyczący stanu implementacji rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy dotyczącej zwalczania dyskryminacji ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową. Przedstawiono również wyniki kampanii społecznej „Rodzice, odważcie się mówić”.

11 grudnia 2013 r. – spotkanie dotyczące mowy nienawiści i przestępstw motywowanych nienawiścią. Stronę rządową reprezentowali/ły przedstawiciele/ki resortu edukacji, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, administracji i cyfryzacji oraz spraw zagranicznych. W spotkaniu uczestniczyli/ły przedstawiciele/ki Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika

Praw Dziecka, Policji, Prokuratury Generalnej oraz Głównego Urzędu Statystycznego. Uczestnicy/czki spotkania mieli okazję zapoznać się z prezentacjami przedstawiającymi główne kwestie związane z tematem przestępstw motywowanych nienawiścią oraz mowy nienawiści m. in. z perspektywy organizacji pozarządowych czy prokuratury generalnej.

7.2 Wykaz spotkań, wydarzeń i konferencji objętych honorowym patronatem

Patronat honorowy Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania lub uczestnictwo Pełnomocnika w Komitecie Honorowym mogą być przyznane wydarzeniom lub przedsięwzięciom, które mają zasięg, rangę i znaczenie międzynarodowe, ogólnopolskie, ponadregionalne oraz resortowe, a ich realizacja służy promocji zasady równego traktowania lub przeciwdziałaniu dyskryminacji.

Objęcie patronatu honorowego przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania lub udział w Komitecie Honorowym są wyróżnieniami honorowymi podkreślającymi szczególny charakter wydarzeń lub przedsięwzięć bezpośrednio związanych z realizacją zasady równego traktowania lub przeciwdziałaniem dyskryminacji, w szczególności ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię lub wyznanie, poglądy polityczne, wiek, orientację seksualną, stan cywilny oraz rodzinny.

Lp.	Rodzaj	Organizator	Wydarzenie	Termin i miejsce
1.	Projekt	Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku	Projekt Metropolitanka oraz konkurs literacki i plastyczno-multimedialny dla dzieci i młodzieży na temat ważnych kobiet dla Pomorza i osobistych historii	rok 2013, woj. pomorskie
2.	Konferencja	Starosta Koniński	I Koniński Kongres Kobiet	23 lutego 2013 r., Konin
3.	Konferencja	Komisja Rehabilitacji i Integracji Społecznej Polskiej Akademii Nauk	Konferencja naukowa „Współczesne problemy rehabilitacji osób starszych”	16-17 maja 2013 r., Poznań
4.	Publikacja	Kampania Przeciw Homofobii	Publikacja „Lekcja Równości – materiały dla nauczycieli i nauczycielek. Jak rozmawiać o orientacji seksualnej w szkole i wspierać młodzież”	marzec 2013 r.
5.	Seminarium	Instytut Studiów Kobięcych	Seminarium naukowe „Kobiety w mediach. Dziennikarki, publicystki, twórczynie przekazów medialnych”	13 marca 2013 r., Białystok
6.	Konferencja	Konfederacja Lewiatan	Cykl konferencji regionalnych w ramach projektu „Diversity Index”	marzec-maj 2013 r.
7.	Kampania społeczna	Wojewoda Świętokrzyski	Kampania „Inni – Nie gorsi”	woj. Świętokrzyskie
8.	Projekt	Stowarzyszenie Na Tak	„Run of Spirit – Bieg Na Tak”	20 kwietnia 2013 r., Poznań
9.	Projekt	Stowarzyszenie Arteria	“Stocznia jest kobietą. Opowieści kobiet ze Stoczni Gdańskiej”	Gdańsk
10.	Konferencja	Wydział Prawa Collegium Polonicum Europa – Universitat Viadrina	Konferencja „Parytety płci na stanowiskach kierowniczych”	15 kwietnia 2013 r., Warszawa
11.	Konferencja	KNPC „Humanitas” Wydział Prawa i Administracji im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Prawo antydyskryminacyjne w Polsce – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość”	19 kwietnia 2013 r., Poznań
12.	Konferencja	Partnerstwo „Łódź dla Kobiet”	Łódzki Kongres Kobiet	20 kwietnia 2013 r., Łódź

13.	Ogólnopolska akcja	Fundacja Edukacyjna Perspektywy	VI edycja ogólnopolskiej akcji „Dziewczyny na politechniki” oraz IV edycja ogólnopolskiej akcji „Dziewczyny do ścisłych!”	25 kwietnia 2013 r.
14.	Projekt	ZK Studio Sp. z o.o.	Projekt artystyczno-edukacyjny „Wisłocka”	Ogólnopolski
15.	Konferencja	Wojewoda Wielkopolski	II Konferencja „Ach te kobiety...- Aktywne, przedsiębiorcze, niezależne”	8 marca 2013 r., Poznań
16.	Szkolenie	Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego	Kurs „Szkoła ombudsmanów związkowych ds. równego traktowania”	2013 r., Warszawa
17.	Wydarzenie	Rzecznik Prasowy Parady Równości	Parada Równości	15 czerwca 2013 r., Warszawa
18.	Projekt	Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce	Fundusz Wieczysty im. Olgi Rok (wspieranie rozwoju osobistego bibliotekarek pracujących w małych miejscowościach)	maj 2013 r., Warszawa
19.	Wydarzenie towarzyszące Kongresowi Kobiet	Fundacja Generacja Forum 50+	Pokaz mody 40+	14-15 czerwca 2013 r., Warszawa
20.	Kampania społeczna	Fundacja A.R.T przeciwprzemocy	Kampania społeczna na rzecz osób niesłyszących „Zauważ nasze słowa”	wrzesień 2013 r. - czerwiec 2014 r.
21.	Projekt	Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego	„Edukacja prawna dla dziennikarzy. Zbiór reportaży o osobach doświadczających dyskryminacji z uwzględnieniem perspektywy prawnej”	październik 2013 r.
22.	Konferencja	Sądecki Uniwersytet Trzeciego Wieku i Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku	Forum III Wieku, międzynarodowa konferencja towarzysząca XXIII Forum Ekonomicznemu w Krynicy Zdroju	4-7 września 2013 r., Nowy Sącz i Krynica Zdrój
23.	Projekt	Fundacja na rzecz Różnorodności Społecznej	„Różnorodność społeczna w mediach – tworzenie przekazów medialnych z uwzględnieniem standardów równego traktowania”	9-13 września 2013 r. Warszawa
24.	Projekt	Business Inspirations	„Pomysł dla mamy – Innowacyjny projekt współpracy Publicznych Służb Zatrudnienia z Przedsiębiorcami na rzecz aktywizacji młodych matek”	2013 r.

25.	Projekt	Stowarzyszenie „Teatr Nowy”	„60+ Nowy Wiek Kultury”	2013 r., woj. Małopolskie
26.	Projekt	Rejs Kobiet Nawigacje	„Rejs Kobiet Nawigacje”	14-21 września 2013 r. Goleniów/Stepnica – Wolin – Wapnica/Międzyzdroje – Nowe Warpno
27.	Konferencja	Lubelski Kurator Oświaty	III Forum Młodych „ Jesteśmy różni – możemy być razem”	18 czerwca 2013 r., Lublin
28.	Konferencja	Stowarzyszenie Kongres Kobiet Lubelszczyzny	Kongres Kobiet Lubelszczyzny	28 września 2013 r., Lublin
29.	Wystawa	Wielkopolska Rada Koordynacyjna, Związek Organizacji Pozarządowych	Wystawa „Energia Codzienna” w ramach projektu „Przez Sztukę do Świadomości”	4 listopada 2013 r., Teatr Nowy w Poznaniu
30.	Cykl programów telewizyjnych	Ośrodek Programów Regionalnych Telewizja Polska S.A.	„Krzesła Tolerancji” – cykl 12 lub 24-minutowych programów dotyczących tematyki antydiskryminacyjnej	2014 r.
31.	Projekt	Konfederacja Lewiatan	„Gala Różnorodności” odbywająca się w ramach projektu „Diversity Index”	26 listopada 2013 r., Warszawa
32.	Konferencja	Stowarzyszenie Równych Szans „Bona Fides”	VI Forum Kobiet Aktywnych	1 lipca 2014 r., Mircz
33.	Konkurs	Kuratorium Oświaty w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Białymstoku.	Podlaska mozaika. W poszukiwaniu wspólnoty pogranicza	Rok szkolny 2012/2013
34.	Projekt	ternYpe – Międzynarodowa Sieć Romskich Organizacji Młodzieżowych	Młodzi Europejczycy upamiętniający Zagładę Romów w czasie II wojny światowej	Od 30 lipca do 4 sierpnia 2013 roku

WNIOSKI I REKOMENDACJE

W kolejnym roku działalności Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów nadal można było zaobserwować wzrost liczby spraw dotyczących dyskryminacji, zgłaszanych przez osoby prywatne, instytucje i organizacje pozarządowe. Potwierdzają to również dane przedstawione w niniejszym sprawozdaniu. Pomimo, faktu, że Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania nie ma kompetencji do podejmowania decyzji administracyjnych, stale rośnie liczba spraw kierowanych do Biura Pełnomocnika. Wnioski i skargi wpływające do Biura Pełnomocnika są zatem traktowane jako egzemplifikacja szerszych problemów – w takich przypadkach Pełnomocnik występuje z wnioskami o zmianę prawa lub praktyki, w innych – przekazuje sprawy do właściwych instytucji, zgodnie z kompetencjami.

Z analizy spraw wpływających do Pełnomocnika można wnioskować, że wiedza o zjawisku dyskryminacji, dostępnych środkach prawnych i instytucjach wspierających ofiary dyskryminacji jest nadal niewystarczająca. W związku z powyższym ważne jest dalsze podejmowanie działań świadomościowych oraz edukacyjnych w zakresie problematyki równego traktowania. Konieczne jest kontynuowanie działań na rzecz przygotowania pracowników administracji rządowej na wszystkich szczeblach, w tym również na szczeblu regionalnym, do tworzenia i wdrażania strategii na rzecz równego traktowania oraz do właściwego reagowania na przypadki dyskryminacji, z którymi spotykają się w codziennej pracy.

W 2013 r., w Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania trwały intensywne prace związane z przeprowadzeniem rządowego procesu zmierzającego do przyjęcia do realizacji pierwszego dokumentu poświęconego w całości problematyce równego traktowania pn. Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016. Prace zostały zakończone w 2013 r. Zgodnie z założeniem Programu działania przewidziane w nim do realizacji zostały powierzone różnym podmiotom w ramach ich kompetencji, co jest zgodne z zasadą horyzontalności. Program stanowi narzędzie, które umożliwi ograniczanie zjawiska nierównego traktowania i dyskryminacji. Skuteczność Programu, jako narzędzia eliminacji ww., zjawisk zależy od rzetelnej realizacji zaplanowanych w nim działań.

W 2013 r. Pełnomocnik zorganizowała 27 konferencji, objęła patronatem 34 wydarzenia oraz zainicjowała wnioski o zmianę prawa, które w dwóch przypadkach zakończyły się zmianami legislacyjnymi. Dokonano zmiany ustawy Kodeks Karny oraz ustawy Kodeks postępowania karnego w zakresie trybu ścigania przestępstw seksualnych oraz wprowadzono szereg środków ochrony ofiar przed wtórną wiktymizacją. Wydano zarządzenie Nr 6 Ministra Skarbu Państwa z dnia 7 marca 2013 r. zgodnie z którym dobór kandydatów na członków rad nadzorczych powinien uwzględniać zrównoważony udział kobiet i mężczyzn, w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania nadzoru właścicielskiego. Przygotowano także wniosek o wyrażenie zgody przez Rząd na ratyfikację Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej i przesłano do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady Ministrów. Ponadto, Pełnomocnik uczestniczyła w licznych seminariach i spotkaniach poświęconych problematyce równego

traktowania. W trakcie powyższych wydarzeń omawiane były problemy oraz wypracowywano rekomendacje w odniesieniu do grup narażonych na nierówne traktowanie i dyskryminację w różnych obszarach życia społecznego. Poruszano m.in. zagadnienia dotyczące przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy wobec kobiet oraz zjawiska przemocy ekonomicznej, udziału kobiet w gremiach decyzyjnych, eliminowania luki płacowej, działań na rzecz wzmocnienia polityki rodzinnej, upowszechniania klauzul społecznych, przeciwdziałania homofobii, upowszechniania zarządzania różnorodnością. W celu podniesienia skuteczności tych działań potrzebna jest świadoma i konsekwentna współpraca różnych podmiotów podejmowana w oparciu o zasadę horyzontalności. Wymaga to od Pełnomocnika wzmożonej koordynacji poszczególnych aktywności podejmowanych w ramach opisanych obszarów problemowych. Istotne jest również prowadzenie prac na rzecz realizacji postulatów wynikających z przeprowadzonego cyklu konferencji „Forum dla rodziny” dotyczących bieżących, jak i długofalowych działań w zakresie polityki rodzinnej rządu.

Kolejny rok działalności Pełnomocnika będzie w dużej mierze obejmował działania wynikające z Krajowego Programu Działania na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016.

W 2014 r. Pełnomocnik Rządu do spraw Równego Traktowania będzie koncentrowała swoje działania w szczególności na:

1. Działaniach na rzecz ratyfikacji Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.
2. Działaniach na rzecz eliminowania przemocy wobec kobiet obejmujące wsparcie oraz akcje informacyjne o prawie do życia wolnego od przemocy, skierowane do kobiet i mężczyzn, dziewcząt i chłopców.
3. Kontynuacji działań na rzecz polityki prorodzinnej, w tym promowaniu aktywnego ojcostwa oraz rozwiązań sprzyjających rodzinie.
4. Kontynuacji prac prowadzonych na rzecz poprawy sytuacji kobiet na rynku pracy, w tym na działaniach:
 - na rzecz eliminacji luki płacowej,
 - na rzecz rozpowszechniania mechanizmów ułatwiających kobietom dostęp do stanowisk decyzyjnych,
 - zmierzających do eliminacji stereotypów związanych z płcią
 - udział w pracach nad polityką senioralną, w tym monitorowanie procesu legislacyjnego dotyczącego opieki nad osobami zależnymi.
5. Przygotowaniu pracowników administracji rządowej na szczeblu regionalnym do tworzenia i wdrażania strategii na rzecz równego traktowania na szczeblu regionalnym.